

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 3
Chipotal - Derou**

PREDER

Kaier 22-23

Ebril - Mae 1961

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 3
Chipotal - Derou**

PREDER
Kaier 22 - 23
Ebrel - Mae 1961

chipotal v. (1) chipoter, marchander, barguigner.

MG-p.307 diwall a zibasi ntiñ ouzh ar re a chippot un hanter eur evit daou vlank a varc'hadourezh (3 prés.)

----- (2) hésiter.

PRO.p.200 rogit al levr hep chipota (inf.)

----- (3) critiquer.

MG-p.67 bout chipotét, ha noazet lies hep n'em be meritet (pp.)

chipoter m.-ien chipoteur, barguigneur, vétilleur.

MG-p.320 terruplat ur chipoterès oc'h-c'hwi (fém.)

chipot-higolenn m. étui pour la pierre à aiguiser la faux.

chipot-holen m. boîte à sel.

chiroun coll.-enn sorte de varech (fucus vesiculosus).

chiton m.-où sétou.

chlam-dan f. chlamou-tan fouée.

cho exclam. cri pour chasser une vache.

choanenn f.-où miche.

C. choanenn, choanen.

CBF.p.71 ur joanen vara gwinizh.

1. choaz m. choix.

N.255 pan of den bras, den a choas hac a stat ; N.1151 groa sin an croas a choas hac a boas net.

IN.p.57 hervez ar choas ho pezo graet.

EST-p.31 ar choéj ; EMG.p.128 choaz an Tunk ne voe ket pell evit bezañ graet.

2. choaz v.-et choisir.

Ca.n.23 an impalarz ... a lauaras dezy choas vnan a daou (inf.) ; Ca.n.23 choasaff vn roé (inf.) ; M.2576 euyt vn dez á joa ... choasaff vn dez á poan (inf.) ; M.3172 guenuet an den ... so diuset, choaset da monet dy (pp.) ; J.p.99-b e-n tan, e-quichen Sathanas, ma domicile bras a choasaf (1 prés.)

NG-1978 etre an holl verc'hed e voe choezet (pp.) ; HB.p.344 kacut orrol ouzh an droug ha choas ar mad (inf.) ; BD.3515 n'hon eus netra da choas nemet rouantelezh an Neñvoù (inf.) ; MG-p.325 pa vehe lavaret din choaége bout un Aotrou bras ... pe bout beleg (inf.) ; GJ.p.60 te zo choajet evit an ifern (pp.)

PRO.p.184 choaz a rankan etreze (inf.) ; EMG.p.85 choaz a rejont Lun ar Rogasionoù (inf.) ; EST-p.68 klask ha choéj ur wezenn (inf.)

choberd m. rhume.

choberdiñ v. s'enrhumer.

chokinafi v. chiffonner.

chokolad m.-où chocolat.

cholañ v. faire paître les moutons dans un champ qui ne vous appartient pas.
cholgenn f.-ed souillon.
cholgenn v. salir.
cholori m. (1) vacarme, tapage, bruit (joyeux).
 Da.VIII n.19 goude da oll iolory.
 EMG.p.107 ur chaok hag ur cholori ken skiltrus ha youc'h-erezh paotred ar Sabad ; PRO.p.193 ar jolori ; HTC.p.208 ... e voe souezhet o klevet trouz ha jolori en ti.
 ----- (2) triomphe, cri de joie.
 Nl.n.108 enor ha jolory d-on guir car, Map Mary.
 ----- (3) eau-de-vie qui monte à la tête.
 CBF.p.8 ur banne cholori.
cholorier m.-ien tapageur.
cholorius a. qui cause du tapage.
cholpad m.-où coup sur la joue, soufflet.
chom v.-et (1) rester, être de reste.
 Nl.n.118 chom a gray da guerdhet bepret guened-e (inf.)
 NG-495 ar madou-mañ, pere a choumou holl ar da lerc'h (3 fut.)
 PRO.p.220 ne choum outo met kroc'hen direunet (3 prés.)
 MMKE.p.XVI ni ... a stourmo ... tra ma chomo ganimp un elfenn vuhez (3 fut.)
 ----- (2) rester, demeurer, loger, habiter.
 C. chom (inf.) ; G.103 guened ... ez chomy (2 fut.) ; Pm.n.40 me chomo que na guelet gnou ez ehet ... d-e metou (3 fut.) ; J.p.46 chomyt aman (5 impér.) ; J.p.55-b pepret ez chomo e-n bro-man (3 fut.) ; H.p.48 chommel e rafovez en pechet (inf.) ; N.1239 chomp ... chast (inf.) ; B.n.390 ne chemiff muy (1 fut.) ; B.n.303 ... ma-z chomy (2 fut.) ; B.n.312 na pe en glenn e chou hennez ? (3 prés.) ; Pm.n.273 gant diaoullou en zrou couen chom zhuyquen (inf.) ; B.n.356 eno ... ez chommint (6 fut.)
 RS.p.226 pet bloaz zo aba edoc'h-hu o chom er solitud-mañ (inf.)
 CBF.p.20 e ti piv emañ o choum ? (inf.) ; FVR.p.349 intañvez Plouered, pehini a choum tost da Vignan (3 prés.) ; BMN.p.149 eno e chomas pemp bloaz warn-ugent, ha chomet e vize bete fin e vuhez (3 prés. et pp.) ; EST-p.12 an hini a c'hell chom en ul lec'h ken bourrus (inf.)
 SFKH-p.11 Sant Kadoù a oa o chom en un enezennig vihan (inf.)
 ----- (3) rester, s'arrêter, s'interrompre.
 EMG.p.12 barnerien Vontroulez a joumaz sebezet o lenn ul lizher ken kalonek (3 prés.) ; EST-p.11 ar

foennerion o chom un herrad da ziskuizh (inf.)
 ----- (4) tarder.
 Pm.n.131 hep chom (inf.) ; M.3531 na chom a-m compsou (2 impér.) ; J.p.46-b na chemmet da ober clasq an oen paschal (2 impér.)
 ----- (5) s'abstenir.
 B.n.297 dre se, credet lem, ez chemmiff (1 fut.)
 ----- (A) chom hep ne pas, s'absteniñ de.
 IN.p.20 ar viktor a dileomp da c'hounit warnezho ne gossist ket o choum hep santout anezho, mes o choum hep koñsantiñ dezho (inf.)
 MER.p.38 evel m'oa marv hemañ dre choum hep heuliañ an alioù (inf.) ; SVE.RC.2 p.218 gwell eo chomm hep bezañ ganet evit chomm hep bezañ desket (inf.)
chomadenn f.-où (1) séjour, acte de demeurer.
 C. chomadenn, chomaden.
 HRHO.p.69 ... ma vije roet ... d'ar varzhed an ezen a oa deuet gant an truj hag ar sammoù anezho evel gopr chomadenn.
 ----- (2) station, stationnement.
chomadur m.-ioù (1) demeure, séjour, domicile.
 NOTK.p.408 ar Vurgoned, degouezhet e Galia d'ober enni o chomadur.
 ----- (2) station, stationnement.
chomaj m. habitation.
chomer m.-ien (1) celui qui reste ; (2) chômeur.
chomidigezh f. station, acte de demeurer.
 C. chomidigaez, chomidiguez.
chomlec'h m.-ioù (1) demeure, domicile.
 NOTK.p.412 chomlec'hic ar roue-meur (pl.)
 ----- (2) adresse (postale).
 BMVB.GWAL.16 p.31 anv ha chomlec'h un nebeut barzhed.
chopin m. ou f.-où chopine, demi-litre.
 LLB-1032 ar an daol karget ar chopineu (pl.)
 SFKH-p.3 hafvaloc'h c'haezh un tavarnour, gronnet on tre a chopineu (pl.)
chopinad m. ou f.-où plein une chopine, demi-litre.
 SG.F.39 deuit da reiñ chopinad, ha me a roio un all goude.
 VNA-p.112 me yeas d'an davarn d'evet ur chopinad gwin ; EST-p.36 ar mestr a zle ... d'an dormerion reiñ bep a chopinad.
 ANDP.p.12 o vezañ evet ur chopinad sistr ; SFKH-p.18 lonket en doa ar c'haezh den kement a chopinadeu sistr, ma chomas ... (pl.)
chorb m. (1) litière des chemins ; (2) couche de bruyère servant de support au chaume d'un toit.
chou exclam. cri pour écarter les oiseaux, les mouches, etc.

choual v. (1) crier.

SVE.RC.4 p.63 chouet hag e chouc, c'hoarzhit hag e c'hoarzhoc, leñvit hag e leñvo. - an heklev (5 impér. et 3 fut.)

----- (2) écarter (les oiseaux, les mouches, etc.) en criant "chou".

chouan m.-ed chouan.

FVR.p.345 pep chouan a zegas gantañ e arm ; FVR.p.350 va gwaz a zo chouan ... ; mes me a zo ivez chouanez (masc. et fém.) ; FVR.p.345 ober ar peoc'h gant ar chouaned (pl.) ; FVR.p.319 ur vandenn chouanted (pl.) ; FVG.p.78 chouanted (pl.)

chouanat v. chouanner.

chouanerezh m. chouannerie.

choucha-moucha adv. en cachette.

chouchenn f. hydromel.

chouchouk m. dodo (terme enfantin).

CBF.p.48 kae da ober chouchouk.

choug m.-où nuque.

C. chouc ; Pm.n.229 da-n pret ma-z decedy, guenez oar da chouc ne douguy nemet ... vn coz lyen ; J.p.15-b an dyaoul dre-n chouc ra dougo an eneff e goall a fallo ; G.928 o croas ... a voas bras ; hac ef var e scouc e dougas ; B.n.400 ere an chouc m-oz crougo ; M.829 oar ma chouc me dougas ... an poaniou ; J.p.4-b hep ober hep drouc na breig, oar he chouc hon drouc a dougas.

NG-1744 douen ... ur groaz prenn ar e souc.

PRO.p.221 va chouc a zo daoubleget ; FVG.p.90 ar re n'oant ket gwall dizhet a sammas war o chouc ar re a oa kouezhet en o c'hichen.

SKET.p.69 choukou o krommañ dindan bouez an hirhoal (pl.)

chougad m.-où (1) coup sur la nuque.

C. choucat.

----- (2) fardeau porté sur le dos, charge sur le dos.

chougadal v. frapper au cou.

C. choucatal (inf.)

chougañ v. mettre (un fardeau) sur la nuque.

choug-an-troad m. choug-an-tread cou-de-pied.

Nom.p.273 choug ez troat "son cou-de-pied".

HRHO.p.55 ur floc'h ... ur re lceroù ... en e dreid ha war-c'horre ur re votoù ... gant klochedoù saour d'o c'hlozañ war choug e dreid (pl.)

choug-ar-c'hil m. nuque.

KBB.p.4 adalek choug-ar-c'hil betek seul ho troad.

PRMG.p.266 ar paotr kozh, e dog war choug e gil.

chougata v.-et porter sur la nuque, prendre sur la nuque.

1.chouk a. bien enfoncé, (serré) à bloc.

----- (A) leun-chouk tout à fait plein ; cf. leun-chek.

2.chouk m. séant.

choukadif v. bourrer de coups ; cf. chougadal.

MG-p.305 soucadein o bugale, o boureviñ a daolioù treid (inf.)

choukadur m. bourrage, action d'enfoncer.

choukañ v. (1) bourrer, fourrer, enfoncer, enfoncer complètement.

tasser.

ENVB.CWAL.17 p.29 ha hi chouka butun a vozadoù em zog (inf.)

----- (2) empirer ; (3) pressurer, opprimer.

choukant a. (chien) couchant.

choukenn f.-où garniture du cou-de-pied (d'un sabot).

choukennet a. (sabot) muni d'une garniture au cou-de-pied.

chouker m.-ien celui qui fourre, qui enfonce.

chouket a. courbé par l'âge.

choukig m. dodo (terme enfantin).

choukif v. s'asseoir.

IS-p.32 hen lakaat da chouquein en tu dehou d'ar mestr ag an ti (inf.) ; TE-p.81 int hen lakaas da chouquein ar ur maen (inf.)

VNA-p.233 setu aze ur gador ; kemerit ar boan ... da chouquein (inf.) ; VNA-p.192 chouquamb ouzh taol (4 impér.) ; EST-p.23 pep unan ... ar ar geot tener a chouk (3 prés.) ; EST-p.8 bepred en hen gweler, chouket en ul lec'h klouar (pp.)

choul a. abrité, chaud.

choulou f. ; choulouenn f.-ed femme négligente.

choupañ v. soulever (dans ses bras).

chouradenn f.-où caresse.

chourañ v. caresser.

chourch a. alerte.

chourek a. endormi, inactif.

1.chourig m. grincement.

2.chourig ; ober chourig (da) caresser.

chourikadenn f.-où grincement.

chourikat v. grincer.

SFKH-p.17 trouz rodoù karr o chourikal (inf.)

chourikerezh m. grincement.

chouroù pl. ; ober chouroù (da) caresser.

chourus a. caressant.

chuchal v. (1) renifler ; (2) quémander.

chucher m.-ien (1) renifleur ; (2) quémandeur.

chuchual v. lambiner.

chuchuenn f.-ed femme qui lambine.

chuchuer m.-ien lambin.

chuchuiñ v. (1) lambiner, musarder.

----- (2) chuintier (en parlant).

chuchumuchu (1) adv. en chuchotant ; (2) m. ce qu'on chuchote.
chuen exclam. cri pour appeler les cochons.

chufere m. hydromel.

NÖTK.p.292 ur peadra kevatal a vier, chufere.

chug m. suc, jus.

chugal, chugiñ v. (1) sucer.

LLB-1272 ur gelionenn ... ; àr an dud ha loened, hi em
 daol gant kounnar hag o chug bet ar gwad (3 prés.)

----- (2) allaiter, nourrir.

IS-p.302 kofisevet ha ganet int bet ... er pec'hed ;
chugét int bet ... d'an tantasionoù (pp.)

chugelliñ v. suçoter.

chugerezh m. sucement.

chugon m. suc, jus, oculis.

chugonus a. juteux.

chuin m.-ed échevin.

chuinelezh f.-ioù échevinage.

chuiniezh f. échevinage.

chumenn f.-où écume.

chumenniñ v. écumer, faire de l'écume.

EST-p.62 an dour ... a verv ... hag a chumen (3 prés.)

chup m.-où huppe, houppe, crête.

1. chupenn f.-où huppe, houppe, crête.

2. chupenn f.-où veste, veston.

CBF.p.24 ur jiletenn hag ur chupen ; PRO.p.177 va blev
 melen ... war va chupenn a ruilhe rodelllet.

AADM.p.15 krog mat e lost va chupen ; TORN.GWAL.10 p.37
 ha me ... ha tennañ tog ha chupenn.

chupet m.-où brosse à habits.

chut m. action de sucer.

chutañ v. sucer.

chutell f.-où hochet.

chutellad f. ou m.-où tétée.

chutellat v. suçoter.

chutenn f.-où biberon.

c'hai f. temps froid.

c'heut exclam. cri pour faire revenir une vache.

c'hin-c'han ; c'hin-c'han etrezo en désaccord.

c'hoalat v. trier (la laine brute) en la maniant, effiler
 (une étoffe).

c'hoant m.-où (1) désir, envie.

G.553 me bevo ... e-m hoant ; J.p.7-b me a-m-eux hoant
 d-ou contentaf ; J.p.60 hoant (var.choant) cous-
 quet quement a-m tret me, ma-z eu ret prim ez
 cousquif me ; J.p.192-b gant hoant (var.choant) ha
 desyr e miret ; J.p.22 hervez ho hoant y hoz
 toamanto ; N.697 hoant a-moa ... d-oz gulet ;
 N.695 prezec ... oz e maieste a-m be hoant ; G.950
 guyn aegre ha-n bestle ... a voae ouz e hoant
 presantet ; G.689 terryf hoant an galantet ; N.578
 bout en hoant da beuaff discandal ; B.n.255 hoant
 so e-m eneff da euaff ; B.n.160 me-m be hoant da
 bout gant y ; Da.XIII n.12 di-me hervez ma c'hoant
 en devez consantet ; M.3350 hoantou (pl.)

NG-813 ma ec'h eus hoant ; IN.p.93 ar c'hoant bras ;
 IN.p.330 evel c'hoantou a wragez vrazez (pl.) ;
 ED.3209 choant hon eus ... da c'hoant darn a ho
 toare ; ED.254 paeit añ en e choant ; MG-p.vII
 kaer hon eus hor bout hoand da servij Doue.

BSA.p.160 c'hoant vras hoc'h eus da welet santez Anna
 enoret ; MGK.p.18 anez ma he doa c'hoant mont da
 welet ar vro ne vije ket aet eus ar gêr ; JKS.p.36
 an hini en deus pep tra diouzh e c'hoant a lez e
 ene da vorediñ ; MBR.p.54 ar pezh am eus c'hoant da
c'hoant ; SVE.RC. p.244 kaout c'hoant a zo
 gallout ; SBI-p.222 ur plac'h yaouank ... a zo
 marv en he c'hoant da zoug miroueroù arc'hant ;
 EMG.p.188 n'em boa ket a c'hoant c'hoarzhin ; EMG.
 p.312 n'eo ket diaes reiñ deoc'h ho c'hoant ; EMG.
 p.135 c'hoant tostaat ouzh Brest en doa ; EMG.p.147
 ... evel da hor bije c'hoant da dec'het ; EMG.p.195
 daoust hag ober ur gentel din-me hoc'h eus c'hoant ? ;
 KSV.p.3 amañ al lenner a dorro e c'hoant pa garo.

SFKH-p.3 gwell eo din lavaret sorbiennoù d'an neb en
 deus hoant da'm selaou ; BREN.GWAL.18 p.93 sevel a
 reas c'hoant gantañ da vont da gaout ur mestr all.

----- (2) faim.

MG-p.30 ar re ... pere en deus roet din da zebriñ, a
 pa'm boa hoand.

VNA-p.192 ne ouhen ket debriñ ; n'em eus ket a hoant ;
 EST-p.22 ar vederion ... a dorr o hoant hag o
 sec'hed.

----- (3) zèle.

Pm.n.226 lauar hy gant eoll ha hoant ; Pm.n.6 en homan ez voe doe ... gant noent enioentet.

c'hoantaat v. désirer.

C. hoantat (inf.) ; C. hoantet (pp.) ; J.p.77-b marv gant riou ... oz hoantat tan (inf.) ; G.122 men hoanta (var. hoanta) (3 prés.) ; B.n.228 autrounez ... so ... ouz da hoantat (inf.) ; N.1291 ... he deueux hoantet (pp.) ; M.2968 an nep ... a yelo dy, pelloch tra e-n bet na hoantay muy (3 fut.) ; M.3072 ne galhent ... hoantat muy (inf.) ; M.2324 ne hoanteont (6 prés.) ; H.p.14 dre en pechet a luxur, he hoantaat na gra quet (inf.)

IN.p.XV c'hoantat un dra enep bolontez Doue (inf.) ; IN.p.24 c' hoantaat an omon a gustume da zebriñ eno (inf.) ; IN.p.330 evel c'hoantoù a wragez vrazez, per a c'hoanta kerez fresk d'an diwezhañ -anzer (3 prés.) ; IN.p.229 Nabot a c'hoantea miret e winienn (3 imparf.) ; ibid. Akab, pehini a c'hoanteas kacout gwinienn Nabot (3 prés.) ; GJ.p.46 ... en deus bet hoanteet kavet ar blijadur ... d'ho kwelet (pp.)

EMG.p.136 c'hoantaat a rejont ober brezel d'ar broioù all (inf.) ; EMG.p.200 hini anezho ne c'hoanteaz distreiñ ken d'ar c'hav (3 prés.) ; OZB.p.79 ne c'hoantaent nemet traoù an neñv (6 imparf.)

FURN.6,11 c'hoantait va c'homzoh (5 impér.)

c'hoantad m.-où désir.

c'hoantadenn f.-où désir, envie.

PRO.p.135 abaoe an devezh milliget ma chañsas d'hor mamm gentañ kacut ur c'hoantaden avaloù.

c'hoantaenn f.-où (1) désir, envie.

----- (2) envie (tache naturelle sur la peau).

c'hoantaus a. (1) désireux.

C. hoantaus.

----- (2) désirable.

c'hoant-debrifi v. appétit.

KRL.p.26 gwelloc'h c'hoant-dibri eget boued mat.

c'hoantegezh f.-ioù désir, envie, convoitise, concupiscence.

PRO.p.147 ar c'hoantegezh da gacut yalc'h ar bennhérez ; JKS.p.3 ar re a ya da heul c'hoantegeziou o c'halon, ar re-se a saotr o ene (pl.)

MMKE.p.49 pa ren e-barzh ar c'halonou ar garantez, an unvaniezh, hag ar memes c'hoantegeziou (pl.) ; NOTK.p.398 o c'hoantegez d'ar preizherezh ha d'ar brud ; FURN.4,12 bouilhard ar c'hoantegezhioù a vreign an ene dizifenn (pl.)

c'hoantek a. (1) désireux.

B.n.697 ne ves quet hoartec ... da ober office gour un bourreu.

NOTK.p.362 ... ec'h en em ziskouezas ... c'hoantek-tre da blijout d'an holl ; NOTK.p.397 rouanez c'hoantek a vrud.

----- (2) envieux.

Pm.n.245 hoantec ez-eu, claff gant auy.

----- (3) zélé, ardent.

G.1005 Ryou, so en Landevennec, hoantec, ouz dougen relygon ; G.1008 eth da Landevennec, hoantec ; G.776 hoantec eu queguy ; N.490 diff da prezec hoantec ; Nl.n.57 quenomp ... choantec hep dieguy ; Da.XVI n.30 bezit c'hoantec hep dieguy ; B.n.164 faczon da donet bet en ouff hoantec ha secret ; M.984 ... gant den hoantec d-e corff, d-e miret ouz torfet ; Pm.n.103 heman ... a voe ... e doudorn hoantec mezeguet.

MGK.p.144 c'hoantek eo da galon ; KMM.p.173 ur spered ... bepred e Doue, ... c'hoanted da lakaat an holl e Doue.

c'hoantidigezh f. désir.

C. hoantidigez.

c'hoantus a. (1) désireux.

C. hoantus ; B.n.144 merch ... ha so ardant hoantus da vout ... diuset compaignunet ... da-n guercheset.

----- (2) qui donne envie.

c'hoao a. (temps) clair, serein.

c'hoar f.-ezed (1) soeur.

C. hoar ; Pm.n.235 breuzr diouz hoar ; H.p.52 an breuzr da-n choar ; Da.XII n.14 breuzr na c'hoar ; D.p.92 c'hoar.

IN.p.XI va c'hoar guer ; IN.p.XI c'hoireset (pl.) ; IN.p.199 c'hoareset (pl.) ; BD.5644 va choareset (pl.) ; TE-p.22 breur ha hoar.

VNA-p.100 va hoarezad zo marv (pl.) ; EMG.p.81 da c'hoar vihan.

----- (2) soeur (en religion).

D.p.92 ar breudeur hac ar c'hoar (pl.)

IN.p.124 d'ar Vreudeur ha c'hoareset eus ar breuriezhoù -se (pl.) ; MG-p.VII va hoar ; MG-p.402 va hoarezet (pl.)

c'hoareg f.-ed belle-soeur.

c'hoar-gaer f. c'hoarezed-gaer belle-soeur.

SG.T.92-b palamour d'ho choar gaer hoc'h eus bet rivinet.

EMG.p.302 he c'hoar-gaer.

c'hoar-gompez f. c'hoarezed-kompez soeur germaine.

RS.p.291 teir c'hoar-gompez.

1. c'hoari m. ou f. -où (1) jeu.

B.n.571 sco oar da hoary, ha diues ; M.218 na huerzin na hoary ; B.n.575 a queffet huy an hoary mat ? ; Nom.p.106 c'hoariou (pl.) ; Nom.p.200 hoaryou (pl.) ;

IN.p.319 ne ranker ket parlant war o c'hoari "on ne doit pas parler pendant leur jeu" ; IN.p.74 c'hoariou (pl.) ; IN.p.75 ar c'hoariou, an ebatou, ar festou (pl.)

VNA-p.160 dimeziñ ne deo ket un hoari bugale ; EMG.p.9 un abadem c'hoari-vouilloù ; EMG.p.94 ebatou ha c'hoariou (pl.) ; PRO.p.153 kamalad va c'hoario (pl.) ; OZB.p.50 an Iliz ... ne ordren tra ebet ... diwar c'hoari ; JKS.p.29 buhez an den ne deo ket ur c'hoari.

SFKH-p.13 ober hoari gaer ha buhez fall.

---- (2) querelle, dispute, combat.

Dag.155 en divez 'ez vezo cry gant manier ha hoary creff.

SG.f.64 biskoazh n'em eus gwelet choari evel houmañ ; SG.f.62 evit lavaret deoc'h prest en em brepariñ, ho soudarded ha c'hwil, rak bezañ a vezo choari.

SAG.p.302 c'hoari a savas etrezo, hag emgann vras a zigoras.

---- (3) façon d'opérer, manoeuvre.

B.n.592 hoz hoary ... so disonn "votre manoeuvre est molle" ; J.p.21-b n-oh euz (var. n-oz heux) car, dre nep hoary (var. choary), a ve hardiz da comps dih-uy.

---- (4) ruse, tour.

SIM.p.161 ... e voe en em introduet ... en ur manier, e pelec'h ec'h espere ober ur c'hoari gaer ; PRO.p.214 te en deus graet din ur c'hoari gaer !

---- (5) question, affaire en jeu.

B.n.803 me c'hethe effe he doe hy ... eu a study an hoary man.

EMG.p.75 piv a savje ... er c'halatrez-se ... ; eno edo ar c'hoari.

2. c'hoari v.-et (1) jouer.

C. hoari an bolot (inf.) ; G.439 da hoary na trypal (inf.) ;

G.588 hoaryomp (4 impér.) ; B.n.479 a hoary eu ouz euz huy groaet ? (inf.) ; D.p.178 c'hoary 'n dinçou (inf.) ; Nom.p.193 hoariff coll pe gounit (inf.)

IN.p.316 c'hoari 'r boullou, c'hoari 'r c'hilhou, c'hoari 'n damier (inf.) ; IN.p.172 o c'houzout dañsal pe c'hoari (inf.) ; EN.39 hoariomb ar boullou (4 impér.) ; MG-p.315 ar blijadur a gaven

o hoari (inf.)

MBR.p.28 o c'hoari ar gornigell (inf.)

---- (2) jouer (d'un instrument), manoeuvrer (une arme, etc.)

B.n.75 pret eu hoary à binhuyou (inf.)

BD.4285 choary ar c'hleze (inf.)

NOTK.p.420 ... e c'hoariet an delem (6 imparf.)

---- (3) se battre.

BD.950 ma na rankez choary (inf.)

---- (4) se passer, survenir (partiellement confondu avec

c'hoarvezout)

BD.3758 er mor tourmantou bras ha brezel o choary (inf.)

MBR.p.12 galvet e voe medisined d'e gacut, da welet pe-

tra a c'hoarie gantañ (3 imparf.)

---- (5) accomplir, remplir, s'acquitter (de), jouer (un

rôle)

EMG.p.153 evito da vezañ deuet da brederiañ an dud

c'hoazet hepken, an dra-se ne vire ket outo ...

da c'hoari o zaol pa vije ret (inf.)

---- (6) mettre en oeuvre, déployer, se déployer.

EMG.p.221 ret e vezo dit ivez lakaat da holl skiant da

c'hoari (inf.)

---- (7) jouer, manoeuvrer, duper, tromper.

ANDP.p.17 kement e c'hoariet warnezhañ ma sinas ar paotr

yaouank anv e vadeziant (3 prêt.) ; TKAL.p.14 va

gont ar zo bet c'hoariet, ouzhpenn kant gwech,

gant ar bleiz (pp.)

---- (8) jouer, représenter (une pièce de théâtre, etc.)

SG.f.6-b me gred hoc'h eus rezon da choari e vuhez

(inf.)

---- (9) faire concurrence, égaler.

CBF.p.73 n'en deus ket e bar dre amañ ; ... ; me

glouastrfe barver ar roue ne ve ket evit c'hoari

outañ (inf.)

---- (A) c'hoari e baotr 'faire le brave.

SG.f.75-b ha kredañ a ra din e klevan an diaoul o reif

dezhañ kuzul evit choari e baotr (inf.)

c'hoariadeg f.-où (1) jeu en commun ; (2) match.

c'hoariadenn f.-où (1) (un) jeu, partie de jeu.

SKET.II p.13 neuze e teraoue etrezo c'hoariadennou

diziwezh (pl.)

---- (2) exécution (d'un morceau, d'une pièce, etc.),

représentation (théâtrale, etc.)

TORN.GWAL.11 p.74 p'edon war-nes kemmñ c'hoariadenn.

c'hoari-bugul m. pastorale.

c'hoaridi m.-où théâtre, salle de spectacle.

c'hoari-dotu m. jeu de la crosse.

c'hoariell f.-où (1) jouet.

MGK.p.141 c'hoariellou (pl.)

SKET.II p.21 ne leze e c'hoariell da gouezhañ d'an douar, ken na vije peure'hraet gantañ e droad.
 ----- (2) bagatelle.
 MVEN.GWAL.9 p.90 ur vezh e vefe evidon ... ho tremen gant ur c'hoariell ken didalvez.
c'hoariellañ v. jouer, s'amuser, folâtrer.
c'hoariellus a. comique.
c'hoariell m.-ien (1) joueur.
 C. hoariell da-n bolot ; C. hoarver gant harp ; D.p.178
c'hoarver m.-ien (1) joueur.
 IN.p.317 ... e teu afeksionoù ar c'hoariell da vezañ direglet (pl.)
 ----- (2) acteur.
c'hoarigan m.-où opéra.
c'hoarigan-santel m. oratorio.
c'hoari-horell m. jeu de la crosse.
c'hoarilec'h m.-où scène (de théâtre).
 ARHU.p.18 un tour gant un nor war ar c'hoarilec'h.
c'hoari-nerzh m. tour de force.
c'hoari-quesk m. tour d'adresse.
 NOTK.p.341 ar gwevnder marzhus a ziskouezent en holl c'hoariou-quesk (pl.)
c'hoari-queskter m. tour d'adresse.
c'hoari-sac'h m. loterie, tombola.
c'hoari-santel m. mystère (pièce de théâtre), drame sacré.
c'hoarius a. joueur, enjoué.
 C. hoarius.
c'hoariusted f. ; c'hoariuster m. enjouement.
c'hoariva m.-où théâtre.
c'hoar-laehz f. soeur de lait.
c'hoar-vager f. c'hoarezed-mager soeur de lait.
c'hoarvezadenn f.-où événement.
c'hoarvezout v. (1) arriver, survenir, se passer.
 C. hoarvout (inf.) ; G.233 mar d-eou eval-se hoarvezet (pp.) ; Dag.136 pan vezo an tra-se hoarvezet (pp.) ; B.n.228 petra eo did-e hoarvezet ... ? (pp.) ; N.1593 hoarvezet rez a hoarvezo (3 impér. et 3 fut.) ; N.672 rac a hoarfe gcall (3 cond.I) ; B.n.769 guell digarez a hoarvezo (3 fut.) ; B.n.282 mar daleet ... ne onn ... pe hoarffe (3 cond.I) ; B.n.309 vn tra ... impossibl va pas an dra-se ez hoarffe quet (3 cond.I) ; M.1715 goude se ez hoarve da-n rœ ... ma-z lacquas ... crial dre embannoù ... (3 prêt.)
 IN.p.235 c'hoarvout a ra e vez fall ar gwin (inf.) ; IN.p.252 ... e soñj dezho penaos e c'hoare ar memes tra gant ar re a zo er bed (3 prés.) ; IN.p.312 mar c'hoarvez deoc'h lavaret ur gacou bennak

(3 prés.) ; IN.p.313 ... en devoa aon na c'hoarvise dezhañ mervel (3 cond.II) ; IN.p.14 ... evel a zo bet c'hoarvezet gant kalz a eneoù (pp.) ; IN.p.68 ma c'hoarfe din ... ober ... ar c'hontrol (3 cond.I) ; RS.p.274 c'hoarvout (inf.) ; GJ.p.55 se ne c'hell ket choarveout (inf.)
 MGK.p.18 droug a c'hell c'hoarvezout (inf.) ; BBR.p.178 petra c'hoarv ganeoc'h ? (3 prés.) ; MBR.p.196 evel a zo bet c'hoarvezet gant ar re-se a c'hoarvezo ganez (pp. et 3 fut.) ; EMG.p.85 ne felle ket dezho ... e c'hoarvesche an disterañ enkreiz gant o ferson (3 cond.II) ; MMW.p.36 ne c'hoare ket evel-se gant ar silvidigezh (3 prés.) ; CSB.p.6 hep gallout kompren penaos e c'hell c'hoarveout (inf.) ; KMM.p.50 ar memes tra a vize c'hoarveed ganeomp hon-daou (pp.)
 ----- (2) se composer.
 SKET.p.30 anezho holl e c'hoarvez nav oadvezh ar bed (3 prés.) ; SKET.p.125 a drivec'h mil den e c'hoarveze ar bagad-se (3 imparf.) ; BREN.GWAL.22 p.61 stel an deltenn golonnaouek a c'hoarveze eus aour (3 imparf.)
c'hoarvezus a. possible, qui peut arriver.
c'hoarvezust f. possibilité.
c'hoarvoud m.-où (1) événement ; (2) phénomène (scientifique).
c'hoarzh m.-où rire.
 C. huarz.
 IN.p.113 ... ar pezh ... a lakae kalz a c'hoarz e-touez an trein eus ar chaserien.
 EMG.p.84 o treiñ ouzh ar re hen selaoue, c'hoarz an diaoul war e vuzelloù ; EMG.p.107 ankoumao'haet ec'h eus ar c'hoarz hor boa graet eno gant ur vaouez kozh ; EMG.p.237 o klevet se, e savas c'hoarz e-touez ar soudarded.
 MONA.p.24 c'hoarzou garv (pl.)
c'hoarzhadeg f.-où rire (collectif).
 MMKE.p.81 c'hoarzhadeg ha sonioù.
c'hoarzhadenn f.-où éclat de rire.
 EMG.p.79 en ur ober ur c'hoarzhadenn yudas ; EMG.p.45 e c'hoarzhadennou a oa re galonek (pl.)
 ----- (A) c'hoarzhadenn ar Werc'hez éclaircie du temps le samedi.
c'hoarzhher a. et m.-ien riseur.
c'hoarzhherzh m. rire.
 SKKH.p.18 ... e klevet ur hoahereh sklintin.
c'hoarzhidik a. risible.
c'hoarzigell f.-où comédie.

c'hoarzhin v. c'hoarzhzet ripe.

C. huerzin (inf.) ; M.602 huerzynn (inf.) ; M.2526 quenet, nerz ha huerzin (inf.) ; Pm.n.215 e-n banues ha-n les ha-n huerzin a-ffoe en ty an archeteclin (inf.) ; IN.p.25 c'hoarzhin hep joa (inf.) ; BD.934 imposupl e choarsent war va c'histonou (6 imparf.) ; MG-p.39 na vankit ket a hoarhein kerkoulz evel ar re rall (inf.) ; VNA-p.121 te am lakeha da hoarhein (inf.) ; EMG.p.103 an holl a zirollas da c'hoarzhin (inf.) ; EMG.p.45 hiziv e c'hoarzh ouzhomp, evel pa vijemp deuet da vezaf misoned a galon (3 prés.) ; EMG.p.240 ar c'here a c'hoarze yud (3 imparf.) ; EMG.p.112 ar c'hloc'her a c'hoarze en e galon (3 imparf.) ; EMG.p.117 e gamaladed a c'hoarze goap dezhañ ; mes seul vui ma c'hoarzet dezhañ, seul bennekoc'h a se n'oa ken (3 imparf. et pass.imparf.) ; JKS.p.14 da gentañ e c'hoarzer goap anezho (pass.prés.) ; MGK.p.8 c'hoarzhin-ouelañ a ra gant teneridigezh (inf.) ; PRO.p.136 c'hoarzhin gant kañv en e galon (inf.) ; MBR.p.304 en ur c'hoarzhin a-bouez e benn (inf.) ; SFKH-p.4 va zad-kozh ... a respont din en ur hoarhet (inf.) ; ANDP.p.7 Pañch ... a zirollas da c'hoarzhin (inf.)

c'hoarzhus a. (1) risible, drôle.

MOMA.p.22 ur sabad vilonius ha c'hoarzus.

---- (2) riant.

MMKE.p.XIV Kêr-Sioul ! ... c'hoarzus da brenestroù.

c'hoazh adv. (1) encore, de nouveau.

G.436 hoaz (var. hoaz) ; J.p.82 gret e aeren, e ren hoaz dirac stat Pylat ; Pm.n.241 breman da hunan pe-ban out, ha hoaz (var. choaz) ma-z y.

NG-566 houah ; NG-941 houeh ; IN.p.XXV mar kavit el levr-mañ ur faotig bennak hoaz ; BD.552 choas.

EST-p.9 taolit hoah ho pennozh hiziv ar va labour.

---- (2) encore (en continuant).

B.après n.262 aman sante Barba a ra gant he bes glebyet e-n feunten un croas e-n men, peheny so hoaz enn haff ; N1.n.516 tregont bloaz ha choaz ... ez chomas ... Jesus voar an douar.

VNA-p.104 yen-bras eo hoah ; EMG.p.179 e miz Meurzh e vez c'hoaz yen an amzer.

---- (3) déjà.

MBR.p.4 piv ac'hanoc'h en deus klevet ar marvailh-mañ c'hoaz ? ; MBR.p.158 n'omp ket bet amañ c'hoaz ?

---- (4) (pas) encore.

G.1212 nag-a hoaz "ne va pas encore" ; N.44 palamour ... da vnan na duy hoaz an tregont bloaz man.

---- (5) encore, cependant.

J.p.13-b hoaz ne m-eux quet contet an milvet ran.

---- (6) encore, qui plus est.

MG-p.6 ne deo ket hoah a-walc'h.

---- (7) encore plus, une plus grande quantité, un plus grand nombre.

EMG.p.248 n'eo ket a-walc'h kement-mañ, ... c'hoaz a vank deomp.

---- (A) ha c'hoazh encore (que), bien (que).

G.469 hac Enes Capsyzun, a taluzo unan e gloat da-z (lis. d-oz) Abbaty, ha hoaz mar bez byhan.

c'honvat adv. sans doute, il me semble.

c'hwec'h a.num. six.

C. huech ; B.n.534 huech ; N1.n.523 seiz dez ha choaz chuech ez viont oz nechy.

NG-759 pemp pe hueh ; BD.686 war-benn choech vloaz ;

MG-p.VIII un hueh miziad.

VNA-p.98 ar-dro hueh eur ; FVR.p.347 marv c-c'houec'h ;

EMG.p.136 hag c-c'houec'h o c'hasas gantañ da

gastell Brest ; EMG.p.169 leuskel c'hueac'h pe

seizh hopadenn ; EMG.p.18 da c'houeac'h eur noz ;

BAL.p.172 bete c'hueac'h eur.

ANDP.p.12 c'houec'h gwenneg.

c'hwec'hbenveg m.-où sextuor.

c'hwec'hkement a. et m. sextuple.

c'hwec'hkementif v. multiplier par six.

c'hwec'hkogn m.-où ; c'hwec'hkogneg m.-où hexagone.

c'hwec'hkognek a. hexagonal.

c'hwec'hkorm m.-ioù ; c'hwec'hkorneg m.-où hexagone.

c'hwec'hkornek a. hexagonal.

c'hwec'hmiziad m.-où semestre.

c'hwec'hmiziek a. semestriel.

c'hwec'htrioadeg m.-ed (1) hexapode ; (2) insecte.

c'hwec'htrioadeg a. (1) hexapode ; (2) (vers) hexamètre.

c'hwec'h-urent a.num. cent vingt.

RS.p.37 mui eget c'hwec'h-urent draen bras ; TE-p.37

... e varvas Sara, cadet a seizh vloaz ha

hueh-urent.

OZB.p.27 c'hueac'h-urent mil lur.

c'hwec'hvedenn f.-où (1) sixième partie ; (2) sixte (en

musique.

c'hwec'hvedennif v. diviser par six.

c'hwec'hveder m.-ioù hexamètre, vers de six pieds.

c'hwec'hvet a.num. sixième (d'après le rang).

C. huechuet ; Pm.n.210 an huechuet ; M.1191 en huechuet

"en sixième" ; H.p.12 an huechuet gourchemen ;

D.p.35 c'hwec'hvet.

NG-5 an huechuet sin ; NG-46 en huechuet ; HB.p.455 ar

c'huec'hvet Sul ; RS.p.24 ar Pab Klemant c'huec'hvet ;
 BD.4066 ar choechuet ; SG.f.56 ar chesvet akt ;
 TB-p.71 an huchved.
 VNA-p.155 huchved diviz ; EMG.p.272 c'huec'hvet pennad
 warn-ugent ; CSB.p.16 c'hoec'hvet a viz Genver ;
 OZB.p.59 c'huec'hvet pennad ; HTO.p.138 ar pevare,
 ar pempet hag ar c'huec'hvet a voe merzheriet evel
 an tri gentañ.

c'hwedadenn f.-où vomissement.

C. hwedadenn.

c'hwedañ, c'hwedif v. vomir.

C. hwedañ (inf.) ; C. hwedif vn nebeut (inf.)

c'hwedenn f.-où vomissement.

c'hwec a. (l) doux (au goût).

C. hwec.

LLB-24 ar rezin an hucan (sup.) ; EST-p.71 ar sistr graet
 er mod-se a zo bepred huékoh (comp.)

----- (2) doux, aimable.

G.1067 ma mam hwec ; G.138 ma quenderou hwec hegar ;
 N.1691 autrou hwec, hoz trugarequat ; NL.n.57 d-e
 mam chuec ; Pm.n.25 ma map douce hwec ; Pm.n.148
 thomas an hwec.

----- (3) doux, agréable.

B.n.163 an scriptur ... a discuzo dich hwec en request ;
 J.p.231-b un voez ... a troas da prezec a-n hwecaf
 (sup.) ; N.3492 na car mar hwec, hoantec, dre
 vanegloar.

VNA-p.105 setu ur boked kaer ; frondif a ra huéc ; EMG.
 p.167 nag e voe debret c'houek an tamm bara-se ! ;
 MBR.p.138 biskoazh ne gavis un eskenn voued ken
c'houek da'm c'halon hag an tamm bara-mañ ; EST-
 p.21 ur frond hwec ; EST-p.13 ar foenn lojet-mat a
 zo bepred huékoh (comp.) ; EMG.p.21 eno e voe kanet
 kanaouennoù eus ar re c'houeka (sup.) ; JKS.p.107
 komz c'houek a ra outañ.

----- (4) fort, fervent.

G.455 delchel hoz cusul hwec.

BBR.p.46 stardomp c'houek ; EMG.p.170 kousket c'houek a
 rejomp holl antronoz vintin ; SBI.II p.112 ar
 Geldon bras a gouske c'houec ; SAG.p.257 ne zesker
 ur vicher nemet a forzh da boaniañ d'he ober alies,
 hag e doare a lavar ar Spered Santel, ne deuer da
 vezañ abil nemet o studiañ c'hoeg ; SAG.p.141 ar
 baianed a bede o doueoù ken c'hoeg hag ar gristenien
 ar Gwir Zoue.

c'hwekaat v. (s')adoucir.

c'hwekaüs a. adoucissant.

c'hwekted f. douceur.

c'hwekter m.-ioù douceur.

MONA.p.22 c'houekter e gan.

c'hwelien s. chicorée sauvage.

1. c'hwen coll.-enn puces.

C. hoanenn, hoannenn (sgf.)

IN.p.52 ur c'hoanen en hor skouarn (sgf.) ; MG-p.109

c'hwi hoc'h eus lakaet huén en diskouarn.

PRO.p.142 bremañ ne ran ken chase met d'ar c'hoenn eus

va gwede ; PRO.p.219 c'hoen.

HRHO.p.47 goude ma voent bet tregaset gant ar c'houden ;

MKRN.p.19 hejal o c'huen.

----- (A) c'hwen en e loerou qui a la puce à l'oreille.

EMG.p.125 ar c'horonal a ranke bezañ c'hoenn en e loerou.

ATCD.p.31 o ! sapristi ! ... c'hoen a santan en loerou !

2. c'hwen ; war e c'hwen sur le dos.

Pm.n.230 e-n douar oar da huen e-z laquaher.

SKET.II p.14 ... ez ae an doueez war c'houden he c'hein.

c'hwen-dour coll. gyrins.

c'hwenek a. plein de puces.

HRHO.p.46 plouz berr poultrek ha c'housenek.

c'hwengl m. sarcloir ; cf. c'hwenglav.

c'hwen-gwez coll. c'hwenenn-gwez pucrons.

c'hweniañ v. (1) renverser sur le dos.

SKET.p.103 ar yaouankañ eus an tri breur ... a zalc'has

dezh he daouarn hag he c'houenias (3 prêt.)

----- (2) se coucher sur le dos.

----- (3) verser (en parlant d'un véhicule).

c'hwennad m.-où (1) sarclage ; (2) (au pluriel) sarclure.

c'hwennadeg f.-où sarclage en commun.

c'hwennadenn f.-où sarclage.

c'hwennadur m.-ioù sarclure.

c'hwennat v. (1) sarcler.

C. huennat (inf.)

LLB-358 c'hwi ho po goude bihanoc'h da huénat (inf.) ;

MGK.p.88 c'hwennat (inf.)

----- (2) épurer (un texte, etc.)

----- (3) épurer (un texte, etc.)

ENVB.GWAL.12 p.14 gwellaat ar yezh dre c'houennat diouti

ar gerioù estren (inf.)

c'hwenner m.-ien sarcler.

C. huennaer.

c'hwennerez f.-ed instrument pour sarcler.

LLB-387 lakait huennerez (pl.)

c'hwennerezh m. sarclage.

c'hwenglav m.-ioù sarcloir ; cf. c'hwengl.

C. huenglou, huenn glou.

c'hwen-romarin coll. cicadelles.

c'hwenus a. sujet aux puces.

c'hwerous a. grincheux.

c'hwery a. (1) amer (au goût).

C. hueru.

IN.p.XXI an dour c'hueru.

LLB-45 frouezh goudask, ar vagadur huervan (sup.) ;

LLB-623 ar frouezh huerwan (sup.)

----- (2) amer (au figuré).

M.1806 trist ha hueru ; G.674 nac oud-e mar huerou.

IN.p.46 o Marv ! te a zo c'hueru ha didruet ! ; BD.4043

choero-diremed ; MG-p.351 ul leson huerhue.

EMG.p.294 traoù brav eo kement-se hag aes da lavaret,

mes pa ranker tremen drezo, int c'hueru-meurbet ;

BBR.p.4 ar vuhez zo c'houerv da dremen ; KMM.p.67

ar poanioù c'huerva er vuhez-mañ (sup.) ; GOB-p.25

na huêrhuet daerou a skuilhen ! (exclam.)

c'hwervaat v. rendre ou devenir amer.

C. huerhat (inf.)

c'hwervded f. amertume.

c'hwervder m. -ioù amertume.

M.2527 huerfder ; M.3294 he holl douder so fler ha

huerder creff, en respet plen da douder an eneff.

IN.p.257 ar mel a Herakle a lez ur c'huervder yras er

genou.

ENVB.GWAL.17 p.39 c'houervder an anken.

c'hwervteuz f. amertume.

C. huerventez.

PRO.p.207 nag a bet c'houervteuz er vuhez zo hadet.

c'hwervizon m. pissenlit, dent-de-lion.

c'hwervoni f. amertume.

c'hwesa, c'hwesaat v. flairer, sentir.

IN.p.24 ur serten frouezh ... ; fellout a ra dezho ...

e c'huezza (inf.) ; IN.p.222 c'huezzaat ha touch

traoù (inf.) ; IN.p.173 mar c'huezzaomp ar bokedoù

a-ziabell (4 prés.)

MGK.p.46 an heizez a oa aet da c'hoari war ar maez, pa

zilamm ur c'hi-red ... da c'houessa he roudoù (inf.)

c'hwesadenn f. -où action de flairer.

c'hweseta v. -et flairer.

(?) c'hweval v. glapir.

C. huerual.

C'hwervrer m. Février.

C. huerer ; Nom.p.328 chuevrer ; D.p.73 c'heuvreur.

RS.p.65 ar pevare devezh warn-urgent a viz c'heuvreur.

EMG.p.266 an 21 a viz c'huervrer ; LLB-329 miz huervrer ;

BSA.p.230 e miz c'houevrer ; OSB.p.17 an eil deiz

a viz C'houevrer ; BAR.p.189 d'an eil a viz fevrer ;

IVL.p.V d'an 19 fever.

1. c'hwéz m. ou f. odeur.

B.n.500 pan santañ an huez anezaff.

IN.p.290 ar re o devez debret eus a ul louzaouenn galvet

an anjelic a vez atav ur c'hwéz dous ... gant o

anal ; RS.p.318 ... e sante ar c'hwéz eus a gorf ar

paour kaezh.

SBI.p.190 gant ur graoñenn a zo c'hwéz mat ; SBI.p.232

santout c'hwéz ler gant e zillhad ; SVE.RC.3 p.216

c'hwéz an te hag ar c'hafe a zo merc'hed landerne ;

MBR.p.156 me glev c'hwéz ar c'hristen, ha c'hwéz ;

pouner zoken ; KLV.p.26 ar bleuñv a daol c'hwéz ;

PRO.p.209 c'hwéz ar poultr a zo sante ; KMM.p.210

ho korf ... ; c'hwéz kreñv a deuo dioutañ ; MMM.

p.81 un den marv a laosk c'huës fall ; EMG.p.76 ar

c'hi a reas ul lamm ... ; diouzh ar c'hwéz e kavas

e zen ; EMG.p.178 evit doare en deus klevet ar

c'hwéz ac'hanon ; EMG.p.179 c'hwéz fall ... a

sante ganto ; EMG.p.306 c'hwéz ar gaou a zo ganez ;

MGK.p.71 ul louzaouenn c'hwéz kreñv.

TKAL.p.13 ar chas ne cant ket pell, ha santet o doa

c'hwéz.

2. c'hwéz m. sueur.

C. hues ; G.823 gant ma hues ; N1.n.210 en angoes ha

chues yen.

JK.n.6 chuez ; IN.p.279 ar c'hwéz, an anal hag an halo ;

RS.p.238 o vezañ trempet-holl gant ar c'hwéz ; IS-

p.98 distrempañ o bara gant an huiz ag o c'horf.

MGK.p.32 diouzh va zal ... dour-c'hwéz zo diveret ;

EST-p.20 ... e red an huiz oute.

SFKH-p.18 goloet a huiz.

c'hwézadenn f. -où suée.

c'hwézadur m. sueur.

c'hwéz-brein a. tout en sueur.

VNA-p.106 huiz-brein on ; EST-p.9 gwelit eñ daougrommet,

huiz-brein ha divañch-kaer.

c'hwézek a. num. seize.

C. huezec.

RS.p.324 er bloaz mil seizh kant ha c'hwézec ; JV.247

choezec ; JV.292 hoezec ; MG-p.7 huézec vloaz.

FVR.p.341 er c'hwézek a viz Here ; BAR.p.42 Gregor

c'hwézek ; BAR.p.203 d'ar c'hwézek a viz Gwengolo ;

EMG.p.156 ne gredan ket en divije ouzhpenn

c'hwézek vloaz.

c'hwézek-uzent a.num. trois cent vingt.

c'hwézekvedenn f. -où seizième partie.

c'hwézekvedenniñ v. diviser par seize.

c'hwézekvet a. seizième.

IN.p.125 ar c'hwézevet chabistr.

- FVR.p.371 Loiz c'hwezekved ; JKS.p.48 c'hwezekved kentel.
1. c'hwezenn f.-où odeur.
KLED.p.53 ur c'hwezen vat.
2. c'hwezenn f. (1) sueur.
RS.p.74 ar c'huesen a wad eus hor Salver ; HB.p.41 ne zebro e vara nemet diouzh e c'huesen.
TKK.p.6. sant ar c'hwezenn a zivere dioutañ ; EMG.p.14 dont a rejont, sonennet ar c'hwezen war o c'hezeg ;
EMG.p.225 ar c'hwezen a oa pizennet war va zal ;
OZB.p.45 sec'hif e c'hwezen ; EST-p.79 paotred ... , ar o zal un hulzen, o pilot avaloù.
ANDP.p.9 ur c'hwezen stank a bize war e dal.
---- (2) moment d'épreuve.
c'hwez f.-ioù souffle.
C. huez.
PRO.p.212 brall d'ar c'hleier ! c'hwez d'ar muzik ;
MGK.p.140 kalz tud a weler, n'int nemet c'hwez, nemet avel.
- c'hwezhadenn f.-où (1) souffle.
AADM.p.17 bep c'hwezaden a rae an Ankou ; KEDO.p.37 an tan sant ur c'hwezadenniz hepken a vez kresket (dim.)
---- (2) spiration, transformation d'une consonne en spirante.
c'hwezhadenniñ v. transformer (une consonne) en spirante.
c'hwezhadur m.-ioù (1) soufflement ; (2) enflure ; (3) spiration, transformation d'une consonne en spirante.
c'hwezhañ v. (1) souffler.
C. huezaff (inf.)
IN.p.418 deuit-c'hwi, avel ... , da c'hueza em jardin (inf.) ; JV.160 gant o anal divezh o chuesan (inf.) ; BD.4557 pa choeant o anal (6 prés.) ; TE-2.15 en a reas d'un avel spelc'hus huéhein (inf.)
VNA-p.102 huéhat ar an tan (5 impér.) ; CBF.p.8 c'hwezit an tan (5 impér.) ; LLB-974 an avel, o huéhein (inf.) ; MMM.p.8 an diaoul ... o c'huesa (inf.) ; EMG.p.22 evel pa vije an diaoul kozh e-uman o c'hueza (inf.) ; CBF.p.12 ret e vezo deomp c'hueza en hor bizied (inf.)
MMKE.p.XIV an tan sakr c'hweet sant ar Gendadoù (pp.)
---- (2) enfler (physiquement).
C. douar huezet (pp.)
PRO.p.146 he gouzoug c'huezet (pp.)
---- (3) enfler (par orgueil).
IN.p.96 ... a laka ar spered d'en em c'hueza ha d'en em ourgouilhif (inf.) ; IN.p.243 ur vertuz c'huezet hag ourgouilh (pp.)
JKS.p.6 arabat eo deoc'h en em c'hueza (inf.)

- (4) exagérer.
SKBT.p.38 .n'eus, en derañ uenn-ee, nep c'hueza ar wirionez (inf.) ; NOTK.p.358 gerioù c'hwezit (pp.)
- (5) inspirer.
KMM.p.74 o c'hoeza soñjoh santel em spered (inf.)
- (6) moucher (la chandelle) ; se moucher (le nez).
VNA-p.89 huéhat ho fri (5 impér.) ; MBR.p.4 goude c'hueza e fri (inf.) ; CBF.p.29 c'hwezit e fri d'ar gouloù (5 impér.)
c'hwezher f.-ed soufflet (instrument).
c'hwezhiell f.-où vessie.
C. huezquell.
c'hwezhus a. qui fait enfler.
c'hwezigen f.-où ampoule, pustule.
C. huysiguen.
c'hwezigeniñ v. se former en ampoule, en pustule.
c'hwezif v. suer.
C. huezaff (inf.) ; G.737 leun ouf gant angoes, gant ma pres oz huesaf (inf.) ; J.p.64 da-n liorz bihan ma-z huesas (var. chuesas) ann goat (3 prés.) ; D.XI n.3 bete e-r goat a chuesas (3 prés.)
NG-1649 dour ha gwad a huisas (3 prés.) ; NG-1910 er Jardrin ... e huesas ... ar gwad (3 prés.) ; RS.p.123 Jezuz ... o chuisi ar gwad (inf.) ; ED.1115 ur bouilhofs ... hen lakay da choesan (inf.) ; EN.83 pa gomafsin huesan, e vo tomm deoc'h ivez (inf.) ; MG-p.305 poaniñ ha huizein e-leizh (inf.) ; MG-p.66 mar em eus bremañ ur blank bennak, me am eus huizet va gwalc'h ouzh o gounit (pp.)
VNA-p.106 huizein a ran (inf.) ; EST-p.38 int a voulj, int a red, a huiz (3 prés.) ; BAR.p.49 o c'hueza an dour hag ar gwad (inf.) ; MGK.p.31 goude c'huezi, kaout riv (inf.) ; CBF.p.2 c'huezi a ran ken na ziver an dour diouzhin (inf.)
c'hwezlec'h m.-ioù sudatorium, étuve.
c'hwezus a. (1) plein de sueur.
C. huesus.
---- (2) sudorifique.
c'hwez-vat f. c'hweziou-mat (1) bonne odeur, parfum.
Pm.n.145 huez mat (var. chuez mat) leuenez ha can.
IN.p.10 ar c'hwez-mat anezhañ ; RP.p.51' c'hwezyou-mad (pl.)
FVR.p.387 ur pemoc'h ne c'hell gouzañvif na c'huesio mad na bleuvennoù (pl.) ; SVE.RC.2 p.222 trouz arc'hant ha c'hwez vad ne reont na yalc'h na kofad ; KSV.p.12 kement a vokedoù ... a bep c'hwez mad.
---- (2) a. parfum.
KMM.p.99 dour c'hoes-vad ; BAL.p.13 ar c'hwez a deue ...

eus ar gwezennoù chuez vad a zo er vro-se.

NOTK.p.298 geot c'houez-vat ; SKWT.p.63 ar c'houezvata
geotou (sup.)

c'hwi pron. (1) vous (emploi indépendant).

O. huy ; G.735 huy, bouchysen ; G.592 ha huy, eth da-n
scol, Guenole ! ; G.761 ha huy, groet hoz ordren
guenech, pan carhet, na huy ho menech ; G.1099 ma
map, huy, duet mat ra vyhet ; G.319 duet mat,
bras ha byhan, huy ha huy da-n ty-man ; N.1908 ha
huy, ma breuder ... a breman ... hoz pedaff ;
N.315 huy, demesell, so trauellet.

ED.993 na chuy, va gwir bried, petra a lavarit ... ? ;
SG.f.98 danjerus e ve din chui da antren amañ.

EMG.p.195 me ? - ya, c'houi, den fall. - me, den fall ?
- ya, c'houi ; EMG.II p.6 ha c'houi, petra a
reot ? ; EMG.p.197 ne vez ket kavet bemdez tud ...
ken sot ha c'houi.

----- (2) vous (sujet du verbe).

G.383 Autrou Fragan, huy a mano aman ; Dag.29 huy
guelo ; J.p.80-b a huy na guel gwytebunan pebez
blasfem a gra heman ... ? N.182 me ia ... da
gouzout ... a huy ve quemeret ; Em.n.9 huy (var.
chuy) so templ doe.

NG-196 ha huy hoc'h eus kalz a roñseed ? ; NG-278 huy
a ra din desped ; AP.p.5 c'hui a ray ar pezh a
blij ganec'h ; Bd.4216 chuy a welo e vin di-
dalvesañ mab a vo e-barzh em bro ; MG-p.VII hui
hoc'h eus ur verc'h vat ; MG-p.306 ha hui a oar
petra am eus graet ?

LLB-330 hui ho po plouz ; MBR.p.80 c'houi gred ... ;
EMG.p.197 c'houi o c'havo ; MKG.II p.63 ni a zo
er ger, a zifenn hor bro ... e-lec'h c'houi a deu
dre amañ da esa lakaat ac'hanomp da zilezel hor roue.

----- (3) vous (employé avec "être").

J.p.30-b ma mab, pan eu huy ... a menn mervell ; G.552
pan ve huy ve Helyas ; J.p.72-b Autrou, pan ve
huy ... hon lesse, gant dou clezeff so, ni a
scohe oar neze.

HB.p.53 c'hui eo a fell da'm c'halon ; BD.4952 chuy eo
va mamm ; Bd.3668 me gred ... ec'h eo chuy Doue
ar firmamant ; FG.p.33 n'eo ket c'houi a dorro ho
lavar.

HTC.p.196 evidomp-ni a gred ... eo c'houi ar C'hrist.

----- (4) vous (complément du verbe).

HB.p.119 c'hui dreist pep tra-holl a garan ; NG-955

ni ho ped, Gwerc'hez c'hlan, ha hui, sent vinniget ;
JV.105 chuy a gavan fidel ; BD.3929 me ho
trugareka, ha chuy hag ho Krouer.

FVR.133 goude ma'm eus bet dilezet c'houi hag an Iliz
ho pried.

----- (5) pour vous (après gwa "hélas").

G.482 goae-huy.

----- (6) vous (après sed, sede, setu "voici").

N.134 setu huy en Hibernia.

GS.p.251 setu chuy hoc'h-unan ; JV.127 setu huy estonet.

BSA.p.323 setu c'hui dirazon.

----- (7) vous (après une préposition).

G.232 n-on eus arell a alle hon sycour ny nemet huy ve ;
H.p.45 dre-n guir carentez so bezet entre huy hac
ho map.

----- (8) à vous (pour insister, après une préposition con-
jugée).

G.57 guenech-uy ; N.168 dont dauedouch huy e-n ty man.

NG-1989 di~~huy~~ (= deoc'h-c'hwi) ; BD.607 dachuy

(= deoc'h-c'hwi).

EST-p.9 deoc'h-~~hui~~ ; SBI.II p.142 petra faot dec'h-c'hwi ?

----- (9) vous (sujet du verbe, placé pour insister après ce
verbe).

G.243 sellet huy ; G.181 gouezet huy ; G.387 ma-z
edoch-uy ... ? ; G.58 ez ahech-uy ; B.n.77 pe
gouezet huy ouz crial ... ? ; N.181 mar bech huy
a vn opinion.

NG-277 men ec'h it-uy ? ; NG-564 na glevit-huy ... ? ;
BD.3157 sonit-chuy ; MG-p.311 petra a soñjec'h-
-hui anezhañ ? ; MG-p.363 ne gavit ket hui emañ
gwell ar vuhez a gunduan bremañ evit au hini a
gunduen a-gent ?

EMG.p.207 ar pezh hoc'h eus da ober c'houi ; EMG.p.195
hag e fell deoc'h hor befe-ni truez ouzh mammoù
tud ho pro, pa ne rit c'houi van ebet evit lazhañ
hon tud-ni.

----- (10) vous (complément du verbe, placé pour insister
après ce verbe).

J.p.22 piu vezo oz dilivro huy ? ; G.841 d-o trugarecat
huy.

----- (11) vous (employé avec un autre mot, pour préciser le
sujet ou le complément d'un verbe).

B.n.245 petra voe-n secret ... a compsech ... hoz dou,

- huy ha-n Autrou ; J.p.27-b hac ez-omp bezet ...
bevet queffret ... me ha huy ; J.p.5 ret eu, huy
no tut deputet, ez deuhech.
- MG-p.384 ret eo ma em drompomp, pe hui pe me.
----- (12) à vous (employé pour renforcer le possessif).
LLB-628 a ho torn-hui hepken e teu holl ar madoù ; EMG.
p.195 ho soudarded-c'houi ; KMM.p.25 ho louzou-c'hui
... o deus muoc'h a vertuz eget hor re-ni.
- (13) vous (employé après eme "dit").
RP.p.394 eme c'hui ; MG-p.8 eme hui.
EMG.p.195 n'hoc'h eus graet droug da zen ebet, eme
c'houi ?
- c'hwial v. vouvouyer.
c'hwib m. filou, chipeur, escroc.
c'hwiban m. sifflement.
C. huyban den ; G.667 tro da gront dyouz hon ty ... pe
me roy dit breman a huyban var an chout (var. chot).
c'hwibañ v. filouter, chiper, escroquer.
c'hwibanad m.-où sifflement.
c'hwibanadeg f.-où sifflement (collectif).
SKET.p.140 c'houbanadeg mein ha daredoù.
c'hwibanadenn f.-où sifflement.
c'hwibanat v. siffler.
C. huybanat (inf.)
PRO.p.202 ar stourm, o c'hwibanad, pa zrailh dervenn ar
c'hoad (inf.)
MMKE.p.32 an azzhennig o c'houbanât (inf.)
c'hwibanata v.-et siffloter.
c'hwibaner m.-ien siffleur.
c'hwibanerezh m. sifflement.
c'hwibanez coll.-enn carottes sauvages.
c'hwibanus a. sifflant.
c'hwibez s. (1) callosité qui vient sous la queue des chevaux
et des vaches.
----- (2) mauvais tour.
----- (A) tennañ c'hwibez da tirer les vers du nez à.
c'hwiblaer m.-on (1) filou ; (2) brigand.
c'hwiblaerezh v. c'hwiblaeret filouter, chiper.
c'hwibon f.-ed cigogne.
SKET.II p.7 an doue Kênos, aet e c'houbon ; SKET.p.120
c'houboned, divaskellet-ledan, a vargede en aer
(pl.)
c'hwibon-voal f. c'hwiboned-moal marabout (oiseau).

- c'hwibu coll.-enn mouchérons ; cf. fubu.
RP.p.175 an dud dilikat-s., a ve kapapl ar son eus a ur
c'hwibu d'o ampech da gousket e-pad an noz (sgf.) ;
HS-p.70 ... e teuas hwibet, ken stank, n'ho pehe
lavaret e oa cheñchet er seurt loened-se kement
peudrenn, kement sablenn a oa en Ejipt (pl.)
c'hwibua v.-et chasser les mouchérons (en parlant des
oiseaux).
c'hwibu-luc'h coll. lucioles.
c'hwidolenn f.-où furoncle.
c'hwidolennañ v. se couvrir de furoncles.
c'hwil m.-ed (1) scarabée, escarbot.
C. huyl.
KLBD.p.20 an douar a zo darempredet-holl gant c'houiled
bihan (pl.)
----- (2) individu bizarre, vilain individu, mauvais sujet.
AADM.p.9 sed ur c'houil eno !
c'hwil-aour m. cétoine.
c'hwil-briket m. cicindèle.
c'hwil-derv m. hanneton.
c'hwil-du m. blatte, cafard, cancrelat.
c'hwileta v.-et (1) chercher des insectes.
----- (2) rôder, fureter (en mauvaise part).
c'hwiletaer m.-ien (1) chercher des insectes.
----- (2) rôdeur, fureteur (en mauvaise part).
c'hwil-glas m. cantharide.
c'hwil-greun m. charançon.
c'hwiliañ v. chercher, fouiller, farfouiller, fureter.
EMG.p.305 ar soudarded a en em lakaas da c'houilia ha da
furchañ kement tra a oa en ti (inf.)
c'hwilier m.-ien chercheur, fureteur, farfouilleur.
c'hwilioez f.-ed frelon.
c'hwil-kaoc'h m. bousier.
c'hwil-kaoc'haer m. bousier.
c'hwil-koad m. bupreste.
c'hwil-kornek m. cerf-volant (insecte).
c'hwil-mac m. hanneton.
c'hwilostat v. flâner.
c'hwilosteta v.-et flâner.
c'hwil-sant-Yec'han m. cerf-volant (insecte).
c'hwil-tann m. hanneton.
c'hwiltouz m.-ed gamin, moutard ; cf. c'hwitouz.
c'hwirinadeg f.-où hennisement (collectif).
SKET.p.131 c'houirinadeg ar c'hezeg.

c'hwirinadenn f.-où hennissement.
 NOTK.p.582 c'houirinadenn ur marc'h.
c'hwirinadenn v. hennir.
c'hwirinerezh m. hennissement.
c'hwist m.-où (1) fléau (à battre); (2) battant du fléau.
c'hwistad m.-où coup violent.
c'hwistañ v. (1) battre fort; (2) se hâter; (3) s'en donner, s'amuser.
c'hwistantin m. philtre d'amour.
 SBI.p.258 da bremañ ur wisdantin, da vont d'he laerezh;
 ... hi teurel ar wisdantin war skudell Ivona.
c'hwistata v.-et donner la bastonnade.
c'hwister m.-ien celui qui se hâte à faire quelque chose.
c'hwistim adv. croyez-vous, estimez-vous.
 AADM.p.14 c'hwistim na deuin ken en-dro d'ar gêr?
c'hwistoc'h coll.-enn galettes.
 SKET.p.108 daouzek c'houistoc'henn heiz (sgf.)
c'hwistoù pl. prèle à grosse tige.
c'hwitadenn f.-où échec.
c'hwitañ v. manquer, échouer.
 GBI.p.280 seizh taol pal, hep c'houitan (inf.)
 NOTK.p.408 c'houita a reont war an taol-se (inf.);
 SKET.p.102 dre zic'hortoz e c'houitjont gant o mennañ (6 prêt.)
 ----- (A) ne c'hwit ket passablement, assez.
 MG-p.291 bremañ, trugarez Doue, eñ am laosk trankil ne huitt quet.
 VNA-p.110 hag ho mamm, ha hi zo gailhart? - gailhart eo ne huitt quet; VNA-p.118 te gomz galleg ne huitt quet.
c'hwitell f.-où (1) sifflet.
 ----- (2) bec (de cruche).
 SVE.RC.2 p.78 ar pod-dour pa deu en ti prest e c'houitell da bep hini.
 ----- (A) reded ar c'hwitell courir la pretantaine.
c'hwitellad f.-où sifflement, coup de sifflet.
c'hwitelladeg f.-où sifflement (collectif).
c'hwitelladenn f.-où sifflement, coup de sifflet.
 CBF.p.20 ur c'houitelladen ac'han "à une portée de sifflet d'ici".
 MMKE.p.XI c'houitelladennou (pl.); MONA.p.12 c'houitelladennou skiltrus (pl.)
c'hwitellat v. siffler.
 LLB-1501 ar wiber vinimus ...; ... kaer he do huitelat

(inf.)
 ANDP.p.7 eñ ... ne oa nag evit kanañ nag evit c'houitellat (inf.); MMKE.p.81 paotred o c'houitellat en ur valañ avaloù (inf.); SPKH-p.4 an avel ... o pas ... en ur huitellat (inf.)
c'hwitellerez f.-ed sifflet (de machine)
 ENVB.GWAL.13 p.28 setu un taol c'houitellerez o skiltrañ en aer.
c'hwitellerezh m. sifflement.
c'hwitellerez-tro f. sirène (appareil).
c'hwitell-gorz f. c'hwitelloù-korz flûte champêtre, chalumeau.
c'hwitellus a. sifflant.
c'hwitouz m.-ien avorton; cf. c'hwiltouz.
 MVEN.GWAL.10 p.75 ur c'houitouz ... , a rafeñ tro e gorf gant va daou zorn hepken.

1. da (1) a. ton, ta, tes.
 G.16 da Roe ; B.n.501 dre da fez ; Gk.II p.108 an
 autrou da doué ; H.p.16 da-n sul en ha parres ;
 H.p.18 diquemer en a ty ha loj an pircirin.
 RP.p.44' da bec'hedou ; RP.p.42' da galon ; RP.p.43' da
 zemeurañs ; NG-1445 te vandenn ; NG-815 e ne wele
 (gullé) ; NG-1445 a-enep d'é Salver ; BT-40 te nerzh ;
 BT-37 te ac'h eus en e galon (calon) un dezir
 milliget ; BD.281 da vadou ; RG.p.34 me wel en da
 zaoulagad ; MG-p.378 he Grouour ; MG-p.298 ne 'c'h
 eus ket ar c'houraj d'andur t'he zroug.
 VNA-p.115 ha vamm ; VNA-p.117 ha gompagnunezh ; VNA-
 p.115 ha dad ; VNA-p.178 ha c'hent ; VNA-p.118
ha c'amzer ; GOB-p.40 te gorf ; GOB-p.54 ha ce-re
 "les tiens" ; MBR.p.162 en da sac'h ; BMG.p.275 en da
 zivesker ; KMM.p.50 en da wele.
 SKRS.p.160 en da geñver ; GBHZ-p.34 en ha raok-te.
 ----- (2) pron. te (devant un infinitif).
 G.782 da saluell a-z goall ne allaf ; M.949 da benigaf
 a menñaff.
 RP.p.44' evit da brenañ ; RP.p.68' evit da veritout ;
 RS.p.268 ouzh da zerc'hel ; RP.p.44' ouzh da
 c'hervel ; BD.512 da lemel, te hag i, holl a
 ziaezamant ; BD.332 me garje da sikour ; MG-p.29
 pella diouzhin, ... ne vennan ket he welet mui.
 VNA-p.116 ha gorriññ (corrigein).
 ----- (3) te (devant un participe passé).
 RS.p.238 pa en deveus Doue da zegaset amañ ; NG-1482
 Doue, en devoa te grouet (crouiet) ; BD.1928 me am
 boa da gorrijet ; TE-p.85 Israel, an Doue en deus
 t'he dennet ag an Ejipt.
 ----- (4) te (devant un verbe réfléchi).
 J.p.203 da em aux "prépare-toi".
 ----- (5) te (devant une autre forme du verbe).
 MG-p.295 me he vadez "je te baptise".
 BMG.p.174 me da anavez ; BMG.p.228 me da gred ; BMG.p.241
 hemañ, ar c'hleze-mañ, da zivouzello ; MBR.p.292
 me da vrevo ; SBI.II p.248 an hini da gar ;
 GOB-p.54 me ha gouvi (couvi).

2. da prép. (1) à, dans la direction de, jusqu'à (impliquant
 mouvement dans l'espace).
 Ca.n.6 neuse ez gourhemenas he cacz d'an pales.
 EN.273 neb a dostay dean en devo bazhadoù (3m.)
 MBR.p.56 ar roue ... a lammaz da c'houzoug e dri mab ;
 MBR.p.34 sell d'an traoñ ; SBI.II p.24 me a yelo
 d'am gwele ; SBI.II p.124 savit da grec'h an ti ;
 KBB.p.4 ne ouzon ket an hent d'al lanneg : BMG.
 p.230 pignat a c'hellen ... da veg an tour ; BSL-
 p.15 kentizh ... m'em dolpas d'eno skolaerion.
 ----- (2) à, vers (impliquant hostilité).
 KBB.p.4 ar c'hi a deu d'ezan, o skrignañ e zent (3m.)
 ----- (3) à, vers (par métaphore).
 NL.n.33 pan eo deuet Iesu dre truez euit hon ren da
 leuenez.
 ----- (4) pour, afin de, dans le but de.
 NL.n.39 e goat precyus a usas d-on lamet a poan
 Sathanas.
 RS.p.247 da vont da glevet an oferenn ; RS.p.248 ar
 bara bev ... , da lavaret eo, mab Doue ; RP.p.276
 ne servij da netra.
 MBR.p.22 da welet e bried.
 ----- (5) à, de, pour (indiquant une obligation).
 EN.2250 ar c'houlz dimp da vont da leinañ.
 KBB.p.4 neuze ho pezo da ziwall ar vugale ; MBR.p.70
 ... ez eo warc'hoazh an deiz din da vont kuit
 diouzhoc'h.
 ----- (6) à, de, pour (indiquant qu'une action va avoir
 lieu dans l'avenir immédiat).
 EN.100 me oa pell 'zo e soñj da zont ho pete.
 MBR.p.16 va merc'h ne zaleo ket d'en em gavout ; MBR.
 p.22 ar brezel a oa tost da echuiñ ; SBI.p.15
 prest da vervel.
 ----- (7) de (devant un infinitif, dans le style narratif,
 donnant à cet infinitif la valeur d'un passé).
 KBB.p.4 hag eñ da droc'hañ lann ; KBB.p.5 kerkent ar
 vugale da lavaret ...
 ----- (8) de (reliant un substantif ou un adjectif à un
 infinitif).
 N.1821 ne-m-eus nerz da querzet ; B.n.43 me-m-eus
 hoant creff da eua.
 RP.p.275 kapapl da gomz ; RP.p.277 kustum da
 gouezhañ ; MG-p.7 ar c'hbras de zeskiñ ervat ar
 pezh a zleomp ober.

MBR.p.22 Kaloneg en doa mall da zistreiñ ; MBR.p.34 ar pezh en deus c'hoant pe ezhomm da anaout ; KLV.p.32 me am eus aon da ankounac'haat un dra bennak ; KLV.p.VII ur c'hleñved ... a gemeras soursi da gas gantañ lod eus ar gwrizioù ; BLL.p.9 ar barrezianed ... en doa ... hiraezh d'o devout ur beleg ; MAV.p.21 kement a hast he deus d'o c'haout ; SBI.p.236 ho koñje da zimeziñ.

----- (9) de (reliant un verbe à un infinitif, sans signification précise).

Nl.n.47 e tat ... a pedas da pardonaff "il pria son père de pardonner".

RS.p.276 o komañs da lavaret ; RS.p.275 petra dleer da lavaret ; RS.p.367 an taolioù a fell dezho da skeif ganeomp ; EN.2250 me ray deoc'h da c'houzout ; MG-p.7 eo'h an de zisammñ va c'halon.

MBR.p.20 ... e voe miret outi da vont er-maez ; MAV.p.32 mezh a dlefas da gaout ; SVE.RC.4 p.97 petra zo na c'hell ket Doue da gaout ? ; MBR.p.20 lakaat ar Saizon da dec'het.

----- (10) à (reliant un verbe à un substantif, sans signification précise, indiquant vaguement un mouvement vers l'objet ou une intention à son égard).

Nl.n.12 deze he roas rous-n sent (6) ; Nl.n.39 neuze yuez ez disquezas dcomp ny carantez ha feiz bras (4) ; Nl.n.73 gant an bal revelet deze y (6) ; M.1971 credet diff (1) ; Nl.n.3 sentiff re buhan da saouzan Sathanas ; B.n.37 he dimiziff ... da mayhaff den so e-n bet.

GS.p.252 ober da Soded labourat ; EN.63 petra c'hoarvez did-e (2) ; GS.p.255 o krediñ ... d'e lezvamm ; BT-, RC.7 p.324 ar pezh a vire d'an dud keizh a brofitiñ ; BT-193 Baltazar ... a bok dehai (6) ; EN.1972 hep damantiñ d'ar boan ; EN.990 evit gwellaat da'm penn ; EN.2599 ha pa dorrifent diouzhtu ho pevar ezel dach (5).

BLL-p.29 ur ... beleg hag a daol e dog d'ein (1) ; MAV.p.20 dimezet d'ur paotr a feson ; SBI.p.164 mar deufe da'm breur mervel ; MBR.p.8 alies e teue d'ezhan disoñjal debriñ e voued (3m.) ; MAV.p.20 emezi d'ezhi hec'h-unan (3f.) ; SVE.RC.2 p.70 goulemit da sant Jermen ; MBR.p.40 na gredit ger d'ezhan (3m.) ; SBI.II p.154 bouchomp d'ar chopinad ; MBR.p.68 gwellaat a ra d'an itron ;

SBI.II p.72 gwashaat a ra d'an ozhac'h ; BLL-p.6 de netra en devehe talvezet o labour ; KBB.p.4 ... e vezo savet korreenn d'ec'h (5) ; SBI.p.142 hag hi oc'h ober ur souch d'ne skoaz ; MAV.p.30 da gonzoù c'hwerf a ra d'ezhi gouelañ (3f.) ; SBI.p.284 ... e vrevfe d'in va izili (1) ; EMG.p.192 graet oan evit gwelet tanou-gwall en nozvezh-se ! nemañ eo an eil dign (1).

----- (11) à (devant un nom ou un pronom, avec certains verbes impersonnels).

M.2624 vn magueres ... pan fell dezy ... dizon he crocadur (3f.)

EN.960 me gred din eo ur marc'hadour (1) ; NG-663 mar fall duh gwelet ho mab (5) ; EN.536 n'it ket da grediñ dach ho pe ken pasamant (5) ; IN.p.248 ... e soñjo deoc'h resev hepken un elfenn anezhañ (5).

SBI.II p.194 me soñje d'in-me bezañ bet pe gwin-ardant pe gwin kleret (1) ; MBR.p.18 rankout e voe ... d'ar priñs yaouank mont diouzh e garantez ; MBR.p.60 hep lavaret piv a falveze d'ezhan (3m.) ; MBR.p.80 a gav d'e-hoc'h (5).

----- (12) à, pour, pour le bien de.

Nl.n.19 ... an Map bihan a so bet e-n bet man deom ganet (4).

BT-38 magadur d'ar preñved.

MBR.p.48 va filhorez ... a veze goulemit d'e-hoc'h gant ho tad da bried (5).

----- (13) à, pour, en ce qui concerne.

N.1700 achiu eo dit breman (2) "c'est accompli pour toi maintenant".

GS.p.256 setu deuet an eur demp-ni d'en em guitaat (4) ; GS.p.255 ... e voe darev dezan ... mervel (3m.) ; EN.980 koulz vo din kas ganin ... (1) ; EN.83 pa gomañsin c'hwezañ, e vo tomm dach ivez (5) ; EN.2487 ne voe ket a'walc'h din ofansiñ va Doue (1) ; EN.2899 bec'h eo dean bale (3m.) ; EN.42 ar c'houiz dimb da vont da leinañ (4) ; EN.1902 se zo kaoz did mont kuit (2) ; EN.810 ret eo din mont da laer (1) ; EN.3453 ... e voe darbet din kouezhañ (1) ; EN.344 arabat eo dimp mankañ (4).

MBR.p.14 ... em eus kredet e vije ar gwellañ d'ezhi bezañ desket-mat (3f.) ; MDM.p.52 tud hag a zo diaes-bras d'ez ho kas o bugale d'ar skol (6) ;

MBR.p.2 ne ve ket drouk d'e-omp ... klevet marvailhoù (4) ; MBR.p.74 diwezhat e vezo d'id (2) ; MBR.p.12 ... e voc tost d'ezhan chom mantret (3m.) ; MBR.p.70 mall eo d'in (1) ; ibid. ... ez eo warc'hoazh an deiz d'in da vont kuit diouzhoc'h (1) ; KBB.p.6 Genver a oa gwall skuizh ha naon bras d'ezan (3m.) ; MBR.p.10 mont a reas en un ti-soul da c'houlenn dre belec'h oa d'ezhan distreiñ e kêr (3m.) ; SBI.II p.138 petra oa d'ac'h-hu (5).

----- (14) à, envers (signification souvent vague).

GS.p.249 en enor da loded ; GS.p.252 d'he zad na d'he lezvamm biskoazh ne voe disant ; EN.852 me am eus glac'har a-walc'h ... da'm pried.

SBI.II p.18 keuz ... d'am yaouankiz ; SBI.p.124 salud d'it-e (2) ; SBI.II p.180 evañ d'ho yec'hed ; BBI.p.9 forzh naonek oant da gomzoù Doue ; MBR.p.48 ho nerzh a vezo en tu all da bep galloud.

----- (15) à (devant un nom ou un autre mot exprimant ou fixant un temps).

NL.n.17 da fin ar bed ; B.n.21 da-n eil dez ; B.n.27 da quantaff "en premier lieu".

NG-43 pe responti d'ar Jujamant ? ; BT-,RC.7 p.324 ar pezh zo tremenet de Nedeleg ; MG-p.9 de Bask ; MG-p.73 de vintin ; EN.1001 da bep oad e tesker skiant ; RB.p.55 war ar pemdez, ispisial d'ar Sadorn ; RB.p.76 o lavaret ... daou chapel d'ar Sul.

MAV.p.57 d'an amzer-se ; SVE.RC.3 p.80 glav da sul, glav da lun, glav e-pad ar sizhun ; SVE.RC.1 p.248 da Sadorn ez eo bet ganet ; MBR.p.30 warc'hoazh da c'houlou-deiz ; KBB.p.4 da guzh-heol ; SBI.p.24 warc'hoazh da noz ; MBR.p.32 d'ar pardaez ; MAV.p.33 ken tanav e oa e zivskouarn ma ouie pe da vare e teus ur vuzhugenn eus an douar ; SVE.RC.2 p.70 digant Kala-Mae goulennit pe da zeiz e teuy Nedeleg ; MBR.p.40 d'an taol kentañ a greisteiz ; MAV.p.33 kit da gerc'hat an tremener-se d'am lein din ; SBI.p.14 lavaret ar bedonn de vintin ; KLV.p.6 da c'houde ; TDE.BF.p.800 an ozhac'h da ziwehañ a die mont da gousket.

PRMG.p.267 ne veze gwelot er pardonioù nemet da veure ; PRMG.p.265 yod ... a oa da vrenn.

----- (16) à, jusqu'à, d'ici, après (dans le temps).

EN.2627 ac'han d'arc'hoazh ; EN.2724 ac'han da dregont vloaz.

SBI.II p.180 da c'hwec'h miz goude vent dimezet, ur vezh ve d'an holl o gwelet ; SBI.p.122 me ne zimezin ket er bloaz-mañ, na da vloaz ne rin ket ivez ; SVE.RC.1 p.250 neb a gign e vaout er bloaz-mañ a vez kuit da vloaz d'hen touzañ.

----- (17) à, selon.

B.n.8 d-e guis ; B.n.57 d-oz deuis ; ibid. d-ouz grat. MG-p.10 d'ho soñj ; MG-p.10 Doue, d'ar seurt ma'z eo mat, ne sell ket ken tost.

SBI.p.236 ma ve d'ho krad.

----- (18) comme, en qualité de.

MAV.p.33 da vevellien gantañ e oa daou erer ; KBB.p.4 un den hag a c'houlenn bezañ kemeret da vevel ; MBR.p.50 ... ho pezo anezhi da bried ; MBR.p.48 ne deo ket bet talvezet nemet da boan dezhi.

----- (19) en (exprimant un changement).

EN.1108 ar paour, pa binvidika, ... da ziaoul ez a ; EN.810 mont da laer.

SBI.p.42 o vont da vedisin-kezeg ; SVE.RC.2 p.218 e soc'h a yelo da vinaoued ; MBR.p.46 pa voen lakaet da gornañonez kozh gant va maeronez ; SVE.RC.3 p.62 tremenet gouel sant Matiaz, an heol d'e liv, an dour d'e vlaz, ha lezenn an hent da vezañ glas ; MBR.p.VIII ar re vihan ... o tont ... da vezañ bras ; MBR.p.8 o vezañ ma teue ... da vat ar pezh a veze graet diouzh e lavar ; SVE.RC.1 p.404 abred pe ziwezhat ez a an taol da fall.

----- (20) de, à (entre deux substantifs).

Dag.63 Doe, so roe da-n bet ; B.n.51 dezy nepret ne voe quet gwelet par (3f.)

EN.22 filhor on d'ar roue ; BT-87 ha me, faezhour d'an diaoul ; EN.1266 ne gredjen birviken e vije ar seurt dach bremañ e volorien (5) ; MBR.p.28 te n'out ket breur d'in (1) ; SBI.p.234 war bevar biz d'ar plac'h e oa pemp diant.

PRMG.p.263 pep taol falz d'ezan (3m.)

----- (21) à (combiné à un pronom personnel ou suivi d'un pronom démonstratif après un substantif déterminé par un adjectif possessif).

HB.p.632 va bloavezhioù din (1).
MBR.p.192 un den kozh ... e vlev hag e varv d'ezhan ...

keit, ken a stoltent ouzh an douar (3m.) ; MBR.p.76
e gezeg da hemañ a wellae.

PRNG.p.264 ma herlinke ar c'homzoù-se va c'halon d'in
(1).

----- (22) à (après le verbe "être", indique l'idée de
possession ou une idée connexe).

MAV.p.22 setu hi bet d'ezi ul lunedoù (3f.) ; KBB.p.5
fin oa da goan.

----- (23) à (premier élément d'une locution adverbiale).

BT-,RC.7 p.326 d'ar bihanañ ; EN.405 ... ec'h on chomet
d'an daoulin : EN.35 petra a welan o tont d'ar red
... ?

SVE.RC.2 p.226 an hini kozh, pa redo, d'an inkane ez
aio ; KLV.p.21 c'hwi, d'ho tro.

----- (24) par (indique l'agent).

NG-1602 ar pec'hed marvel graet de Eva hag Adam ; NG-
574 distrujet holl hor bro d'an hugunoded ; NG-717
kollet eo dign va holl joaioù (1) ; BT-61 goapaet
on d'am priñsed ; MG-p.388 skontet on deoh (5).

VNA-p.112 kavet in d'id "tu m'as trouvé" (2).

----- (25) (après un superlatif employé comme exclamatif).

SBI.p.66 me am eus ur park ; kaerañ da bark !

----- (26) à (explétif, combiné au pronom personnel de la
première personne du singulier ou du pluriel).

G.4 cae dym (lis. dy-me) ; N.228 mir dif courtes hac
exsprès an lesen (1) ; N.232 en(ten)tet glan a breman
deomp an cas (4) ; B.n.593 squegiet diff ... he
diu bronn (1) ; B.n.598 lest diff heb abaff houz
saffar (1) ; B.n.768 leset di-me ... hoz argu (1) ;
M.203 sell diff ho relegou (1).

SG.f.64-b torrit din o fennou (1) ; BD.3229 en em
daolit din warnezhe (1).

----- (27) à (vocatif, pour appeler ou attirer l'attention).

BD.903 sa, dach, den puisant (5).

----- FORMES COMBINÉES AUX PRONOMS PERSONNELS.

1. din.

G.11 dyff ; G.114 dyf ; M.1971 diff ; J.p.21 dif ; H.p.45
difu ; J.p.43 diff-me ; M.694 dy-me ; B.n.768
di-me.

RP.p.3 din ; RS.p.138 di-me ; NG-761 deign ; NG-1980
dign ; NG-278 din ; NG-659 digne ; NG-744 digne-me ;
BD.140 din ; BD.256 di-me ; (MG)p.VIII deign ;

MG-p.110 deign-me.
VNA-p.112 d'ein ; GOB-p.38 d'eign ; SBI.p.284 d'in ;
SBI.II p.194 d'in-me ; CSB.p.VIII d'in ; EMG.p.123
dign ; EMG.p.160 d'in-me.

2. dit.

G.14 dvt ; Ca.n.7 dit ; G.698 dvd-e ; M.699 did-e .
RP.p.390 dit ; IN.p.276 did-e ; NG-1482 dit ; EN.1902
dit ; BD.229 dit ; BD.3545 did-e ; MG-p.330 d'id.
MBR.p.74 d'id ; SBI.p.124 d'it-e ; VNA-p.112 d'id ;
PRO.p.209 d'id-e ; KMM.p.219 d'it ; CSB.p.42 d'id.

3m. dezhañ.

M.3345 dezañf ; G.674 dezaf ; H.p.13 dezafu.
RP.p.3 dezañ ; IN.p.277 dezan ; NG-1547 dezhou ; NG-341
dehou ; EN.273 dean ; BD.211 desan ; MG-p.141 dehou ;
GJ.p.28 dezan.

VNA-p.163 dehou ; CSB.p.V deân ; OZB.p.11 d'ezan ; MBR.
p.8 d'ezhan ; BEL-p.9 dehou ; PRO.p.136 dezan ;
KMM.p.14 deza.

SFKH-p.4 dehon.

3f. dezhi.

G.497 dezv ; Ca.n.13 dizv ; N.1609 dezi ; B.n.734
dezhv ; Nl.n.98 dezv hy.
IN.p.296 dezi ; NG-241 dehv ; BD.3516 desv ; BD.4172
dey ; MG-p.VII dehi.
VNA-p.114 dehi ; MBR.p.14 d'ezhi ; MMM.p.10 disi ;
OZB.p.33 dizi ; PRO.p.177 dei.
AADM.p.15 d'ei.

4. dimp, deomp.

G.296 dym ; G.401 deomp ; Nl.n.19 deom ; Nl.n.39
deomp ny ; B.n.727 dimp ; M.119 dym-ny ;
Nl.n.111 deon-ny.
RP.p.2 deomp ; NG-855 dimp ; NG-167 din ; NG-102 dem-ni ;
NG-445 dem ; BD.116 dimp ; BD.1162 dimp-ni ;
BD.4433 din-ni ; GJ.p.12 demp ; EN.42 dimb ;
GS.p.256 demp-ni ; MG-p.1 demb.
VNA-p.101 d'emb ; CSB.p.14 d'imp ; MBR.p.2 d'e-omp ;
EMG.p.123 d'eomp ; BBR.p.6 d'emp ; KMM.p.70
d'eom-ni.
SFKH-p.4 d'emb.

5. deoc'h, dec'h.
 G.351 deoch ; G.323 dyoch ; G.317 doch ; N.167 dich ;
 J.131 deuch (var. deoch) ; N.1077 dich-uy ; G.969
dyh-uy ; H.p.46 dih-uy.
 RP.p.3 deoc'h ; RS.p.138 dec'h-u ; BD.3 dach ; MG-403
deuh ; NG-282 dun ; NG-1989 dih-uy ; GJ.p.9 dech ;
 MG-p.VII dech.
 VNA-p.93 d'oh ; OSB.p.37 d'ec'h ; JKS.p.70 d'e-hoc'h ;
 OZB.p.8 deoc'h.
 MMKE.p.60 d'ac'h.
6. dezh, dezh.
 Ca.n.13 deze ; NL.n.73 deze y ; J.p.19-b deze-i ;
 J.p.18 dezo.
 RP.p.2 dezo ; NG-1634 deh ; NG-315 dehez ; BD.212 dese ;
 BD.2357 de ; BT-193 dehai ; SG.F.63-b deze ;
 MG-p.VIII dehai.
 VNA-p.95 dehai ; OSB.p.17 d'eze ; EMG.p.121 d'ezho ;
 PRO.p.136 de ; OZB.p.12 dezo.
 SFKH-p.8 deh.
3. da particule optative. que (devant un futur, un infinitif,
 etc.)
 NL.n.316 Doue ... d-on pardono ; H.p.2 da uezo graet
 ho uolontez.
 SG.f.64 an diaoul da'm dougo ; EN.693 Doue da vout
 meulet ; MN.1558 an diaoul d'hen flastro ! ;
 EN.211 da vin peurgollet mar n'em bo ho puhez ;
 BD.1057 Doue da roy ar c'hras ma c'h'hallo e rekour ;
 GJ.p.47 deuet-mat da vihet ; GJ.p.57 ar peoc'h
da vo graet.
 CSB.p.42 da'z pe soñj da santifiañ ar seizhvet deiz.
 SFKH-p.5 Doue d'hor c'nonforto ; MMKE.p.AVII va zad,
 marv abaoe, Doue da vezañ gant e ene ! ; AADM.p.4
 Doue hag ar Werc'hez da vezañ meulet !
4. da m. plaisir, aise.
5. da adv. da (intensifiant les mots correspondant à "oui",
 "si", "non", etc.)
 IN.p.262 ya da, emezañ ; SG.F.61-b ya da, va mignon.
 MBR.p.324 ya da, ene Gristof ; MBR.p.158 eo da, ene ar
 jeant ; MBR.p.162 nann da ; EMG.p.276 ... hoc'h eus
 ur gefridi da ober ? - me ? - n'em eus ket da.
 AADM.p.6 ya da, emezañ.

- dabon m.-où pièce (à un vêtement).
daboniñ v. rapiécer.
dachegat exclam. au chat !
 CEF.p.123 chegat ! dachegat !
da-c'hortoz a. provisoire.
da-dal prép. (l) en face de, devant (avec mouvement vers).
 Pm.n.75 quen tiz ez deuz ... da dal he ty an disquiblyon.
 EN.596 deuit d'azeziñ, itron, da dal an tan ; MG-p.295
 deomp d'an iliz de-dal ar foñs.
 BBL-p.30 mont da Sant Pier, dedal e gador ; GBI.II p.406
 mont da vervel da dal ti e dad ; SBI.p.296 tostait
da dal an tan.
 ----- (2) à l'occasion de, au moment de.
 Pm.n.183 da dal ... hoz tremenuan, an guerches ... a duy.
dae m.-où défi.
 KULH.GWAL.21 p.41 an daeou (pl.)
daeadenn f.-où défi, action de défier.
daeañ v. défier, provoquer.
 SKET.p.37 daea ar gurun a raint-i (inf.) ; NOTK.p.396
 Kantabred ... a daea o enebourien (3 imparf.)
dael f.-où dispute, contestation.
 JKS.p.48 ma ne sent ket ouzhoc'h, arabat eo deoc'h ober dael
 outañ.
 SKET.p.44 ... na voe biskoazh ... an disterañ dael ...
 etre Manos ha Bena.
daelañ v. (se) quereller.
daeraouenn f. daerou larme.
 C. dazrou, dazlou (pl.) ; G.2 Fragan ... so ... en
 glachar ha dazrou (var. dazrou) (pl.) ; G.257
 caffou, dazrou ha souzan (pl.) ; NL.n.453 greomp
dazlaou ha bezomp carfaouet (pl.) ; J.p.4-b gant
dazlou ez golchas ... treit hon autrou (pl.) ;
dazlou ez golchas ... treit hon autrou (pl.) ;
 Pm.n.89 gant queuz dazlou ez caffuoyff (pl.)
 NG-820 an darou (pl.) e NG-1970 gwelet ar gouloù ne
 c'halle ket, gant an dar a he daoulagad (pl.) ;
 RS.p.222 ... e komañsis da skuilhañ kalz a zaelou
 (pl.) ; IN.p.406 an dalou (pl.) ; RS.p.89 evit
 sec'hiñ he daelou (pl.) ; JV.81 me am bezo amzer
 da skuilhañ va derro (pl.) ; BD.5360 ne seso da
 zaoulagad momeo teurel daero (pl.) ; MG-p.45
 redek a ra an dar a va daoulagad (pl.) ; MG-p.376
 ne c'hallan ket burzhud arest va daero (pl.) ;
 MGK.p.18 n'em bo mui da'm magañ nemet daelou (pl.) ;
 PRO.p.137 deuit da gemmesk ho taero gant ar re a

skuilhan (pl.) ; KTM.p.131 beuzet en he daelou (pl.) ;
JKS.p.76 daelou leizh hon daoulagad (pl.) ; MEG.
.120 sec'h da zaelou (pl.) ; BBR.p.2 gant daerou
ho pedis (pl.)

NOTK.p.428 pep daerenn a zo kouezhet war askre ar roue ;
MONA.p.9 chom a raent, hep jestr ebet, dindan an
daelou (pl.) ; MMKE.p.XII ar soñj eus an oaled a
denno dit daero (pl.) ; MMKE.p.137 he daerou stank
a ruilhe (pl.) ; BRMN.GWAL.21 p.59 ken na voe ket
evit dere'hal war e zaerou (pl.)

daeraouiñ v. pleurer.

C. dazrouiff, darhouyff, dazlouiff (inf.) ; M.3214
gouzaff cappaou, poaniou na dazlaouaif (inf.) ;
G.175 oz comps an quezelou ... ez darnouaf (var.
dazrouaif) (1 prés.)

RS.p.233 dalaoui a rae o lavaret ar c'homzou-mañ (inf.) ;
JK.N.6 grit din ... dazraoui hep sesiñ (inf.)

daeraouus a. (1) plein de pleurs.

C. dazroueus.

----- (2) qu'on peut pleurer, lamentable.

C. dazrous, dazlaoueus.

daere m. marée basse.

MATH.p.52 ur roc'h hag a zeu war wel d'an daere hepken.

daez m. -ioù (1) dais.

C. daes.

----- (2) pavois ; (3) mantelet ; (4) marche d'escalier.

dafar pl. matériaux.

B.n.58 ... ez eu ret ... caffout daffar ; B.n.59 hoz
holl daffar ... preparet.

dafariñ v. apporter des matériaux.

dafarou pl. ustensiles.

dag s.-où dague.

C. dac ; M.2369 gant sezioù, dagou lem (pl.)

da gaout prép. vers.

EN.3250 ar brosession ... a deu da gaed an nor.

MBR.p.172 ha Yann en-dro da gaout ar feunteun ; SBI.
p.300 dedostait da gad an tan.

ANDE.p.29 ... ken na lammas Rene spouronet da gad ar
beleg.

da geñver prép. (1) à l'occasion de.

RS.p.232 hervez ma oant kustum bep bloaz da guenver an
amzer santel-mañ ; HB.p.230 da guenver an deiz
hiziv ; IN.p.432 bep bloaz da guèver an deiz ma
voe badezet hor Salver.

OZB.p.12 anat eo 'ta eo an Oferenn en deus lavaret
Jezuz da gever e bred diweznañ.

----- (2) vers, dans la direction de.

MMM.p.41 ... e reas dezho dont da gever e wele ;
SBI.II p.182 ... ma red an holl d'he c'hever (3f.)

da gichen prép. près de (avec mouvement vers).

N.1146 setu duet Devy d-oz quichen (5) ; J.p.218-b
penaux pennac ez deu graguez da quichen an bez ;
NI.n.350 pedomp ... an Guerches man ma-z ahimp ...
d-e quichen (3f.)

EN.3355 ha treinet gante ... da gichen ar puñs bras ;
EN.3290 ... ma teujont dam hichen (1).

SBI.II p.18 neuze ec'h aio da gichenn he gwele ; MBR.
p.66 setu neuze ar sorsor ha kas an ozhac'h war e
lerc'h ... da gichen ur wezenn ; MMN.p.38 ... e
c'halvas d'è quichen e wreg hag e vugale (3n.) ;
SBI.p.300 it d'he c'hichenn (3f.)

da heul prép. (1) à la suite (de), sur les traces (de) ;
Voir aussi heul.

SVB.RC.2 p.366 da heul ar bleiz ne da ket an oan ; SVB.
RC.2 p.228 an hini a zalc'h an askorn a yelo ar
c'hi da heul e zorn ; BSA.p.225 ar wern m'en em
gavomp warni a gouezh er mor en ur hor c'has da
heul ; BSA.p.236 o merc'h ... a yeas d'ho heul
(6).

----- (2) à la suite de, après (dans le temps).
----- (3) selon.

MBR.p.74 pa fell dit mont da heul da benn.
dak adv. (répondre) catégoriquement.

daka m. petite correction (donnée à un enfant).

CBF.p.47 ma ven-me tad d'ar c'hrouadur-se en defe daka
diganin.

dal v. (2 impér.) tiens ! prends ! voilà !

C. dal (2 impér.) ; N.1923 dalet vn taol flem (5 impér.) ;
N.977 dal liufre guenn (2 impér.) ; N.1263 dalet
corf Doe (5 impér.) ; N.1767 dalet huy ... an
goalemn, an baz pastoral (5 impér.)

BD.818 dal un taol gant va lañs (2 impér.) ; SG.f.66
kourier, dalet al lizher-mañ (5 impér.) ; GJ.p.39
dalet ur bannac'h (5 impér.)

VNA-p.91 dalet, setu un tamm pesked (5 impér.) ; CBF.
p.13 dalit i (5 impér.) ; MBR.p.142 dal a unan ...
dal a zaou "et d'un ! et de deux !" (2 impér.) ;
HTC.p.230 delit, setu eñ amañ (5 impér.)

- daladur f. -ioù herminette, dolcior.
- C. daladur.
- daladurif v. doler.
- C. daladuryaff, daladuryat (inf.)
- galanac m. (jeu de) main-chaude.
- CBF.p.125 c'hoari dal-nao.
- dalbec'h adv. toujours.
- dalc'h m. -ioù (1) tenu.
- MONA.p.16 yec'hed mat an dudigoù-se, an dalc'h mat a oa en o ziegezh.
- (2) prise, emprise.
- MGK.p.97 an ankou hag e falc'h o doa poan o toullañ da gaout dalc'h ; JKS.p.108 o vezañ ma'z eo an den sempl ha dindan dalc'h ar marv.
- (3) retenue, modération.
- SKET.p.101 ... e lakajont dalc'h ha poell en o c'homzoù.
- (4) (1a) question, ce qui importe.
- MG-p.412 ouzh ar poent-se emañ holl an dalh ; MG-p.390 ur c'hras ken presius, ouzh pehini emañ an dalh a hor silvidigezh.
- (5) session, séance.
- TORN.GWAL.11 p.73 kred a rois betek dalc'h al lez-varn.
- (6) possession.
- NOTK.p.387 an Etrusked a oa en o dalc'h hanternoz ha kreiz an Itali hogos holl.
- (7) jurisdiction.
- Nom.p.203 dalch.
- (8) soutien, fermeté, consistance.
- KLBD.p.43 evit ma ne devozo ar blouezenn dalc'h a-walc'h da chom en he sav.
- (9) allure, maintien, mine, port, comportement.
- (A) bout e dalc'h gant être dans le champ des possibilités de, dépendre de, être au pouvoir de.
- MG-p.21 edan kondision ma rahemp ar pezh a vo e dalh ganimp ; MG-p.23 p'ho pehe graet ar pezh a oa e dalh ganeoc'h, ar piniennoù, an euvroù mat-se a vehe bet implijet evit ho profit.
- VNA-p.188 efi a c'houlenn ganin traoù ne deo e dalh ganin dilezel gantañ.
- dalc'hadur m. (1) tenu.
- (2) ténacité.
- C. dalchadur.

- dalc'hañs f. soutien, fermeté, consistance.
- KLBD.p.34 ar blouezenn n'he devo ket a-walc'h a zalc'hans hag a gouezho a-blad d'an douar.
- dalc'haol a. continuel.
- MG-p.417 un ofrand dalhabl ag o foanioù da Zoue.
- VNA-p.10 ar cheñchamant burzhud dalhabl ag al letrennoù-tal.
- dalc'hegezh f. persévérance.
- dalc'her m. -ien partisan.
- dalc'hiad m. dalc'hidi (1) sujet, esclave.
- (2) partisan.
- (3) adepte.
- NOTK.p.424 war rouesaat ez eas an doare sebeliañ-se ... hag e tistankas adarre niver e zalc'hidi (pl.)
- (4) colon.
- (5) dalc'hidi pl. le parrain et la marraine.
- dalc'hidigezh f. -ioù (1) ténacité.
- (2) occupation militaire.
- SKET.p.131 dalc'hidigez glannad an Albis gant Drutus.
- (3) acte de tenir, de retenir.
- SKET.p.133 an div gentañ ... a gouezhas etre daouarn an estren ; ... ; berr-berr e voe an dalc'hidigez anezho.
- dalc'h-lojeiz m. entretien (d'une maison).
- dalc'hmat adv. toujours, constamment.
- MG-p.83 ne vourran ket bout dalh-mad o labourat.
- EMG.p.160 dalc'h mad, ar re a c'hlabous muiañ eo ar re a vez aonikañ.
- NOTK.p.391 tropelloù ... ma kantreent ganto dalc'hmat ; KLBD.p.26 an hentoù foeltret pe gwallgaset dalc'hmad gant ar charreoù niverus.
- dalc'hour m. -ien possesseur.
- dalc'hus a. (1) qui tient, tenace, persévérant.
- C. dalchus.
- MONA.p.16 kalz donoc'h ha kalz dalc'husoc'h e vez hon trivliadoù eget ho re (comp.)
- (2) (travail) absorbant.
- dalc'husted f. persévérance.
- MONA.p.24 gant reizh, gant evezh ha dalc'husted.
- dale m. -où délai, retard.
- Fm.n.56 hac ez duiz aman hep dale tamm ; B.n.12 efi ... hep dale enn em retreas.
- BD.3975 hep nemeur a dalle ; SG.f.9 hep dale pell.
- BBR.p.2 gant daeroù ho pedis ma vijen mamm hep dale

- pell ; MGK.p.18 distreiñ rin hep dale ; JKS.p.20 hep dale nemeur, hiziv pe warc'hoazh marteze, e vezimp trec'h.
- daleadur m.-ioù demeur.
- C. daleadur.
- daleañ v. (1) tarder, retarder.
- C. dalae (inf.) ; G.169 na daleet (5 impér.) ; J.p.26-b discleryet ... ho reouestou, hep dale quen (inf.) ; J.p.17 mar daleomp, on en queffomp entromp trompet (4 prés.)
- RS.p.233 evel e talee oc'h erruout n'en em lezas ket da gousket (3 imparf.) ; RP.p.214 an antretienoù inutil-se ma en devoa daleet e amzer enno (pp.) ; JV.184 Lanfroe a retorno, hep ma taleo pell (3 fut.) ; JV.11,612 ne deus ket da dalle (inf.) ; IS-p.315 an Iliz a ordren d'ar gofesion dalaeen an absolvenn-se d'ar re na gavint ket dispozet-mat evit ober o Fask (inf.)
- SVE.RC.2 p.370 goude dale e ranker bale (inf.) ; EMG.p.117 ne garfon ket dale kalz (inf.) ; MBR.p.16 va merc'h ne taleo ket d'en em gavout (3 fut.)
- (2) daleet pressé.
- BD.1648 me ne don ket daleet da vont ganit da'z tañs (pp.)
- daleidigezh f. oisiveté.
- C. daleydiguez.
- dale-kastiz m. eursis (de peine, de condamnation).
- daletoe'h a. plus embarrassant.
- BAR.p.XI ne ve ket diaes na dalletoc'h lenn ur gentellig da dud an ti.
- daleüs a. lent, tardif.
- C. daleus.
- dalif (1) a. posthume.
- SIM.p.185 euvroù dalif Simon a Vontroulez.
- (2) m. enfant posthume.
- dall (1) a. aveugle.
- C. dall ; G.934 hac y rust ha dall eval born ; N.1003 me so ... dall ganet ; N.1795 me so dall ha falllet ; Pm.n.155 da-n tut dall ... ez rente ho gwelet.
- RS.p.122 tud dall o rekour ar gweled ; RS.p.118 ar re zai ; BD.2353 an dud dal ; SG.f.95 me a zo bet dall-poch, siwazh, war ar bed-mañ ; MG-p.71 dalloh eo c'hoazh va ene evit va c'horf (comp.)
- BBR.p.128 evel pa vije skoet dall ; EMG.p.174 bremaik

- te ne vezi ket born, dall-put e vezi avat ; MGK.p.VI ur c'hemener mezv-dall ; MGK.p.12 dall-poch evel gozed ; ISV.p.418 bezañ mat evit ar re fall zo bezañ diot, pe me vo dall.
- (2) émoussé.
- (3) (bride) à ocellères.
- (4) m.-ed aveugle.
- N.102 vn dall so saluet ; NL.n.16 Longius, an dal ; N.32 bout penn ysel euel dall.
- MG-p.375 obeisit dezhañ evel un dal ; MG-p.V dallès o klask he boued (fém.)
- dallañ v. (1) aveugler.
- C. dallaff (inf.) ; G.598 dallet dre ho pechet ouc'h (pp.)
- BD.1495 dallet out holl gant da spered (pp.) ; MG-p.285 an dra-se a vehe bet mat evit dallein un den en devehe gwelet splann (inf.)
- EMG.p.142 toullgofañ a reont hemañ, dalla a reont henhont (inf.) ; EMG.p.132 me gred e ranke bezañ dallet gant an droug a oa ennañ (pp.) ; ISV.p.488 al luc'ned hen dalle (3 imparf.)
- (2) ANDO.p.11 an niver kizelloù yen a zallis warno (1 prêt.)
- dallentez f. (1) cécité.
- (2) -ioù aveuglement.
- RS.p.369 me a anav bremañ va dallentez vras ; HB.p.632 me c'houlenn ar sklerijenn em holl dallenteziou (pl.)
- JKS.p.1 bezañ diwallet diouzh pep dallentez a spered.
- dallidigezh f. (1) cécité.
- C. dallidiguez.
- (2) aveuglement.
- JV.310 dallidiguez ; MG-p.296 gouzout a rit ec'h omp en un dalledirueah estrañch.
- GOB-p.36 o dalledirueah hep par ! ; CSB.p.55 dallidiguez ar spered.
- dallus a. aveuglant.
1. dam f.-ed (1) dame.
- MG-p.63 me gred emañ gwell din bout ur vatezh paour evit bout un dam pinvidik ; HS-p.179 ar Rouanez ivez en he falez ... a zalc'he taol digor d'an damet (pl.)
- (2) pion (au jeu de dames).
2. dam exclam. eh bien, certes, vraiment.
- MG-p.307 o, dam ! lavarit dimp petra a zleomp ober ;

- MG-p.320 o, dam ! va c'hoar, en devout ur mab person e talv un dra bennak.
- dama v. dornez.
- GBL.p.294 sell ul lizher aze ... ; mar deo gant ar roue skrivet, dama anezhañ, evit m'hen lennin.
- damalaourin v. dorer à demi, mordorer.
- ISV.p.464 al laboused koant ha dizrouk-se, liv dem-glaouret dezho (pp.)
- damanevezout v. connaître à demi, reconnaître à demi.
- EMG.p.187 ur vouezh a glemme atav, ha neuze oan ken tost dezhi, ma c'hellen dem-anaout ar pezh a lavare (inf.)
- SKET.p.15 o vezañ ma oa an azen pe zamanavezet pe zianav d'ar Gelted (pp.)
1. damani a. (1) puissant, souverain.
- G.367 Roe an bet man damany ; NL.n.366 an Speret glan damany ; Fm.n.109 an guerches glan damany.
- (2) triste.
- (3) certes, tout à fait, beaucoup.
- N.899 oz hars an men man damany ... ret eo ... anclinaff ; G.408 laquat hon oll poan ... a breman damany en e holl spy ; G.955 pemdez en goelaf damany ; Fm.n.205 dre-n leuenez man damany.
2. damani f. (1) domaine, royaume.
- G.161 e-m damani ... duet mat ra vyhet.
- (2) domination, puissance, pouvoir.
- G.493 an mor bras ... e gouloy ... dydan e damany ; B.n.26 me lacay plen pep heny e-m damany hac e-m liam.
- BD.897 me am eus provinsoù dindan va damany.
- damanian v. être triste.
- damant m.(1) soin, souci, peine.
- D.p.125 damant.
- GS.p.252 hep kaout dezhi damant.
- ANDO.p.17 n'eo ket da'm gwenneien am boa damant.
- (2) embarras, scrupule.
- IN.p.243 n'o devezo damant ebet evit lavaret, hen-ha-hen en deveus kalz a vertuz.
- PRO.p.193 hep kaout an nebeutañ damant e tigor frank he genou.
- (3) merci, pitié, égard pour sa peine.
- MGK.p.95 kaout truez ouzh an tieg hag ouzh e yalc'h damant ; MGK.p.24 hep damant, diskouezomp plegoù kuzh hor c'halon ; MGK.p.48 ne vije bet damant

- d'e ler "on n'aurait eu égard pour sa peau".
- MMKE.p.XVI poaniomp ... hep damant.
- (4) plainte.
- MG-p.298 etre pep taol damant a achapo ganeoc'h, ofrit ho poanioù da Zoue.
- damantiñ v. (1) ménager (sa peine), hésiter (à faire effort).
- ND.3627 ni ne damantomp e nep giz evit souffriñ poanioù gardis (4 prés.) ; EN.1672 hep damantin d'ar boan (inf.)
- MGK.p.79 dont hep damanti diouzhtu da labourat (inf.) ; MGK.p.81 ne chomas dibreder da zamanti d'e gorf (inf.) ; JKS.p.91 seul vui e tamantot bremañ ouzhoc'h hoc'h-unan ..., seul vrasoc'h e vezo ho kastiz (5 fut.)
- (2) (se) plaindre.
- TE-p.108 pezh rezon e c'hell ar re gablus o dout da zamanti evit ar pezhig o deus d'andur (inf.) ; MG-p.298 hi a zamantai hag a grie (3 imparf.)
- MMKE.p.110 he mouezh eo a gelvomp o tamant (inf.)
- (3) en cuire.
- CBF.p.122 m'hen talvo dit ! damanti a ri ! (inf.)
- (4) en em zamantiñ s'amender, se repentir.
- MGK.p.93 ma ne deu da'm c'haout ha d'en em zamanti (inf.)
- damantus a. soucieux, ménager, qui prend soin, parcimonieux, sobre.
- SKRS.p.212 morse ne veze damantuz d'he foan.
- damaonik a. à demi peureux.
- BREN.GWAL.22 p.60 damaonik c'hoazh, ne zistroe ket ar vreudeur o selloù diouzh an erevent-mañ.
- damazen m.-ed, damezen hémione.
- damblaen a. presque plat, presque horizontal.
- SKET.II p.47 ... e sav al leur war naou dam-blên da gentañ, sershoc'h da c'houde.
- dambleat v. ruminer.
- damblegañ v. (se) courber à demi.
- SKET.p.60 an hirc'hectennoù ..., dambleget o c'horzennoù (pp.)
- damboner a. débonnaire ; cf. deboner.
- IS-p.8 dre un imor mat ha damboner pellaat diouzh an tabut.
- GOB-p.65 o Jezuz, bepred damboner.
- dambrest adv. bientôt, assez tôt.
- EMG.p.120 dambrest goude.
- NOTK.p.400 dambrest goude.

dambreziñ v. contrefaire.
dambriz m. mépris.
 IS-p.104 ar goap, an dambris a reer a unan bennak.
dame'hlas a. (1) bleuâtre ; (2) verdâtre ; (3) grisâtre.
dame'hleb a. à demi mouillé.
 EMWW.p.18 er geot dame'hleb.
dame'hoant m.-où demi-envie.
dame'holeiñ v. dame'holoet couvrir à demi.
dame'houde adv. bientôt après.
 SKET.p.61 dame'houde, e save ...
dame'hwery a. assez amer.
 BAL.p.10 ar c'homzoù a gavit amañ a zo ... dem-c'huero
 ha trist da gompren.
dame'houez a. à demi sauvage.
 SKET.p.55 loened ... pe zic'houezet pe zame'houez
 c'hoazh.
dame'houlou m. demi-lumière.
 SKET.II p.45 e-lec'h an amheol, e paras un dame'houlou
 heñvel ouzh sklêur un devezh goañv.
damdost adv. (1) assez près.
 BMG.p.121 damdost da Falmouth ; GBI.p.50 drem-dost d'ar
 Yeoded.
 MMKE.p.XVII a dam dost d'imp, ur vacuez ... a gouezhas ;
 NOTK.p.373 ur porzh-mor damdost da "Dubra".
 ----- (2) presque.
 BMG.p.110 an Actrou Levot ... a zo demdost a-du gant ar
 republikaned.
 AADM.p.9 Per hag e vreur-kaer a erruas er gêr ...
damdost war un dro ; ENVG.p.84 ... e voe lezet ar
 stêr damdost en he stumm gwechall ; ERH.GWAL.22
 p.78 a-benn un hanter eurvezh pe zamdost.
damdresadur m.-ioù esquisse, croquis.
damdresañ v. esquisser, crayonner.
damer m. serf (de domaine).
 C. damen.
damer m.-où damier ; cf. damier.
dameriñ v. jouer sur un damier.
damesaat v. dompter, apprivoiser.
 EN.2896 ken ma'c'h ay alese e vo domisaed (pp.)
 SKET.p.58 damesaat loened gouez (inf.)
damesaer m.-ien dompteur.
dameuc'h m. (1) réflexion, réverbération (de la lumière).
 ----- (2) renvoi (du son).
dameuc'hañ v. (1) réfléchir, réverbérer (la lumière).

SKET.II p.74 an enezenn gaer-se a vez dameuc'het ouzh an
 tornaodoù gwenn anezhi bannoù an heol (pp.)
 ----- (2) renvoyer, répercuter (le son).
dameuc'her m.-ioù,-où réflecteur.
damez f.-ed dame (au jeu de cartes).
damezen pluriel de damazen.
damfregañ v. déchirer à demi, rompre à demi.
 SKET.p.104 ... ma voe damfregat ganto moger al logell (pp.)
damgeal m.-ioù intuition.
damglevout v. entendre à demi.
damglozañ v. (se) fermer à demi.
 SKET.p.45 o damgloza e zaculagad (inf.)
damgomz f.-où parole laissant poindre un sous-entendu.
damgouezhañ v. tomber à demi.
 BMAR.p.12 tier damgouezet ur gêriadenn (pp.)
damgounaat v. se rappeler à demi.
 SKET.p.105 damgounait ivez ... Kadra ha Daga (5 impér.)
damgousket a. à demi endormi.
 MONA.p.18 marteze ivez e oa damzihun, damgousket.
damgrediñ v. croire à demi, soupçonner.
damguzhat v. (se) cacher à demi.
 EMWW.p.13 pikernioù ... damguzet er vorenn o sevel (pp.)
damheñvel a. presque semblable, analogue.
 NOTK.p.414 ur gouel damheñvel.
damholl pron. presque tout, presque tous.
damier m. jeu de dames ; cf. damer.
 IN.p.316 c'hoari'n damier.
damlaouen a. à demi joyeux.
 MINT.p.10 ... e selle ouzhimp damvousklennet, damlaouen.
damlouet a. grisâtre.
damnañ v. damner ; cf. daoniñ.
 C. damnaff (inf.) ; G.614 byzout en flam damnet (pp.)
 NG-79 ar boan d'ar re zo danet (pp.) ; NG-818 damnet
 (pp.) ; MG-p.84 an aon a vout damnet (pp.)
 VNA-p.183 ar re damnet (pp.)
damnasion f. damnation ; cf. daonasion.
 G.519 en damnation ... da monet ; N.1577 mir na gruy da
damnation ; Pm.n.239 en damnacion ; B.n.756 ma-z
 coezy en damnacion.
 NG-730 damnation ; MG-p.43 emaint ... en hent a
zannation.
 ANDP.p.18 dampasion ! a lavare.
damnes a. assez proche.
damnoazh a. à demi nu.

damoù pl. jeu de dames.
damouchiñ v. froisser, chiffonner.
damrodelle a. à demi frisé.
 HRHO.p.56 un den ... damrodellek e vlev.
damruz a. rougeâtre, rose.
 ISV.p.14 mouk pe dem ruz.
 SKET.p.33 liv damruz o divoc'h.
damruzed f. teinte rougeâtre, teinte rose.
 SKET.II p.57 gwenned ha damruzed tener bleun an
 avalenn.
damsell m.-où coup d'oeil.
damserr a. à demi fermé.
damserrin v. fermer à demi.
 SKET.p.35 ar c'hazh-karvetaer ... a zamserras e
 zaoulagad (3 prêt.)
damsevel v. damsavet lever à demi, dresser à demi.
 EMWW.p.11 e skouarn damsavet (pp.)
damskeud m.-où (1) demi-obscurité.
 MONA.p.25 ... e savas damskeud ar beure er reter.
 ---- (2) aperçu, esquisse.
damskeudenn f.-où esquisse.
damskeudenniñ v. esquisser.
damsklaer a. à moitié clair.
 SKET.p.146 nozioù berr ha damsklêr hanternoz Enez-Vreizh;
 AGAN.p.17 damskaler an noz.
damsklav m.-ed serf.
 MATH.p.63 ... e teuas ... da di un damsklav.
damsklavelezh f. servage.
damsklerijenn f. demi clarté.
damskleur m.-ioù demi leur.
damsouezh f. léger étonnement.
damsouezhiñ v. (s')étonner légèrement.
damstouñ v. (s')incliner à demi.
 SKET.p.44 damstouñ a rae e benn (inf.)
damvary a. à demi mort.
 EMWW.p.22 an tan a boufas, damvaro.
damveizeñ v. comprendre à demi.
damvenegiñ v. faire allusion (à).
 SKET.p.40 m'en em lezan d'o damvenegi amañ (inf.)
damverkañ v. marquer à demi.
damvezv a. à moitié ivre.
damvleiz m.-i demi-loup.
damvoal a. presque chauve.
 HRHO.p.46 ur gour ruz, damvoal.

damvouskleenniñ v. faire la moue à demi.
 MINT.p.10 ... e selle ouznimp damvouskennet, damlaouen
 (pp.)
damvougañ v. (1) étouffer presque ; (2) éteindre presque.
damvrein a. à demi pourri.
damwelout v. apercevoir.
 ENVG.p.95 an troioù-sorserezh am eus damwelet anezho er
 gegin em bugaleaj (pp.)
damwenn a. blanchâtre.
 HRHO.p.52 adal pennoù o daoulin ha lein o divhar ar
 mirc'hed a oa du-pod hag a-hend-all damwenn.
damwiskañ v. (se) vêtir à demi.
damzeviñ v. brûler à demi.
damzigeriñ v. damzigoet entrouvrir.
 SKET.II p.9 damzigeri brennidenn he zoneg a eure (inf.)
damzigor a. entrouvert.
 KOND.p.23 dre ar prenestr damzigor.
damziheskus a. presque inépuisable.
damzihun a. à demi éveillé.
 MONA.p.18 marteze ivez e oa damzihun, damgousket.
damzinaou ; war zamzinaou en pente douce.
damziskouez (1) v.-et montrer à demi ; (2) m. indéfini (en
 grammair).
damziverzus a. presque imperceptible.
 HRWV.p.64 lakaomp ... ez eo a-wechoù damziverzus an
 taol-mouezh.
damzizoleiñ v. damzizoleet découvrir à demi.
 NOTK.p.358 gwirioneziou dam-zizoleet (pp.)
damzu a. (1) noirâtre.
 ---- (2) châtain.
 MGK.p.57 he blev, bremañ oriket, gwechall a oa dem-zu.
dan prép. sous.
Dan m.-ed Danois.
dandrouin m. sorte d'étoffe grossière.
 SBI.II p.188 ho tud-kozh ... oa dougerien dandrouin.
daneq m. langue danoise.
daneq a. en langue danoise.
danevell f.-où conte, récit.
 EMG.p.268 ar prosez-verbal, an danevel dre skrid ; MGK.
 p.V setu amañ danevellou kozh (pl.)
 NOTK.p.409 danevell ar brezelioù renet gant ar Gelted ;
 NOTK.p.369 danevellou diwar-benn krenioù-douar ha
 reverzhioù (pl.)

danevelladenn f.-où récit.
 SKET.p.40... ma voulc'he hini pe hini ac'hanomp ... un danevelladenn.
danevelladur m.-ioù récit, narration.
 KSET.p.26 danevelladur ganidigezh ha bugaleerezh ar bed.
danevellañ v. raconter, conter.
 G.176 pa en danevellaf (1 prés.)
 SKET.p.44 ar pezh emañ o danevelli amañ (inf.) ; TORN.
 GWAL.11 p.82 kalz a c'hellfen c'hoazh danevella
 eus ar seurt traoù-se (inf.)
daneveller m.-ien conteur.
 HRHO.p.44 levezon danevellerien Iwerzhon (pl.)
danevellour m.-ien historien.
 NOTK.p.396 un danevellour roman ; NOTK.p.357 an
danevellourien a rojont da Roma (pl.)
danevellouriezh f. (science de l')histoire.
 SKET.II p.29 skiant ar vuhezegezh hag an danevellouriezh.
danevellskrid m.-où rapport écrit.
dañjer m.-ioù danger.
 C. doanger.
 IN.p.396 va ene a zo e danger ; R3.p.250 a zangerou
 (pl.) ; BD.4356 a bep seurt danger ; BD.2302 e
dangeur o buhez ; JV.15 dangeriou (pl.) ; MG-p.28
 ... e camp en danger a glañvaat.
 PRO.p.156 n'oc'h biken e brasoc'h danjer ; KMM.p.14 en
 holl danjerou (pl.)
dañjerus a. dangereux.
 IN.p.394 ur greskañs a dristidigezh pehini a zo
dangerus-bras ; ED.2137 en hent-mañ dangerus ; MG-
 p.314 an diverrañsoù dangerus.
 BAR.p.221 ar bed hag e ebatoù danjeruz.
 KLBD.p.60 an taolioù-heol ken stank, ha ken danjeruz er
 mare-mañ.
dañs m.-où danse.
 G.603 tut foll en corollou ha danzceou (pl.) ; M.232
dancou (pl.)
 IN.p.318 an dancou (pl.) ; ED.810 ret eo dit dont d'an
dans.
 EMG.p.311 o vont da ober ... un dro-danz war al leur-
 -gêr ; PRO.p.143 an dud yaouank zo troet-terrupl
 gant an dansco (pl.)
dañsal v. danser.
 C. danczal (inf.) ; G.583 coroll ha danczal (inf.) ;
 G.588 danzomp (4 impér.) ; M.485 goude an negligeanç

ez-aher da dancal gant Lucifer (inf.)
 IN.p.363 tud ar bed a dremenno meur a nozvezh o dancal
 (inf.) ; BD.936 me ... a dansas gante (3 prés.) ;
 GJ.p.23 va deñvedigoù war ar raden o dansal holl
 tout en o sav (inf.)
dañsador m (?) agitation.
 C. danczadur, tr. "trepissement, lat.strepitus".
dañser m.-ien danseur.
 H.p.11 dancezer luxurios ha diuergont.
 BD.4367 an danserien (pl.)
 PRO.p.219 danserien ha danserezed (pl. et fém.pl.)
dant m. dent dent.
 C. dant ; M.2404 penn ha dent (pl.) ; J.p.219-b a-n
 despet d-o dent en renthet (pl.) ; B.n.31 me ray
 ... da pep neny ... pechiff ... a-n despet d-o
dent (pl.) ; Nom.p.214 stecquiff an eil dant ouz
 egulle.
 NG-797 dent (pl.) ; BD.5331 dent (pl.) ; SG.f.68-b
 biskoazh ... n'hoc'h eus gwelet hini a gement am
 zrec'hhe ... nag ivez a gredhe skrignal memes o
dent (pl.) ; MG-p.343 goulenit gant an drokerion
 da ludu ... pet dand en deus laosket an diaoul en
 o beg evit gwarantit o zeod milliget ; MG-p.60
 a pa'm bez-me an droug-dènt ... me gri forzh (pl.)
 EMG.p.139 pa ziskouezer an dent dezho e ouzont brav-
 -bras treif kein buan (pl.) ; MGK.p.108 dent-laezh
 (pl.) ; CBF.p.56 skrignañ da zent a c'hellez (pl.)
 AADM.p.13 Per ivez a strake e zent en e benn(pl.) ;
 KULH.GWAL.19 p.43 ur wrac'h kozh, hep dant en he
 fenn.
dantadur m.-ioù morsure.
dantañ v. (1) mordre.
 C. dantaff (inf.) ; M.2329 ... ez dantont ho teadoud
 (6 prés.)
 TE-p.107 ar re dantét d'ar sarpanted-se (pp.)
 VNA-p.108 c'hwi a zantehé ho pizied (3 cond.I).
 SKET.p.44 en ur zanta e viz-meud (inf.)
 ----- (2) sentir le brûlé (en parlant du lait).
dantek a. denté.
 C. dantec.
 TORN.GWAL.11 p.78 ur rod dantek.
dantelezh f.-ioù dentelle.
 BD.4165 tammoù danteles ; SG.f.58-d lienaj eus a briz
 gant dantelezoù (pl.)

PRO.p.183 ur c'hoef dantelez war he fenn.
dantelezh v. (1) denteler.
 MMKE.p.95 en o zour dantelezet e vrall ar c'hleier (pp.)
 ----- (2) garnir de dentelle.
 EN.1097 ar merc'hed ... danteleset o fenn (pp.)
 GBF.p.26 pateled da davanjer a zo dantelezet tro-war-
 -dro (pp.)
dantelezh a. dentelé, ajouré.
dantelezh f.-ed dentelière.
dantell f.-où dentelle.
 MG-p.35 mat vehe da hounhont gwerzhif he c'hoefoù dantel
 evit paeif he dle.
dantellenn f.-où objet en dentelle, (une) dentelle.
 MG-p.57 ar c'hoef ... gant un dantellenn vraw outañ.
dantenn f.-où (1) pierre d'attente; (2) cran (d'un mécanisme).
danter m.-ioù tablier (de femme, etc.); cf. tavanjer.
 MG-p.35 dont a ra unan en iliz gant un hivizenn pe un
dantér nevez.
dantet a. endenté.
 C. dantet.
dant-genver m. aiguille de glace.
 EN.3000 ur garg dant-genver partout stag ouzhit (pl.)
dant-lagad m. canine.
dant-malañ v. molaire.
danvad m. deñved mouton.
 C. dauat; C. defuet (pl.); J.p.30-b ... ez vihenn reet
 evel davat; Dag.157 an devet (pl.); B.n.382 deuet
 (pl.); M.1048 deffet (pl.); B.n.368 ny ya ...
 da-n menez da miret hon deffuet (pl.); Pm.n.265
 ha-n affuat.
 IN.p.710 an denvet (pl.); RP.p.55' klask an danvad
 diantket; NG.429 deuet (pl.); BD.5294 un danvat;
 BD.5267 an denvet (pl.); GJ.p.18 pastored ... a
 zo o viret ho tevet (pl.); GJ.p.23 va devedigou
 (dim.pl.); MG-p.320 ur bleiz eo a fell deoc'h
 lakaat da gundiñ an deved (pl.)
 EMG.p.128 evel ma kas ar c'hilger un danvad d'ar
 gigerezh; EMG.p.8 ar gwir en deus ar bleiz da
 lonkaf ur penn-danvad; EMG.p.12 n'eo ket d'ur
 pastor sentiñ ouzh e zenved (pl.); BAL.p.205 ur
 paotrig denved (pl.); GBF.p.84 paotr an denved
 (pl.); HTC.p.206 kant danvad; HTC. ibid. ur
 pastor mat a gas e zeñved war ar peuriñ (pl.)
 MMKE.p.54 va denvedigou (dim.pl.)

danvadenn f. brebis.
 GOB.p.23 ur gaezh deveden.
danvadez f.-ed brebis.
 NOTK.p.411 laezh danvadez; SKET.II p.23 div eus e
zanvadezigou (dim.pl.)
danvati m.-où bergerie.
danvez m.-ioù (1) matière.
 C. danvez, danves; M.2120 ... ez caffaff an danvez;
 B.n.59 a pep danffuez ... breff a quiffet; B.n.315
daffnez; B.après n.60 danffuez da ober an tour.
 NOTK.p.426 prenn pe danveziou dibad all (pl.)
 ----- (2) étoffe.
 NL.n.9 ne d-oa danvez treziaou ... na netra pur da ober
 mailluraou.
 ----- (3) m. ou coll. fortune, richesse.
 N.1588 ne-m boe netra digant Alan, na segal ... na nep
danvez; G.136 a-n danvez a-m bezo.
 JV.II, 658 mestr war va danfe; MG-p.323 ur beleg mat a
 zle renoñsiñ d'an danné; MG-p.52 an danné anezhe
 o-unan ne gunduont ket d'an ifern.
 VNA-p.164 hon tad en doa neozh danné; petra en deus-eñ
 graet anezhe?; MGK.p.29 en em lazhañ reer evit
 dastum danvez; pa vezont dastumet, ganto vez mui
 a boan eget na vez hepzo a labour hag a zoan; KMM.
 p.217 un den mag-e-gorf, danvez bras dezhañ; BSA.
 hast ha mall a zo da welet o daoulagad prennet
 gant ar marv evit en em deurel war o zamm danvez;
 BAR.p.8 tud a zanvez; CSB.p.57 oblijet omp d'ober
 an aluzon, pep hini hervez e danve; BMN.p.28 evel
 pa en dije drouzivit e zanvesiou er c'hoarioù
 (pl.); EMG.p.113 en ur lakaat o buhez hag o danvez
 e riskl.
 ----- (4) sujet, matière (d'un livre, etc.)
 BAN.p.XII n'eo ket danvez a vanke evit skrivañ ar vuhez
 kaer-se.
 MMKE.p.XI kalz a chom souezhet e c'hell ur plac'h
 yaouank sevel evel-se danve ul levr.
 ----- (5) candidat, aspirant.
 KULH.GWAL.18 p.29 spi en deus Yspaddaden Penkawr ma
 kollo e zanvez-mabeg e vuhez; SKET.II p.25 an
danveziou-drouized (pl.)
danvezek a. matériel.
danvezel a. matériel.

danvezenn f.-où matière.

SKET p.26 ar geleennadurezh nevezkeltiek ... n'eus enni kelennadur ebet war penn-kentañ an Danvezenn.

danvez-gwaz m. fiancé.

danvez-leskiñ m. combustible.

danvez-losk m. combustible.

danvez-madoù m. ressources.

danzead-spered m. danzeadoù-spered concept.

danzeat a. gras, bien en chair.

danzen v. danzeet (1) préparer.

ANDP.p.3 ar vamm a oa o tanzen koan (inf.) ; SKET.p.59 da zanzen ha da bobin bara (inf.) ; SKET.p.122 en deiz-se end-eeun e tanze bagad ar Marc'h mont en e rack (3 imparf.) ; BRÉN.GWAL.19 p.68 lakaat a reas danzen ur vag (inf.)

----- (2) concevoir (dans son esprit).

dao exclam. pan ! sus à !

EMG.p.148 kalon ivez 'ta, paotred Vreizh, ha dao dezho ! ; EMG.p.327 ar Bertou d'ar gêr, ... ; dao war ar Bertou.

daofenn f.-où conte, raconter, bourde.

daofennour m.-ien conteur de bourdes.

daofin m.-ed (1) dauphin, héritier présomptif.

D.p.52 daofin.

BD.2376 o lavaret d'ar bobl ez eo c'hwi an dophin.

2.daofin m.-ed dauphin (cétacé).

C. dauphin ; Nom.p.45 daoffin.

daofoù pl. bourdes.

daonabl a. damnable.

BD.2938 ur fact daonabl.

daonasion f. damnation ; cf. damnasion.

M.2182 daffnacion ; M.2527 daffnacion.

IN.p.300 o daunation ; BD.4490 daonation vras.

daonin v. damner ; cf. damnañ.

N.1649 laque evez mat ... na h-em daffny (2 fut.) ;

N.594 gobr an pechet ... eo bout dafnet (pp.) ;

IN.p.391 ... e servijo dezho d'en em zauni (inf.) ;

RS.p.264 ... e vezo daonet (pp.) ; BD.2848 d'o

daonin en ifern (inf.)

EMG.p.242 ar veleien daonetse (pp.)

----- (A) daonet diablement.

MMKE.p.IX taer-daonet eo (pp.)

daou a.numéral masc. (1) deux.

C. dou ; G.788 e-m dou du : N.1380 an nou men bras ; J.p.202 da-n nou disquibl ; M.1683 an daou man ; J.p.207-b Moyses ... a scrivas lifryou dou, try ; Pm.n.216 dou (var.daou) pesq.

NG-355 deu vloaz (écrit : deu blé) ; RP.p.VI an daou bouez ; Rb.p.5 daou c'hant ; IS-p.22 an eu berson arall ; ibid. an eu arall.

VNA-p.5 an neu langaj-se ; EMG.p.160 an daou-mañ hol lezas ; EMG.p.23 daou c'hant ; KMM.p.234 da zaou c'hement "en double".

MKRN.p.17 daou vaout ; TORN.GWAL.11 p.79 ar c'hezeg sterniet war zaou.

----- (2) deux (employé après un adjectif possessif pour former des composés correspondant à "nous deux, vous deux, eux deux").

G.852 hon dou var an douglyn ; N.1529 duet hoz dou ; M.1741 ho dou ... da-n maru ... ho barnas "il les condamna tous deux à mort" ; Nl.n.8 un egen hac un asen ho daou "un boeuf et un âne tous les deux".

BD.1718 deomp hon-daou d'an ifern ; BD.1732 etreze o-daou ; MG-p.346 o-deu.

MEG.p.248 ni hon-daou ; GOE-p.82 deomp hon-deu a-gostez ; BSA.p.281 o-daou e rejont ur gammed bennak.

----- (A) etre daou sur les entrefaites.

M.2663 nep á ve ... inclinét, entre daou, da seruichaff da-n bet.

ISV.p.454 etre daou, setu er gwalarn koumoulenn du.

----- (B) etre daou moyen, de taille moyenne, intermédiaire.

KMM.p.249 ment ar Werc'hez a oa etre daou, na bras na bihan ; JKS.p.77 ne deo ket madoù e-leizh a laka an den da vezañ eürus ; a-walc'h eo dezhañ kaout etre daou.

----- (C) unan a zaou un ou deux, il faut prendre un parti ou l'autre.

Ca.n.23 an impalarz ... a laouaras dez y choas unan a daou.

EMG.p.232 neuñv pe veuziñ, unan a zaou ; KMM.p.204

soñjit ervat e rankit, unan a zaou, mervel evel ar

Sent pe evel ar bec'herien ; Bal.p.3 unan a zaou

a zegouezho ganen, ar Baradoz pe an Ifern.

daouad m.-où duo, groupe de deux.

daouanvek a. ayant deux noms.

NOTK.p.368 ar stêrioù daouanvek.

daouarn duel de dorn.

- daoubennañ v. (1) (se) plier, (se) courber.
 ----- (2) embarrasser, rendre indécis.
 MONA.p.14 ar gomandoned ne vezont ket nemeur a wech
daoubennet gant an trubuilhoù dister (pp.)
- daoubennek a. bicéphale.
daoubenniezh f. dualité.
- daoubik m.-où deux points (signe de ponctuation).
daoublegañ v. (se) courber, (se) plier en deux.
 EMG.p.191 edon o taoublega evit sevel em sav (inf.) ;
 EMG.p.102 kozh ha daou-bleget-holl evel ma oa (pp.) ;
 BMN.p.30 ar groaz, a zaoubleg ac'hanon betek an
 douar (3 prés.) ; PRO.p.141 va choug a zo
daoubleget (pp.)
- daoudaoliñ v. sonner deux coups.
daoudortet a. recroquevillé, courbé (par l'âge, etc.),
 tordu (par la souffrance, le rire, etc.)
- daoudoullañ v. creuser une fosse pour deux cercueils.
daoudroadek a. bipède.
 C. dou troadec, daou troadec.
- daouel a. contenant deux éléments.
daouelezh f. dualité.
daouelour m.-ien dualiste.
daouelouriezh f. dualisme.
daoufarzh m. deux tiers.
 Dag.95 doufarz ha trederenn ez ranner.
 SAG.p.214 setu ar pezh a goll an daoufarz eus an dud.
- daoufromañ v. être partagé entre deux émotions.
 KULH.GWAL.19 p.54 daoufromet oa he c'halon (pp.)
- daougement m. double.
 KMM.p.234 ar c'hreskiñ-se a yae bep tro da zaou-c'hement,
 a zouble bep gwech ; KMM.p.235 atav evel-se, bep
 tro war daou-c'hement.
- daougementiñ v. doubler.
 MATH.p.43 ne dint diganin ken n'en devo daougementet o
 niver (pp.)
- daougornek a. bicorne, à deux cornes, à deux pointes.
 SKET.p.139 togoù-brezel daougornek.
- daougostoù d. flancs (du corps).
 SA.f.9-b hounnezh a añjandra ... etre he daou costou
 ur bugel.
- daougreniñ v. bomber (en parlant d'un mur).
daougrogek a. ; notenn daougrogek double-croche.
daougromm ; en e zaougromm recroquevillé, replié sur lui-
 même, en chien de fusil.

- daougrommañ v. (se) courber en deux.
 SKET.II p.34 pa zaougrommas ar gwez ... gant ar barrad-
 -avel (3 prêt.)
- daou-ha-daou adv. deux par deux, deux à deux.
 G.1264 stouet ... dou ha dou.
- daouhanter a. (1) mitoyen.
 ----- (2) participant pour une moitié.
 C. douhanter ; N.1394 ema dou hanter ... e plac' aes
 ... ; he eneff net gant Doe ..., he corf so enterret
 ... entre Doulas ha-n ker a Landerneau.
- JKS.p.46 plegoù ha c'hoantegezhioù fall hor c'halon, ...
 an traoù-se holl zo war zaou-hanter en hon oberioù.
- (3) consistant en deux groupes parlant ou agissant
 alternativement.
 RS.p.31 ar chapeled daou-hanter e c'halver an dra-se.
- daouhantereg m. daouhanterieñ associé par parties égales.
daouhanteriñ v. (1) partager ou se partager en deux moitiés.
 GOB.p.114 Jezuz gant ur sell a zeuhantér e galon
 (3 prés.) ; EMG.p.99 va c'halon a zaou-hantere etre
 ar spont hag al levenez (3 imparf.)
- MMKE.p.106 va c'halon daou-hanteret, gouliet va ene (pp.) ;
 SKET.p.111 daou-hanteri a reas evel ur graoñenn
 (inf.)
- (2) mélanger en deux parts égales.
 KLV.p.10 raz hag arbrad daou hanteret en douar (pp.)
- (3) partager, participer par moitié (à).
 BSA.p.216 ur pried kinniget deomp ... evit daouanteri
 hor poanioù hag hor joaioù (inf.) ; BSA.p.167 ar
 c'hloar n'he deus daouanteret gant nikun eus ar
 mammoù all (pp.)
- daouilinañ v. (s')accouder.
 MATH.p.48 Math ... a lakaas kempenn ... ul lec'h evitañ
 da zaouilina (inf.)
- daoulagad-ar-Werc'hez m. myosotis.
daoulamm m. galop.
 EMG.p.146 ar re a oa chomet e buhez a zistroas d'an
 daou-lamm war-du o c'hamaladed ; MGK.p.68 an ankou
 ... d'e gaout d'an daou-lamm ruz a red.
 NOTK.p.369 marc'heien o tec'hout d'an daoulamm.
- daoulamm v. galoper.
 PRO.p.142 plijout a rae din redek, daoulampat gant va
 c'hazeg (inf.)
- SKET.II p.18 gant an ebeulien hag o leucou e taoulamme
 (3 imparf.)

daoulin duel de glin.

daoulinañ v. (s')agenouiller.

C. douglinaff, doulinaff (inf.)

EMG.p.98 evit ober dezhañ daouline evelto (inf.) ;

EMG.p.187 daoulinet oan e-touez al ludu (pp.) ;

ISV.p.43 daoulinet o deus dirazañ (pp.)

daoust adv. ou conj. (1) à savoir (introduisant une interrogation directe ou indirecte).

BD.867 daouist petra c'hell bout ? ; EN.178 doust penaos e vo kont ... ?

CBF.p.21 daoust ha ne zeuio ket d'hor c'hask ; ATC.p.10

daoust ha n'eo ket ar bobl a zo roue bremañ ? ;

MBR.p.4 daoust ha perak ne rafe ket ? ; ATC.p.26

daoust ha ma kemerfen ur brunenn ? ; MBR.p.74

daoust petra eo ; EKG.II p.25 daoust ha piv ... a

yafe da guzhet e-kreiz an dour ? ; EMG.p.95

daoust hag hiziv n'eo ket ar memes tra ? ; EMG.

p.187 daoust petra int deuet da vezañ ? ; BAL.

p.185 daoust peur e erruin er porzh salv !

----- (2) malgré, quoique.

D.p.25 diust pe quer bras, ne pe caëzr benac vé.

RS.p.241 evit miret na deuzie ar bobl da sentañ outañ

er poent-se, daoust pegement a c'hourdrouzoù a

raze dezho ; BD.155 daouist d'e holl respet ; GJ.

p.40 daouest pegen kaer e ve desket.

EMG.p.139 ober anezho soudarded d'ar republik, zoken

daoust dezho ; GOB-p.56 plijet ganeoc'h, Doue ...

... Klevet mouezh va fedennoù hirvoudus, deust,

allas, n'hen meritan ket.

ANDP.p.7 eñ, daoust d'ar re all da ganañ, ne oa nag

evit kanañ nag evit c'hwitellat ; ANDM.p.5 mont

mat a-walc'h a rae ar bed gante, daoust d'ar

paotr yaouank-mañ a oa un den difeson.

----- (3) peu importe (suivi d'un composé interrogatif ou

exclamatif en pe-).

RS.p.17 Doue ... a ro e c'hras d'ar re umpl, daoust

pegen bras pec'herien e c'hallhent bezañ ; BD.1206

daouist dezhañ piv am pedo "peu importe qui me

prie" ; BD.150 daoust pelec'h e tec'ho, sur e vezo

kavet ; BD.712 daouist pegen rok ec'h eo ; SG.

f.75-b daouest petra c'hoarvezo, deoc'h-hu ne

vankin ket.

TDE.BF.p.100 daoust petra a reot ; JKS.p.76 daoust

pelec'h bennak ez eot, bez' e viot reuzeudik

bepred ; ISV.p.17 daoust pegement a deñvalijenn a

oa deuet da c'holo ar wirionez.

----- (4) soit (devant pe "ou").

Ca.n.23 daoust dit pe-te a sacrificio ... pe a anduro ;

Ca.n.30 daoust pe en artiel an marou, pe en

neessite arall.

IN.p.321 en em rezolvit da reiñ dezhañ kement hoc'h eus

a bresiusañ, ... daoust pe hoc'h arc'hant hag ho

madoù all, daoust pe ho tad, ho mamm ; RS.p.42

oc'h egzersiñ un euvr vat all bennak, daoust pe a

drugarez pe a zevosion.

ISV.p.10 tri zra hag a brezeg deomp galloud ... ar

c'hrouer, daoust pe ni a eveshay outo o-zri war un

dro, pe ni a eveshay outo hini da hini.

daoustañ conj. malgré.

MG-p.3 keizh peskerion ... a laoske lies d'andur naon,

deusto ma c'helle ober mirakloù evit o magiñ.

VNA-p.152 deustou m'eo dleet d'an holl labourat, ne

welan ket e labour an holl.

SFKH-p.4 va zad-kozh, hag a oa deustou d'e oad kaset-mat.

daouste conj. malgré.

MMKE.p.114 daouste d'an holl labour eo ret mont da

gousket.

daoustoc'h conj. malgré.

SFKH-p.12 deustoc'h dezhañ bout pinvidik.

daoust-pe-zaoust adv. quoi qu'il en soit.

SKBT.p.6 daoust-pe-zaoust ..., fiziañs hon eus ...

daousturieg m.-où parallélogramme.

daou-ugent a.numéral quarante.

H.p.41 oz yun dou ugent hoarays.

RS.p.316 e spas a zaouguent vloaz ; HB.p.6 daou-uguen

vloaz ; RS.p.9 daou ugent vloaz ; BD.5324

daou vguent deiz ; SG.f.40-b daou ugent mil den ;

IS-p.30 deu-uguent deiz ; IS-p.316 an eu-uguent

deiz a Gorreiz.

CSB.p.21 daouguent deiz ; EMG.p.105 daou-ugent den.

daou-ugentvet a. quarantième.

IS-p.31 d'an eu-ugentvet deiz.

daouved m.-où deuxième son de cloche avant l'office.

daouvet a. deuxième.

EN.après 42 an daouvet soudard.

daouvizek a. à deux pointes.

daouvizek a. bimestriel.

daouvloavezhiañ v. rester deux ans sans être vendu ou

utilisé.

- daouvloaziek a. (1) bisannuel ; (2) biennal.
daouzek a. numéral douze.
 C. douzec ; H.p.4 an daoudec Articl ; Nl.n.75 da pen he daouzec bloaz.
 IN.p.372 da benn dek pe zaouzec eur goude ; ED.2757 an daousec a artikloù ; JV.II 785 daouzec kant ;
 MG-p.28 deuzec vloaz ; TE-p.112 d'an euzêc tribu a Israel.
 BSA.p.32 daouzec vloaz ; EMG.p.124 etre mil ha daouzek kant a oa anezho.
 ANDP.p.12 daouzek gweneg.
daouzek-deizioù pl quatre-temps.
 H.p.17 an daoudec dezyou ; D.p.111 an daouzec deziou.
 RS.p.62 d'ar Gwener eus an daouzec deziou pe ar c'hotueroù a zo en Azvent ; HB.p.212 an holl Daouzec-Diziou eus ar bloaz.
 BAN.p.134 an daouzec deziou.
daouzekvedenn f.-où douzième partie.
daouzekvet a. douzième.
 C. douzecuet.
 NG-57 an deudecuet sin ; IN.p.454 an daouzecvet chabistr ; ED.4112 an daousecuet.
 VNA-p.199 deuzecved diviz ; EMG.p.127 daouzekvet pennad.
 NOTK.p.360 d'an daouzekvet eur eus an deiz.
 1. dar m.-où larme ; voir daeraouenn.
 2. dar f.-où (1) dalle.
 C. dar.
 OWLU.p.13 un dar varmor.
 ----- (2) évier.
darañ v. dallier.
 1. darbar m.-où (1) préparatif.
 SKET.p.117 an darbarou a raed en aod (pl.)
 ----- (2) mesure (administrative).
 2. darbar, darbariñ v. (1) servir comme aide.
 B.n.77 lest hoz saffar, ha darbare (5 impér.)
 ----- (2) fournir.
 NOTK.p.437 ar skeudennoù ... a zarbarfe danvez e-leizh (3 cond.1) ; BREN.GWAL.22 p.40 pelec'h e vez darbare ar baraoù a zebrit ? (pp.)
 ----- (3) alimenter (une machine, etc.)
darbaradeg f.-où préparatifs.
 SKET.p.59 dre ma nesae deiz donedigezh an doue ... e save darbaradeg dre ar vro.
darbarer m.-ien (1) aide, serviteur.

- (2) apprenti-maçon, aide-maçon.
 B.après n.74 an quentaif darbareur ; B.n.73 darbarerven (pl.)
 BSA.p.254 un darbarer yaouank a oa oc'h ober ur voger.
darbarerezh m. (1) fourniture.
 ----- (2) métier d'aide-maçon.
 HTC.p.12 o mañsonerezh hag o darbarerez.
darbarer-hemolc'h m. rabatteur.
darbaridigezh f. préparation.
darbet a. sur le point, en danger (suivi généralement de la préposition da, puis d'un nom ou pronom, puis d'un infinitif).
 RS.p.285 ... e voe darbet dezho rannañ o c'halon gant glac'har ; EN.1013 hiziv eo darbed dezhañ bezañ lazhet ; EN.3453 pa sellis ouzh ar pont e voe darbet din kouezhañ.
 MGK.p.78 darbet dezho beuziñ ; EMG.p.210 en dro-mañ avat oa bet darbet din bezañ tizhet va-unan.
 TKAL.p.12 er goañv diwezhañ eo bet darbet dezhañ bezañ lazhet ; OWLU.p.32 darbet e voe kaout tud marv en engroez-se.
dar-bobañ f. daroù-pobañ dalle à cuire le pain.
darbod m.-où (1) tesson.
 RS.p.190 oblijet ... da barif gant un darn-pod ar vreinentez hag ar preñved a verve tro-ha-tro dezhañ ; RP.p.167 un tamm darbod da raklañ ar breinadur diouzh e gorf.
 ----- (2) petite poêle.
 CBF.p.10 fars darbot.
darboder m.-ien entremetteur de mariage.
darbodiñ v. servir d'entremetteur (de mariage).
darç'h cri pour appeler les cochons.
darç'haouiñ v. frapper violemment.
 SG.f.73-b darho gantañ (2 impér.)
 TDE.BF.p.434 kregiñ en e votez-prem ha darç'hai ganti (inf.) ; MBR.p.166 ha Yann ha mont ha darç'hai un taol bazh houarn gantañ diwar e benn (inf.) ; MGK.p.97 rankout e voe dezhañ ... darç'hai sonn (inf.) ; MGK.p.69 hep marc'hata tamm e darç'ho war an nor (3 prés.) ; EMG.p.26 ... e darç'hoent warnezhañ taolioù kros-fuzuilh (6 impari.)
 SKET.p.103 o darç'hoi e zaou zorn en un taol e skoas ar roue kozh en o c'hilpenn (inf.) ; MATH.p.63 ... e savas da zarç'haoui ar spig kontammet ouzh Llew (inf.)

dard m.-où dard.

C. dart ; M.95 an maru ... gant é dart é laz nobl ha partabl.

BD.593 gant va dart me a deuy d'o lazhañ.

dardenn f.-où arbuste.

dardiñ v. (1) darder.

IN.505 ar bir ...;... e zardi hag e lañsiñ (inf.)

---- (2) percer.

BD.577 o c'halon gant va ark me dardo (3 fut.)

Dardoup m.-ed Cornouaillais de la côte (populaire).

Dardoupenn f.-ed Cornouaillaise de la côte (populaire).

dare m. ne ouzon dare je ne sais pas du tout ; cf. doare.

EMG.p.104 drailhat he c'horf gant n'ouzn dare pet boled

fuzuilh ; EMG.p.194 eus a Vrest da n'ouzn dare da

belec'h ; EMG.p.312 ne ouzon dare ; CBF.p.41

n'ouzon doare.

1. dared coll.-enn éclairs de chaleur.

Nom.p.222 dared.

2. dared m.-où dard, javelot, trait.

NOTK.p.418 da evneta e raed gant an dalm hag un doare

dared prenn a strinked gant an dorn ; NOTK.p.364

... ne c'hallje na daredou na gouliou e lakaat da

gilañ kammed (pl.)

1. darediñ v. faire des éclairs de chaleur.

CBF.p.3 daredi a ra (inf.)

2. darediñ v. lancer des traits.

KULH.GWAL.21 p.40 na zared mui pelloc'h ouzhimp (2

impér.)

darem a. d'airain.

C. darem.

darempred m.-où fréquentation, relations, rapports.

HB.p.170 me ve aviz deoc'h da blasiñ un imaj dezhi en ho ti, oc'h e lakaat en un andred ma rit muiañ ho tarempret.

VNA-p.138 an darempred gant ar poblou arall ; MGK.p.46

evit en em viret diouzh fallagriez an dud, na

diouzh o darempred ; BMN.p.19 pell diouzh darempred

an dud ; BAR.p.55 ne oa ket boazet da gaout

darempred gant tud ar bet ; CBF.p.119 en o

darempredou pemdeziek, ar brezhoneg a vezo hag a

chomo o yezh a vepred (pl.)

ENVG.p.89 arabat kaout darempred ebet gant an den-se ;

NOTK.p.371 listri-brezel Breizh ..., a oa en o

c'harg surañ an darempredou etre an Douar-Bras hag

Enez-Vreizh (pl.)

darempredadur m.-ioù fréquentation, compagnie.

SKBT.p.59 daou vugel ... hep ken darempredadur nemet o mamm.

darempreder m.-ien celui qui fréquente, visiteur, habitué.

ANDO.p.22 daremprederien ar c'hornad bamus-se (pl.)

daremprederezh m. (1) relations, contact.

MMM.p.88 gwelit efedoù maleürus eus an amourousted, an

daremprederes ; SaG.p.111 azalek an devezh ma

paouezhe an dud ... da bediñ ... ne ve mui a

zaremprederez etre Doue hag e grouadurien.

---- (2) relations, milieu, gens qu'on fréquente.

daremprediñ v. fréquenter, visiter.

C. daremprediff (inf.) ; J.p.21-b pelhoch dre nep hent

na hentet na darempret ... mui an Kaer hont (inf.) ;

Pm.n.116 thomas ... a deuz ... da darempret an

abestel (inf.) ; Pm.n.199 Gabriel, duet mat ra

vihet aman e-m templ da-m darempret (inf.)

TE-p.135 ... o welet Samson o t'darempred lies he zi

(inf.)

EMG.p.138 mont da c'haloupat bro, da zarempredi tud

difeiz (inf.) ; EMG.p.194 en em zarempredi kalz a

raent, Paol Inizan hag eñ ; MMM.p.62 marteze pell

a zo emac'h o terempret ur plac'h yaouank (inf.) ;

PRO.p.214 va lakast d'ober ul lev dro evit darempred

va douarou (inf.) ; EMG.p.238 darempredi an

tavarnioù (inf.) ; EAB.p.222 al lec'hioù muiañ

darempreded gant ar yaouankiz (pp.)

SFKH-p.19 maner Koad-Kodu ! ...;... an dudjentil hen

darempredé tro ar bloaz (3 imparf.) ; MMKE.p.XVI

... ec'h is d'ar par'lon brudet-bras ha darempredet

*kalz (pp.) ; KLDB.p.20 an douar a zo darempredet-

-holl gant c'hwiled bihan (pp.)

darempredus a. qui fréquente.

C. darempredus.

darev a. (1) prêt.

J.p.50 dare eu coan ; J.p.203 deomp ..., rac pret eo ;

me so ... dareu ; B.n.668 da se ... ez ouff dareu ;

B.n.61 houz holl daffar ... so dareu.

RS.p.226 pa edon em beaj o vont gant va hent, an heol

dare da guzhet.

CBF.p.7 da c'hortoz ma vezo dare ar boued ; GBI.p.50

daro da droc'hañ ; EMG.p.248 setu ni amañ, dare

da vont d'ho heul ; PRO.p.140 ur c'houlouenn

rousin dare da echuiñ.

- (2) sur le point, en danger.
 RP.p.63' evit neb zo dare da vervel ; IN.p.332 dare gant an naon ; BD.340 daro on da vervel.
 KMM.p.142 e vamm ... dare da vankout gant he glac'har ;
 KMM.p.183 dare gant ar sec'hed ; PRO.p.220 dare da vervel.
- (3) mûr.
 SVE.RC.3 da c'houel Maze, ar frouezh holl zo dare ;
 GBI.p.82 an ed ... a vezo daro ; MGK.p.52 en-dro d'an reizh an ed a oa dare.
- (4) cuit.
 VNA-p.90 ne deo ket darrihue ar c'hig.
 ---- (A) darev dezhañ sur le point de, en danger de.
 GS.p.255 ... e voe dare dezhañ mervel eno.
 BAL.p.213 ... e voe dare dezhi koll he buhez ; BSA.p.156 dare oa dezhi resev he sakramantoù diwezhañ.
 AADM.p.10 ... ec'h eas e vazh etre e zivhar hag e oa dare dezhañ koezhañ war e benn.
 ---- (B) dare dezhañ qui a peine à.
 BD.324 gant ar fatik an eus ez eo daro din prezeg.
darevidigezh f. maturité, acte de mûrir.
dareviñ v. (1) préparer (des aliments), cuire.
 J.p.202 boet a queffret darevet clos (pp.).
 TE-p.27 eñ a reas lazhiñ ul leue lart hag hen lakaas buan da zarrihue (inf.) ; MG-p.34 an dud-se a losk o c'halon gant an evaj, hag a pa grog an derzhienn en ur c'horf darihuet evel-se, ne deus ket mui moaien d'hen distañ (pp.)
 VNA-p.106 darihuet on d'an tommder (pp.)
 HRHO.p.46 hag ar wreg he mont da zarevi boued (inf.) ;
 ENVB.GWAL.10 p.61 ar meuzioù a oa darevet eus ar gwellañ gant keginer ar c'hastell (pp.)
- (2) mûrir.
dargreiz m. taille, milieu du corps.
 RP.p.235 ... e koulmo ur servied en-dro d'o zargreis.
 VNA-p.184 stronket e vez lies bet he darn-greis ; BMN.p.27 Per Kintin ... en doa e dech ; mes stagañ a reas gantañ dargreiz-ha-dargreiz, korf-ha-korf.
 SKET.II en he dargreiz ur gouriz ler.
dargreizad m.-où coup sur le flanc.
dargud m. assoupissement.
dargudiñ v. s'assoupir, sommeiller.
darlammat v. se cabrer.
darlavariad m. darlavaridi prophète, devin.

- darlavariad a. prophétique.
darn f.-où (1) morceau, pièce, partie.
 C. darn ; G.1178 darn o gloat "une partie de leurs biens" ; J.p.20 da comps deoch huc darn a-m secret ; Ca.n.33 un darnic he relegou (dim.)
 NG-873 un darne ag ar poanioù ; IN.p.319 o vezañ kemeret ... un darn eus an arc'hant ; RS.p.44 e darn eus an ilizoù-se ; IN.p.302 un darn vras eus o c'hous-tiañs ; RS.p.VII an darn yuiañ ; GS.p.252 en dar yuiañ a'n noz ; BD.3200 deomp d'o degemeret, ma Klevhomp un darn o sujed ; MG-p.76 an darn yuiañ a ya da vervel d'an ospital ; MG-p.74 un darn goulouenn "un bout de chandelle".
 EMG.p.143 an darn yuiañ a dec'has dre an hent bras ; MBR.p.X an darn yrasañ eus ar skrivagnerien vrezhonek ; BAK.p.215 kaout a reomp e levrioù skrivet gant tud santel un darn traoù burzhudus-meurbet.
- (2) certains, quelques uns.
 J.p.5 darn a murmuras ; B.n.603 te eu ... a re da pep re e eur, da darnn bout fur hac eurus, da re arall ez rez gallout.
 IN.p.307 darn en em laka da sikour ar re glañv, darn da sikour ar re baour ; IN.p.307 un ekstremité pe en hini e koezhañ darn ; RS.p.295 ar memes pedennoù a ra darn gant karantez ... ha darn all gant yenien ; BD.700 darn ... n'o deus nep aon.
 CBF.p.34 ar gereourien, an doerien ha darn all a dud ne labouront morse da Lun.
- (3) sorte, catégorie.
 MGK.p.56 un darn merc'hedoù 'zo.
darnañ v.-ébrécher.
darnaouer m.-ien distributeur.
darnaouiñ v. (1) fragmenter, déchirer.
 M.2529 ho membrou darnaouet (pp.)
- (2) ennuyer.
darnaouis a. ennuyeux.
darnbare f.-ioù équipe de batteurs incomplète.
darndeodek a. qui bredouille.
darnenn f.-où tranche.
darneud m.-où écheveau de fil.
 EST-p.59 ar gwiader ; ... eñ a bouez pep darned ; EST-p.59 da gentañ e tle dibun an darnedeu (pl.)
darngoll m. ou f.-où perte incomplète.

darnij m. vol bas.

darnijal v. voler bas, voleter.

PRO.p.216 al labousedig koant, lirzhin, o tarnijal (inf.)

MMKE.p.48 ar wennili skañv o tarnijal (inf.) :MMKE.p.129 tarnij dre-holl ha kan seder (2 impér.) ; MMKE.p.66 tarnijet oc'h evel un huñvre (pp.) ; ANDP.p.19 an delioù glas a darnije hag a gouezhe (3 imparf.)

darniñ v. (1) diviser, entamer ; cf.darnañ.

----- (2) ne pas finir.

MG-p.379 gwell eo ganin darnein va fedenn evit bout kaoz dezhe da vout malgontant (inf.)

darnou a. fatigué, brisé.

B.n.575 a-n d-eu darnou houz costou huy.

darnved f.-où partie du monde.

darnvevañ v. vivoter.

darvoud coll.-enn dartres.

darvoud m.-ien imbécile.

darvezout v. arriver, se produire.

darvoud m.-où événement, incident, accident.

BSA.p.78 pediñ a reas eta Doue da zont d'he sikour en darvoud-mañ : OZE.p.24 pa zegouezh un darvoud bras bennak ; BAL.p.19 ar re a erru ganto darvoudou trist, betek koll o holl joa war an douar (pl.)

ENVG.p.88 ... e oant bet o-zri tizhet dre zarvoud en unan eus o divesker.

darvoudad m. darvoudidi victime d'un accident.

darvoudenn f.-où (1) événement.

SKET.p.140 darvoudennou o buhez (pl.)

----- (2) phénomène.

darvoudepnek a. phénoménal.

darvoudus a. accidentel.

darz m.-ed vandoise (poisson).

(?) C. darz, tr."guseon".

daskemerout v. environner.

C. dascampret (inf.)

daskemm m.-où transformation.

daskemmadenn f.-où transformation.

daskemmañ v. transformer.

daskiriat v. ruminer.

C. dazquilyat, dazquylyat (inf.)

BAR.p.181 aet eo bremañ d'ar bed all da zaskiria ar gwad inosant en deus skuilhet ; ISV.p.449 p'en

doa takichet en e benn, tamm-ha-tamm, an holl abadenn (pp.)

dasklevout v. interceptor (une conversation, etc.)

1.daskor m. restitution, reddition.

2.daskor, daskoriñ v. rendre, restituer.

(?) H.p.11 da tat, da mam, a pep enor, dre guir carantez a dacory (2 fut.)

MG-p.308 me zo aet a-benn da zaccor an argant-se (inf.) ;

MG-p.5 c'hwi a zle daccor mui da Zoue evit din-me (inf.) ; MG-p.44 kontant on a zaccor servij deoc'h (inf.)

VNA-p.193 c'hwi am c'havo bepred prest da zaccor servij deoc'h (inf.)

NOTK.p.363 ... e teue anezhañ e-unan d'en em zaskori d'ar Romaned (inf.) ; MATH.p.55 neuze e taskoras d'ar mab e furn wirion (3 prêt.)

daskren m. frisson.

daskrenañ v. frémir, frissonner.

C. dazcrenañ (inf.)

SKET.II p.43 div askell ... ; hag int menel ur pennad astennet o taskrena en neñv (inf.) ; SKET.p.35 ar marc'h a zaskrenas (3 prêt.) ; EMWW.p.22 taolennou fromus a welen dirak va daoulagad, o hejañ hag o taskren (inf.) ; EMWW.p.19 ... e tarzhas ur gouloù, ... e taskrenas en ur c'hoari war ar mogerioù (3 prêt.)

daskrignat v. corroder, ronger.

dasorc'hidigezh f.-ioù résurrection, renaissance.

BREN.GWAL.18 p.94 reit din da anaout lec'h va dasorc'hidigez ; FURN.p.4 dasorc'hidigezh ar c'horf.

dasorc'hiñ v. (1) ressusciter.

C. daczorch (inf.) ; G.1137 pan eou dazchorchet (pp.) ; Pm.n.154 tut ... a-dacorchas (var.daccorchas) ; "des gens ... il (les) ressuscita" (3 prêt.) ; Pm.n.223 ouz e caffout ... en galile, em dazchorchet (pp.) ; J.p.179 pan oa daczorchet ... Roe-n bet (pp.) ; J.p.205 a te a deseu ez bevas hon Maestr ny ... nac ez daczorchas (3 prêt.) ; M.1434 ... ma-z dacorch ganty ... pep nation (3 fut.) ; N.120 dre da oregon ... e-m dascorchas Doe (3 prêt.) ; N.1207 dascorch ... an chatal (2 impér.) ; H.p.59 dascorchas (3 prêt.)

BREN.GWAL.18 p.94 n'eo ket amañ e tasorc'hot (5 fut.)

- (2) rallumer.
 CBF.p.27 dazorc'hit an tan (5 impér.)
daspakañ v. intercepter (un message, etc.)
daspegañ v. agglutiner.
dasplezhañ v. entrelacer, entremêler.
 SKET.p.48 bleunioù ganto dazplezet en o blev (pp.)
daspren m.-où (1) rachat, rédemption.
 Br.N.GWAL.22 p.66 diskibien ar C'hrist ; ar re-mañ, o
 vezañ hobregonet gant arouez an Daspren.
 ----- (2) rançon.
daspreñañ v. racheter.
 C.dazprenañ (inf.) ; Pm.n.280 da-z dazpren a penet
 (inf.) ; Nl.n.60 Jesu ... deuet en noaz d-on
dazpren (inf.) ; Nl.n.129 d-on daspren a penet
 (inf.) ; J.p.174 te a dazprenas an bihan ha-n bras
 (3 prêt.) ; H.p.58 eguit hon daspren a poanio an
 ifern (inf.)
 MMKE.p.XVII karantez divent ar Salver evit an dud hag
 ar poanioù bras a goustas dezhañ o daspreñañ (inf.)
dasprener m.-ien rédempteur.
 B.n.172 da lignez humen dazprener ; Nl.n.177 hon
Dasprener, hon Saluer.
 BSA.p.36 ... e tostae an amzer ma tlee Doue degas un
dasprener d'an dud.
dasprezeg v.-et parler en s'interrompant.
 1.daspun m. amas.
 2.daspun v.-et amasser, additionner.
 JV.II,1260 en Alamagn, da daspun armeoù (inf.) ; JV.II,
 811 neuze en em daspunas va holl adversourien
 (3 prêt.)
 SKET.p.15 eno e daspune an aour a veze degaset dezhañ
 (3 imparf.)
daspunadur m.-ioù addition.
daspuner m.-où accumulateur.
daspunerezh m. rassemblement.
 SKET.p.123 daspunerezh erevent.
dasseniñ v. dassonet retentir, résonner.
 C dazonañ (inf.)
 VNA-p.173 te rahe d'an davarn dassonein (inf.)
 KOND.p.23 dindan e gammedoù e tasson ... leur veinet ar
 vali (3 prés.)
dassked m.-où reflet.
dasskediñ v. refléter, réfléchir (une lumière, etc.)

- dasson m.-ioù (1) écho.
 C. daczon.
 GOB-p.11 an dasson hen reskont er c'hoad a p'hen galvan.
 ----- (2) bruit, rumeur.
 NG-430 evel ar vugelion, e lesas o deñved pa glevzont
 ar dason.
dasstrewiñ v. parsemer.
dastroc'hañ v. entrecouper.
 1.dastum m.-où (1) ensemble, rassemblement.
 VNA-p.4 al langaj nevez-se, pehini ne deo burzhud met
 un dastum a vreton, a latin ...
 ----- (2) recueil, anthologie.
 2.dastum v.-et (1) assembler, amasser.
 M.997 dastum tensor (inf.) ; Ca.n.10 ... ez fell dit ...
 hon destum e-z laçou (inf.) ; J.p.16-b pan oa
dastumet cusul an princet (pp.) ; Dag.211 ma-z
dastumont fall ha seven (6 fut.) ; G.54 hoz em
dastumet (5 impér.)
 RS.p.262 evit paeañ ganto an dle he devoa dastumet (pp.) ;
 NG-396 gwir gristenion, pere zo dastumet (pp.) ;
 BD.1751 an holl dud dastumet ... a vezo kouviet
 (pp.) ; GJ.p.24 pastored all o tastum lore (inf.) ;
 SG.f.36 partiit tout da zestum soudarded (inf.) ;
 TE-p.56 batisiñ ... grognoloù, ha dastum enne ...
 holl an ed a vije gellet (inf.)
 EMG.p.142 dastum a reas en-dro dezhañ ar soudarded
 (inf.) ; EMG.p.260 martoloded Parzhpoder a gavo
 dezho e c'hellint en em zestum dinec'h (inf.) ;
 ISV.p.450 ne fell deomp mui destum eost (inf.) ;
 SFKH-p.4 ar merc'hed ... a oa dastumet evit neziñ (pp.) ;
 SFAH-p.11 eno ... en em zastumé gwezharall ar
 gorriganed (3 imparf.)
 ----- (2) recueillir, cueillir.
 IN.p.322 evit destum kalz a binvidigezh (inf.)
 EMG.p.246 ur poull-dour graet ... evit destum an dour
 glav (inf.) ; MGK.p.91 ... eo graet bremañ an
 eost ha dastumet an ed (pp.)
 ----- (3) enfermer, serrer, envelopper, emprisonner.
 Pm.n.229 vn coz lyen, pe-n heny ez vezy griet ... ha
dastumet (pp.) ; Nl.n.131 an Guerches man, pan
 oa'n Mabic bihan ganet, en dastumas en touez fouen
 glas (3 prêt.)
 NG-228 e zilhad ne cant ket doublet evit dastum
 Salver ar bed (inf.) ; RS.p.239 ar c'horf ...

- destumet hepken ... en ur gozh vantell (pp.) ; JV. 214 lakaat a ray Drogan ... er prison, ha dastum ar gontez (inf.) ; BD.2086 petra vin dastimet e-barzh er seurt lojamant ? (pp.)
- EMG.p.122 ne gavas ket a wiskamantoù kaer, ... rak ar re-se a oa bet destumet-kempenn hag a oa kuzhet-mat (pp.) ; PRO.p.135 bezañ dastumet, chadennet evel ur c'hi (pp.)
- (4) relever, ramasser (ce qui tombé).
 NL.n.499 cuit dastum natur humen (inf.)
 EMG.p.152 e-pad an emgann, pa welent unan bennak diskaret, ez aent war-du ennañ d'hen destum (inf.) ; EMG.p.327 ar Bertou a en em zestumaz buanañ ma c'hellas (3 prêt.)
- (5) contracter (une maladie).
 Bal.p.132 unan ..., o vezañ alies war-dro ar re glañv, a zestumas ar c'hleñved (3 prêt.) ; Cbf.p.75 sifermet eo, riv en deus dastumet (pp.)
- (6) joindre (les mains de joie).
 C. dastum (inf.)
 ----- (7) conclure.
dastumad m.-où (1) assemblage.
 ----- (2) recueil, anthologie.
 ENVG.p.109 ... a roas dorn d'an Aotrou Pengwern da sevel e zastumad gwerzioù ; NOTK.p.458 dastumadou bras Esperandieu (pl.)
dastumadeg f.-où (1) rassemblement.
 BREW.GVAL.22 p.84 un dastumadeg divent a gristenien.
 ----- (2) collection.
dastumadenn f.-où (1) assemblage.
 ----- (2) recueil, anthologie.
 TORN.GVAL.10 p.34 un dastumadenn varzhonegoù ; ENVG.p.106 dastumadennou gwerzioù, sonioù ha hengounioù (pl.)
- (3) revue, journal.
dastumer m.-ien (1) celui qui rassemble.
 C. dastumer da Fieux "cueilleur de figues".
 NOTK.p.436 an dastumer.
 ----- (2) collecteur.
 ----- (3) collectionneur.
 ----- (4) récepteur.
dastumer-gwizioù m. dastumerien-wirioù percepteur.
dastumlec'h m.-ioù magasin, dépôt.
da-unan pron. (1) toi-même.
 B.n.712 ahanot da hunan ; Pm.n.241 soynig ... breman

- da hunan peban out.
 IN.p.277 ez enep da hunan.
 ISV.p.448 ha te da unan zo atav mat ouzh pep unan ?
 ----- (2) toi seul.
 ANDF.p.27 da gleñved a deu eus bezañ da-unan.
dav a. nécessaire.
 ANDO.p.10 da eo din bezañ en Naoned a-rack kreisteiz ; MINT.p.11 n'eo ket da dit c'hoarzhin goap din ; KLBD.p.45 pa bren va ed diganin bep bloaz, dao-mat eo din prenañ rosiañ digantañ.
davantach adv. davantage.
 BD.990 me a ray davantag ; MG-p.15 bolontez en deus da reiñ c'hoazh dimp paot davantage.
daveiñ v. (1) envoyer.
 BT-135 davaied on espres (pp.) ; TL-p.85 kent hen davei davet e bobl (inf.) ; TL-p.22 eñ he davaeas d'he fried (3 prêt.)
 VNA-p.219 me zavaioù deoc'h a-wezhioù un dra bennak a Wened (3 fut.)
- (2) renvoyer.
 ----- (3) renseigner.
 ----- (4) retarder.
 MG-p.10 hor person, pehini en deus va davaieñ betek ar Pantekost d'ober va Fask (pp.)
da-vesk prép. parmi (indiquant mouvement vers).
 Bal.p.124 da ur c'hraou, da vesk ar chatal e rankjont mont.
davet prép. vers, pour aller trouver.
 NL.n.32 ma-z ahymp glan dauet ant (lis.an) sent ; NL.n.6 NL.n.6 an bal beniguet diguacet dauety (3f.) ; G.230 me ha-m pryet so duet tre davazoch (var. davadoch) (5) ; B.n.787 digacc he speret daud ouff (1) ; J.p.225-b monet un nebeut daved e (6) ; NL.n.69 Mary ... a yez ... davede Symeon.
 NG-240 ... ma c'h ahemp d'ar joa dialsez deuat Jezuz ; NG-314 herod a yeas neuze deuet ar Rouanez ; RP. p.22' mar fell deoc'h ... va gervel davedoc'h (5) ; BD.1059 deuit davet ar roue, zo klañv en em gavet ; MG-p.10 ne garhec'h ket paeñ va gwaz, pa yahe da glask e c'hopr devad-oh (5) ; MG-p.30 devad ar re binvidik.
 BEL-p.14 da vont en-dro devad e gompagnuned kentañ ; SBI.p.14 gwiaerig traoñ ar wazh, deuit da vet-on warc'hoazh (1) ; SBI.p.284 pajig bihan, it

da véd-hi (5f.) ; JKS.p.106 Jezuz-Krist a zeuio daved-hoc'h d'ho frealziñ ; ISV.p.49 an hini en deus sec'hed, deuet davedon (1).

----- FORMES COMBINÉES AUX PRONOMS PERSONNELS.

1. davedon.

B.n.632 davedouff.

HB.p.161 davedon-me.

GOB-p.80 devad on ; BAR.p.124 davedoun ; SBI.p.14 da vet-on ; KMM.p.74 davezon ; ISV.p.49 davedon.

2. davedout.

KULH.GWAL.18 p.31 davedout.

3m. davetañ.

B.n.729 davetaff ; B.n.206 davet haff ; J.p.47-b davedaff ; J.p.224 daved af.

BD.2921 davettan ; MG-p.51 devad-t'hou.

BEL-p.27 devat hou ; BLM.p.9 daved-han.

3f. daveti.

NL.n.6 dauev ; B.n.158 daued v ; B.n.608 deuyt v.

SBI.p.284 da véd-hi.

OWLU.p.24 daveti.

4. davedomp.

NL.n.190 daued omp.

HB.p.211 davedomp.

5. davedoc'h.

J.p.49 davedoch ; G.230 davadoch (var. davazoch) ; B.n.52 daued och ; N.168 dauedouch huy.

RS.p.156 davedoc'h ; BD.2141 davedoch ; MG-p.10 devad-oh.

JKS.p.106 daved-hoc'h ; BEL-p.26 devad oh.

6. daveto, davete.

J.p.225-b daved e ; G.1178 da vade.

IN.p.172 daveto ; BD.1870 davette ; MG-p.364 devad-t'ai.

BAR.p.33 davedho.

da-vetou prép. vers.

G.1003 gueluet ma map abret da donet da-m mettou (1) ; M.1359 pan vezont dastumet gant Roe'n bet d-e metou (3m.) ; G.1013 ... evyt ma-z duy riou en quantel d-e guellet, hep tart quet, d-e metou (3f.) ; NL.n.218 pan voe dysquennet d-e metaou (3f.) ; M.1373 pan yz net d-oz metou (5) ; M.2146 an deffoul a-ra diaoulou ... da-n re daffnet a-ya

quet d-o metou (6) ; Pm.n.40 me chomo que na guellet gnoe ez ehed ... d-e metou (3m.)

davit prép. (1) pour aller chercher.

Pm.n.271 an barner soueuan ... ; hac ez duy goude a dehou, vaillant a-n tron a-n guyrionou, dauyt ho corffou en louen ; B.n.40 me yel ... de uit (var. deuit) dich ... tut ; B.n.166 me ya iscuit davitaff (3m.)

BD.après 522 amañ e teu ar veleien da vit an tri c'horf marv ; BD.2812 me ya davit dilhad ha boued da vont ganen ; BD.1113 er gêr ... emañ va buredoù ; me ya davitte (6) ; LN.438 me breparo kezeg ... hag a deuy da vidoch, hag e ve da hanternoz (5) ; SG.f.37 it-hu ... davit dour.

SBI.II p.204 ar plac'h a yeas gant ur jarr da wit bleud ; SVE.RC.5 p.157 da Vontroulez da vit stoub ; SBI.II p.106 me a yel raktal e kêr d'vit ur medisin mat ; BAL.p.74 deuit neuze david va ene da vont ganeoc'h ; SBI.p.238 setu aze ho merc'hig, pa na deuit da wit-hi (3f.)

----- (2) vers.

Pm.n.21 me a-iel net deuyt (var. dauyt) ma ytron ; N.314 yt da guitty da comps outy try guer (3f.)

HB.p.144 pa fell deoc'h dont dauidon ... hag ez ahen dauidoc'h (1 et 5) ; JV.187 Lanfroee a yel timat davit ar Palatin ; SG.f.93 an ermit en deus ... graet din dont dauidoch evit kaout an absolvenn (5).

SAG.p.246 an droukspered ... evit hor sachañ da-vid-han (3m.)

----- (A) pour aller chercher (-vit étant employé comme un verbe).

SG.f.88-b me gerc'ho deoc'h amañ un tamm plouz a-gostez ; hag eñ mont davit ; LN.460 ni zo prest dont da vid, da gas ha da gerc'hat.

SBI.p.60 kerzh da vouit din an aval ; SBI.p.312 bremañ ec'h ay Kanel d'an Indez, da wit nevezentiz d'e vestrez ; bet eo Kanel e-barzh an Indez, o wit nevezentiz d'e vestrez.

----- FORMES COMBINÉES AUX PRONOMS PERSONNELS.

1. dauidon.

HB.p.144 dauidon.

2. dauidout.

B.n.381 da quitot.

BD.564 dauidout.

3a. davitañ.

B.n.166 davitaff.

SA.G.p.246 da-vid-han.

3f. daviti.

N.314 da gutty ; B.n.537 da suitv.

SBI.p.238 da wit-hi.

4. davidomp.

5. davidoc'h.

HB.p.144 davidoc'h ; EN.438 da vidoch.

6. davito, davite.

BD.1113 davitte.

dazc'hoari m.-où intermède.

TORN.GWA.L.10 p.33 "interlude" ; ar ger-se ... a dalv kement ha "dazc'hoari".

dazgleborig v. entrecouper d'humidité.

SRE.T.p.66 hir ha tomm e oa an hañvou, hag i dazgleboret gant glavioù distanus (pp.)

dazlakaat v. interpoler.

dazlakaat v. entrelarder.

dazlavar m.-où, -ioù (1) rapport ; (2) redite.

dazliv m.-ioù nuance.

dazont m. (1) avenir.

LHER-ARVR.n.1 ra vo frouezhus o emglev evit dezoned hor yezh.

----- (2) futur (en grammaire).

dazroudenañ v. (se) zébrer.

SRE.T.II p.52 ... e voe dazroudennek an oabl gant ar glav (pp.)

dazroudennek a. zébré.

dean m.-ed doyen.

C. dean.

BRE.N.GWA.L.22 p.73 tremenet em eus daou-ugent vloaz e manati Padrig ... ; un deiz ma edo va dean o paouez merkañ din al lec'h ma ranken ...

deanded f. décanat.

C. deandet.

deanelezh f.-ioù doynné.

deaniezh f.-où charge de doyen.

ENVG.p.101 burev an deaniez er Skol-Veur.

debailh s. effroi.

M.630 ho calon gant maruail ha debail á fraillo.

debailhañ v. maltraiter.

M.1658 an diaoul ... a enep d'e debail (inf.) ; M.1090 peuryen ho sourprenyif ..., ho debail dre taillou (inf.)

debarz v.-et (1) choisir.

INTR.p.9 gwa ni ma vezemp bet dibarzet en aner (pp.)

----- (2) adjuger.

debarzad m. debarzidi adjudicataire.

debarzadur m.-ioù adjudication.

debarzer m.-ien adjudicateur.

debat m.-où débat, querelle.

B.n.254 mar on bez blam, debat na tempest nac estlam ; J.p.202-b da-n nou disquibl ... a ye ... en un debat bras dioar penn an fez.

debatig v. (se) quereller, contester.

M.349 hep debatig (inf.) ; M.3380 hep debaty (inf.) ; J.p.30 hep debatig (inf.) ; B.n.45 ret on be glat, hep debatig (inf.) ; G.570 abat, na debatet (5 impér.) ; N.1333 peuch e pep stat hep debaty da pep heny a suppliaff (inf.) ; B.n.253 hep stat n-oz debat "il ne vous fera aucun reproche" (3 fut.)

NG-789 na debatam ket (4 impér.) ; BD.1562 ne c'hallan mui ober va mad, gant Mari zo ouzh va debat (inf.)

debatu a. contentieux.

C. debatu.

debengenniñ v. (1) finir le sillon ; (2) achever.

debil a. débile.

N.1833 pan eo debil da ysily.

1. deboch a. débauché.

RS.p.276 ... a dud deboch hag a bec'herien ; AS.p.260 ur vacuez debauch.

2. deboch v.-et débaucher.

IN.p.269 evit he deboich da derrañ ha da souilhañ he friedelezh (inf.) ; BD.3404 an Antikrist kruel, gant aour a zo gantañ, ho teboch da guitaat ha da grediñ dezhañ (3 prés.)

deboner a. débonnaire, bon, pieux ; cf. damboner.

B.n.130 dez mat dich, Ytron deboner ; N.1269 me a groaz ... ma oregon ... a guir calon ha deboner ; N.1. n.308 an roue Melchion deboner, esancc a proffas ; J.p.24 ma mab quer deboner cref ; Em.n.67 ytron deboner.

debordamant m. débordement, mauvaise vie.

BD.4298 kuitait ho tañsoù hag ho tebordamant ; TS-p.142 dibordemand e vugale.

- debordet a. débordé, dissolu, débauché.
HB.p.47 me a zo rust ha deordet; BD.3240 te zo un den barbar hag un den debordet; MG-p.386 mui a soñj am boa a em zivertisiñ evit a em salvij; mes biskoazh ne don bet dibordet.
PRO.p.164 va buhez debordet.
- deboutañ v. chasser, expulser.
C. deboutañ (inf.)
- debouter m.-ien celui qui chasse, qui expulse.
C. debouter.
- debradur m.-iou (1) acte de manger.
C. debradur.
----- (2) endroit d'un aliment où on a mordu.
----- (3) démangeaison.
- debrailhet a. (?) en désordre.
B.n.28 me a ray maruaill debrailhet fez Iesu Christ.
- debrer m.-ien mangeur.
C. debrer.
MGK.p.98 debrer laou.
- debrerezh m. voracité.
C. debreres.
- debrerezh-koad m. tic (du cheval).
- debrat a. mangeur.
C. dibrat bras.
- debrin v. (1) manger.
C. dibrin (inf.); C. an dibrin a gra bugale munut (inf.); G.665 evyt dybrin (inf.); NL.n.478 reyff da dibrin ... d-e priet (inf.); M.251 dibrin creff hac euaff (inf.); J.p.5-b da dibrin coan (inf.); Ca.n.19 hep deiff dez y da dyry na da effa (inf.); H.p.8 doue ... a ro dimp da dibrin ha da efuo (inf.); G.1098 debret (5 impér.); NL.n.179 dybri n-aual (inf.); G.1074 ha na debret (var. depret) ... guenef ... un tam boet ? (5 fut.); B.n.45 vn souben dre-n pebr a dibrin (1 fut.)
- NG-106 Adam ... o tebrin a un aval glas (inf.); NG-912 o tebrin (inf.); NG-1010 o tebrin (inf.); NG-1450 debrin (inf.); Rb.p.158 dibri ouzh e daol (inf.); Rb.p.48 endra ma emac'h ... o tibri ho repaz (inf.); RP.p.395 mar kousk ha mar debr (3 prés.); BD.435 dibrin (inf.); BD.277 a debro (3 fut.); BD.397 ne debjomp (4 prés.); SG.f.75-b me o drepre gant va dent (3 cond.1); MG-p.11 ret eo dimp labourat, mar fell dimp daibrein (inf.)

- VNA-p.180 un dra bennak da zaibrein (inf.); VNA-p.105 daibramb eta ur frouezhenn bennak (4 impér.); PRO.p.137 debet (5 impér.); EMG.p.94 ... ec'h azezimp holl ouzh an daol evit dibri (inf.); EMG.p.205 debrin (inf.); EMG.p.236 an dibri hag an evañ (inf.); EMG.p.112 ar soudarded a zebre, a eve (3 imparf.); MGK.p.83 ne zrebinn kig morse (1 fut.); BSA.p.194 an dribi hag an evañ (inf.); BSA.p.191 ar c'hrouadur ... a zebre (3 imparf.); FDE.BF.p.432 ar paotr, debret mat e goan gantañ (pp.)
- SFKH-p.8 da zebrein un tamm boued (inf.); ANDP.p.11 da zibri (inf.); NOTK.p.396 dibri boued (inf.)
----- (2) inquiéter, ronger (l'esprit).
----- (A) se mettre l'esprit à la torture, se ronger les sangs.
- debron m. démangeaison.
C. debruan.
IN.p.305 e vinim a ro ... un debron agreeapl.
KEDO.p.34 debron am eus em zeod.
- debronin v. demanger.
- debrus a. (1) qui mange beaucoup; (2) mangeable.
- deche s. destruction.
C. deche.
- dec'h adv. hier.
C. dech; G.1120 dech gant anquen ez tremenas.
IN.p.307 eus an deiz deac'h d'an deiz hiziv; BD.3693 evel ma'm boa dech lavaret, bezañ hiziv glorifiet; MG-p.93 ar glav a zo bet deh.
VNA-p.104 ne deo ket ken yen hiziv evel deh; VNA-p.113 deh vintin; PRO.p.137 dec'h, dec'h diwezhañ; EMG.p.91 abaoe deac'h da noz; EMG.p.118 deac'h diwezhañ oa lavaret deomp c'hoazh furchañ mat.
- dec'haloupat v. accourir au galop.
- dec'hervel v. dec'halvet appeler vers soi.
BSA.p.137 betek an eur ma tic'halvas Doue anezhi d'e varadoz (3 prés.)
- dedarzhañ v. (1) dériver.
NOTK.p.429 anv ur boblad ..., a heñvel bezañ dedarzet eus ... (pp.)
----- (2) venir se briser, éclater, apparaître.
PRO.p.202 ar c'houmm ... o tidarza dibocell dreist d'ar c'herreg (inf.)
MONA.p.20 ... ez anavezaz anezhañ ... er c'houblad nevez dedarzet (pp.)

- (3) crever (en parlant d'un abcès, etc.)
 CBF.p.76 ha didarzet eo l3 peskoul ? (pp.)
 BnN.G.WAL.22 p.59 ... e sailhas ouzh an erer-leon,
didarza e zaoulagad dezhañ (inf.)
dedennadur m.-où (1) attirance, tentation.
 ----- (2) penchant, inclination, tendance.
dedennañ v. attirer.
 C. ditennañ (inf.)
 NOTK.p.415 n'en deus ket paouezet ar santual anezhañ a
zedenna pirc'hirined (inf.)
dedennus a. attirant, attractant.
 SKET.p.124 meur a dra ... dedennus d'ar selloù ; ANVG.
 p.84 un draonienn koadek peurliesañ ha dedennus-
-kenañ.
dedi m.-où dédicace.
 HB.p.463 eus a Ouel an Dedi.
 IVL.p.V dedi eus al labour-mañ ; HTC.p.217 gouel dedi
 an templ.
dediañ v. (1) dédier, consacrer.
 C. dediañ (inf.) ; N.1788 plac mat hac abbaty ... gant
 Patrici dediet (pp.) ; H.p.9 hon crouer, a desir
 hon calon hac hon guenou bezafu dedyet ... da caret
 doue (inf.)
 IN.p.360 dedia ... ho kalon hag ho korf d'ar Vajeste a
 Zoue (inf.) ; HB.p.317 an iliz ... dediet gant
 Alan eskob Leon (pp.)
 ----- (2) fixer, marquer (une date).
 TORN.G.WAL.12 p.51 a-benn an deiz dediet (pp.)
dedilhañ v. teller (le lin).
dedostaat v. approcher.
 HB.p.623 neb a glaske va buhez a zo ouzhin didosteat
 (pp.) ; Gs.p.258 ar marv bemdez a zidosta (3 prés.)
 PRO.p.137 didostait, holl gizhier ar vro-mañ (5 impér.) ;
 MMKE.p.103 didosteit ... da glevet kanañ ur son (5
 impér.) ; HRHO.p.47 ... e tedostaent (6 imparf.)
dedreuziñ v. franchir, traverser.
 MMM.p.25 evit se en deus didreuset an distañs infinit
 pehini a zispartit an neant diouzh ar pezh zo un
 dra bennak (pp.)
defailh m.-gd défaillant (en justice).
 C. desfailh, deffailh, desfail.
defailhañ v. défaillir (en justice).
 C. desfaillañ, deffaillañ (inf.)

- defet adv. de fait, effectivement.
 M.3360 hinchou Doe ..., n.p ... ho dalcho ... a curunher
 ... e-n def defaet gant Doe ; Pm.n.113 tut traitour
deffaet.
defot m.-où (1) défaut, vice.
 IN.p.328 deffotou bras (pl.) ; MG-p.39 ret vehe ...
 serriñ ho taoulagad ar e zefauteu (pl.)
 ----- (2) défaut, manque.
 M.2475 eno ez vezo paut, alies defautou (pl.)
 IN.p.392 abalamour d'an droug ha d'an deffot a zo ennomp ;
 Rb.p.132 souffrit gant pasianted an deffot ho pe eus
 a un dra bennak ; IN.p.432 deffaoutou (pl.)
 ----- (3) besoin.
 KLV.p.14 pa'z eus defot da sevel greun.
 ----- (4) faute de.
 HB.p.128 o pec'hiñ ... deffot ha na rezistit kreñv ;
 HB.p.623 breinet-holl eo ar goulioù zo graet em
 ene ganto, deffot prest klask ar remedoù eus ar
 binijenn outo.
 BSA.p.115 ar pompoù ne c'hellont mui labourat, defaot
 dour.
 ----- (A) e defot, en defot par défaut de, faute de, à moins
 que.
 RP.p.47' ... e varvin e deffaot mervel ; JV.301 en
deffot ne dedi en ti gant e bried ; IN.p.332 hag en
 em lezomp da vezañ lazhet ... gant an naered ...
 e deffot lakaat evezh.
 SBI.p.156 en deffot na c'hallan gouzout sklaer ar
 wirionez ; SBI.II p.184 merc'hed chomet da lousdañ
 'n defot tapout un tamm gwaz ; LbV.p.450 e defot
 gwell "faute de mieux".
defotif v. manquer.
 BD.1428 ne deffot netra din (3 fut.) ; SG f.31-b ne
 zefot deoc'h netra (3 prés.)
 PRO.p.146 a nebeut a zo defautez war va c'hiz na zistro-
 jen "il s'en est fallu de peu que je ne revienne
 sur mes pas" (pp.)
defotus a. en défaut.
 HB.p.9 neb en em gav defotus en deus a c'hras karget.
defoul s. (?) tumulte, ravage.
 M.1320 nep a-re deffoul, ouz caç Diaoulou ; M.2145 an
deffoul a-ra diaoulou ; M.2159 guelel an deffoul
 a-n holl diaoulou.
defoulañ v. casser.
 C. deffoulañ (inf.)

deg m.-où dizaine.

degajet a. dégagé, preste, adr. it.

PRO.p.152 da zornag ken degaset o kas ar c'harr en-dro ;

PRO.p.157 plac'h terrapl, degaset, kroc'henet-kaer.

degas v.-et (1) apporter, amener.

B.n.198 ne study he dicazc "je compte l'amener" (inf.) ;

N.202 mont bet enhy hac e-n ty he digacc a grif

(inf.) ; J.p.219 piou oa-n groaguez se ... ? perac

e-n lech n-o dalchech huy, ha ho diquacc deomp ny

da miret ? (inf.) ; G.856 noanes an eff, feuntun

so leun a gracc d-on soulazce dyascet (pp.) ; Nl.

n.14 ma-z lavaras ... digas tut a armaou (inf.) ;

Nl.n.6 an Eal beniguet diguacset daety (pp.) ;

G.483 an marou synchat a hast, bet ho face dyquascet

(pp.) ; Pm.n.56 ne-gonn quet pebez tra voe a-m

digachas (3 prés.)

NG-567 evit degas memoar dimp ag an Aotrou Doue (inf.) ;

Rb.p.36 ar profit a zigac an devosion santel-mañ

(3 prés.) ; JV.11.146 ni a zo degussset ... d'ho

kavet (pp.) ; BD.1047 digasset (pp.) ; BD.74 a

digues (3 prés.) ; MG-p.103 evit degass soñj dimp

a Basion Jezuz (inf.) ; MG-p.45 c'hwi a degass

soñj din a vestr hon ami (3 prés.)

VNA-p.181 ret eo ober degass dimp kig ha pesked (inf.) ;

EMG.p.117 digas deomp amañ ... pep a vanne (3 impér.) ;

EMG.p.143 lavaret voe dezho ... digas ganto

fuzuilhoù (inf.) ; EMG.p.167 o zamm bara en doa

digaset buhez ennomp (pp.)

----- (2) mener, conduire.

J.p.20-b digacc da gracc a pourchaczaf mab den "je

cherche à conduire l'homme à la grâce" (inf.)

NG-286 ur sterenn ... hon degassé hon-tri (3 imparf.) ;

BD.614 d'ho tigas d'ar marv (inf.) ; BD.718 digussset

int d'an dañs (5 impér.) ; MG-p.33 mil bennozh a

zleit dezhañ ... evit ho tegass amañ (inf.)

EMG.p.133 digasset on kuit eus a Blouzane abalamour n'em

eus ket touet (pp.)

----- (3) envoyer.

N.109 e rescuscitaff ha digacc guir buhez dezaff (inf.)

NG-761 mar degasset serjanted din, e echuhet hor ruiniñ

(5 prés.) ; Nb.p.124 pa zigacas hor Salver ar Spered

santel war e ziskibien (3 prés.) ; GJ.p.9 me a zo

Gabriel, digasset d'ho kaout gant Doue (pp.) ; MG-

p.7 pedomp eñ da degass dimp e Spered Santel (inf.)

degasadenn f.-où apport, ce qu'on apporte.

degasadur m.-ioù apport.

degaser m.-ien celui qui apporte, qui amène, introducteur.

SKET.II p.11 degaser pep nevezinti dalvoudus.

degaserezh m. acte d'apporter, d'amener.

Nom.p.188 an digaccerez á coat.

degatiñ v. endommager.

IN.p.325 al lern munut ... a zeu da zegati ha da ruinañ

ar gwini (inf.)

degemenn v.-et (1) annoncer.

C. diguemenn, tr.lat "remando".(inf.)

----- (2) avertir.

JV.II 329 me ray he diemen (inf.) ; SA.f.23-b me ya da

diguemen ... hor minorez Anna (inf.)

SBI.II p.186 hep bezañ va digemenet (pp.)

1. degemer m. accueil.

IS-p.124 dezhañ emañ dleet al lec'h enoraplañ, ar gomz

diwezhañ, an diguemér kaerañ.

MGK.p.75 e kement lec'h ma'z it ne rit nemet krozal, ha

c'hoazh c'hwi ho pe c'hoant da gaout digemer mat ! ;

B3A.p.77 digemer vat a rae atav d'an holl boaniou ;

EMG.p.151 ar soudarded ne gredent ket dont re vuan

warnomp, rak gouzout a raent peseurt digemer a

gavent.

2. degemer, degemerout v. accueillir.

Nl.n.120 pan plig da-n Autraou ... ma dycoumeret (inf.) ;

H.p.18 diguemer en a ty ha loj an pirc'hirin (3

impér.) ; G.863 te so ... dreys an ster ...

dyquemeret (pp.)

RS.p.93 d'ho tiguemeret (inf.) ; RS.p.74 pa voe

diguemeret ar Werc'hez en Neñv (pp.) ; BD.3108 d'ho

diguemeret (inf.) ; MG-p.361 diguemér mat ar re-se a

zeu d'he vizitiñ (inf.)

EMG.p.154 Doue a zo digor-frank dor e varadoz evit ho

tigemer (inf.) ; EMG.p.132 digemeret-mat e vlot

ganto (pp.)

degemeradus a. acceptable.

degemerer m.-ien celui qui reçoit.

FURN.p.5 degemererion al levr (pl.)

degemeriad m. degemeridi hôte, invité.

SKET.p.60 an hent ma tlee an digemeridi a c'hortozed

tremen drezañ (pl.)

degemeridigezh f.-ioù (1) réception.

ENVB.GWAL.10 p.60 er banvez a voe da heul an

degemeridigez.

- (2) perception (par les sens).
degemerus a. accueillant, hospitalier.
 MMKE.p.XIV Kêr-Siou! ... degemerus da zor ; SKMT.II p.69 seder int, safarus, degemerus ha buanek.
- degouezh m.-ioù (1) événement.
 ARWA.p.10 da gement degouez, e rae gant kement a aked war-dro pep tra, ma ne gaved nemet ur vouezh d'he meuliñ.
- (2) rencontre.
 SKMT.p.40 o digouezziou, o c'hoarioù, o zroioù gant al loened (pl.)
- (A) dre zegouezh par hasard, d'occasion.
 TORN.G.AL.p.32 dre zegouez, ur stal e kêr a grogas an tan emni ; ENVG.p.92 e ti va contr, e oa un arre-beuri eus ar c'haerañ, deuet dezhañ ... dre zegouez.
- degouezhad m.-où circonstance.
degouezhadenn f.-où événement.
degouezhenn f.-où événement.
degouezhiad m. degouezhidi arrivant.
degouezhout v. (1) arriver (en un endroit).
 NL.n.425 en creis an hent a parentez ez voe ... dicouezet (pp.)
 BMG.p.116 en ur digouezout er gêr (inf.) ; BMG.p.166 ma tigouezont warnomp amañ e-pad ma vezimp holl o tebrif en tiez, hol lazhint holl (6 prés.) ; LUZ.RC.1 p.288 pa digwezjont en ti (6 prés.) ; CBF.p.23 digouezet-mat oc'h hiziv (pp.)
 ANDP.p.14 pa digweaz e toull e borzh, rene ... a lavaraz (3 prés.) ; ANDP.p.25 an Diaoul-paotr a zigouez (3 prés.) ; SKKH.p.13 digouéhet ... en ti milliget-se (pp.)
- (2) arriver, survenir, avoir lieu.
 C. digouezaff (inf.)
 OZB.p.21 mar tiguez deoc'h kouezhañ toc'hor (3 prés.) ; MBR.p.172 ne zigwezô droug ebet gant merc'h ar roue (3 fut.) ; SAO.p.168 ma tioueze dezhañ ober sin ar Groaz (3 imparf.) ; KMM.p.104 mar digouesse gantañ mervel en arme (3 cond.II).
- TKAL.p.9 degouezet e oa gouel ar Pantekost (pp.) ; TKAL.p.11 degouezet e oa din bezañ e-kichen an ti d'ar mare (pp.) ; MMKE.p.62 pa digoueo an termen da guitaat hon trubuilhoù (3 fut.)
- (3) revenir (légalement).
 MG-p.40 oblijet oc'h da restituiñ d'ar Person ar pezh a

- zegouéhai dezhañ (3 imparf.)
 ABI.p.94 ar madoù a zigouez dezhe a-berzh o zud (3 prés.)
- (4) convenir, incomber, être dû, revenir.
 MG-p.10 d'ar re ma hoc'h eus labourer evite e tegouéh ho pasiñ (3 prés.)
 VNA-p.108 arc'hoazh me gonto deoc'h ar pezh a zigouéh deoc'h (3 prés.)
- (5) tomber (dans), être pris (de).
 B.n.300 neuse ... ez dicouezas en un arragamant (3 prés.)
degradif v. dégrader, endommager, ruiner.
 BD.1341 brezelioù sanglant da degradin ar bed (inf.)
dehachañ v. mettre en pièces.
 J.p.11-b eno, hep flañg, outraig ez dehacher an pecheryen (pass.prés.)
dehastañ v. (?) dépêcher, chasser ; (?) cf. dihastañ.
 G.657 ma sent presant gant hast, pe ny a-z dehasto (3 fut.)
- dehou a. (1) droit (opposé à gauche).
 C. deho, dechou ; H.p.6 hac e asez a-n tu dechou da doue an tat ; NL.n.48 an laezr dehaou ; M.846 é tu dehou ; Pm.n.19 en e dorn dehou.
 NG-1679 e skouarn deheu ; HB.p.113 en tu deou d'an Aoter ; RS.p.154 Jezuz azezet an tu deou d'e dad ; RS.p.241 ... ec'h eure ... troc'hañ e zorn deou dioutañ ; HB.p.192 al laer deou hoc'h eus egzostet ; MG-p.19 azezet en tu diheu da Zoue ; BD.4465 a e gostez deou.
 VNA-p.225 atav ar o zu deheu ; BBL-p.25 ar gadar a gofesion a zorn deheu ; JKs.p.105 azezet ... en tu deou da Zoue ; BMG.p.242 deomp dre amañ, dre an tu deou ; KMM.p.122 o leuskel e benn war an tu deou, e tremenas ; CSB.p.3 an dorn deou ; OZB.p.17 al laer deou ... en em gonvertisas.
- (2) sud.
dehouiad m. dehouidi droitier.
 C. dehouyat.
deil coll. feuillage, feuilles.
 B.n.266 da dibriff del ha mel.
 MMKE.p.26 del alacuret ar gozhamzer ; SKMT.II p.89 glasvez seder an deilh ; SKMT.p.48 rusk ha deil ar gwez-pin.
- deite s. déité.
 J.p.26-b ho Deite ; H.p.5 un deite try persson an drindet.
 BD.5458 ne c'hell krouadur mortel kompren va deite.

deiz m. -ioù jour.

C. dez ; C. a deyz en dey ; G.111 nos ha lez ; G.289 pep dez ; G.645 try dez ; G.126 Doe guyr Roe an dez ; N.859 aman voar an dez ... ez vezo ganet ; N.1784 nos ha deiz ; M.179 te so heuel, dez nos, ouz vn rosenm ; M.255 en yoa bras ... bet finuez ho dezyou (pl.) ; M.324 try á diziou (pl.) ; M.1018 gant re á lastez dyberraff é dyziou (pl.) ; Nl.n.531 finuez e dezyaou (pl.) ; Fm.n.78 pan golouas dez an dez-se.

RS.p.47 deiz ha noz ; ab.p.52 an tri dez ; ab.p.45 diouzh ar mintin ha war an deiz ; ab.p.226 antronoz evel ma oa goulaouet an deiz, e tremenis ... ; HB.p.217 dre an arede Oferenn a vez kanet en deiz kaer "par la troisième Messe, qui est chantée en plein jour" ; IN.p.463 d'an deiziou all (pl.) ; IN.p.467 en diziou kentañ eus a bep miz (pl.) ; ab.p.109 unan a'n diziou-mañ (pl.) ; NG-1238 ne vo evit un dé, evit daou, evit tri ; NG-577 hiziv an dé ; BD.319 tri pe bevar de 'zo ; BD.883 devo (pl.) ; MG-p.109 ni a vo holl kontant un dé a zeuy ; MG-p.53 me gav va c'hof brasoc'h da Veurlarjez evit d'an déieu arall (pl.)

VNA-p.103 ne vez ket dé da seizh eur "il ne fait pas jour à sept heures" ; MBR.p.12 a zeiz da zeiz ; SVE.RC.3 p.192 ur micherour diouzh an deiz a garfe ve noz da greisteiz ; PRO.p.138 eizh te ; LMG.p.90 lod all ... a yeas da guzhet e-touez al lann ken na deuas an deiz warnezh ; LMG.p.171 en deiz a-raok ; ISV.p.45 un oanig gwenn a c'hoarie gantañ war an deiz ; ISV.p.95 lakaet e voe deiz "un jour fut fixé" ; LMG.p.121 da bemp eur em os dihunet o c'habiten, en ur lavaret dezhañ o deiz ; LMG.p.171 hed an deiz e chomjomp da chanañ ; LMG.p.211 goulaouet oa an deiz ; JKS.p.89 warc'hoazh e vezo deiz ; MGK.p.45 un deiz pe zeiz ; PRO.p.146 an de-se ; BAL.p.VIII soñjal petra ho pe graet, pe lavaret war an deiz ; JKS.p.32 en deiziou kentañ ma hon eus kuitaet ar bed (pl.) ; S FAH-p.7 ... en doa lakaet tri dé goude evit mont betek ar gér ; SPKH-p.18 an déieu ar-lerc'h (pl.) ; AADM.p.7 evel en deio all (pl.) ; SKET.II p.31 stourmad pep deiz-gouloù.

deiz-ha-bloaz m. anniversaire.

MMM.p.147 an deis-a-bloas eus ho padeziant ; BBA.p.241 ar vugale ... a wel atav gant plijadur o tistreiñ ar gouelioù deiz ha bloaz ; LVV.p.208 ar varskaoñ

e-kreiz an iliz, kempennet evel evit un interamant pinvidik, pe un dez-ar-bloaz.

NOTK.p.419 da zeiz-ha-bloaz doueez an Hemolc'h.

deiziad m. -où date (du jour).

deiziadañ v. dater, fixer un jour.

MGK.p.87 d'ar mare deisiadet ... e-leizh en em gavas eno (pp.) ; LMG.p.115 un devezh ma vezo deisiaded ganeomp, e lavarin dezhañ (pp.)

NOTK.p.399 ... e tougont ul lezenn da zeiziada an disparti (inf.)

deiziadur m. -ioù calendrier.

NOTK.p.411 an deiziadur kavet e Coligny.

deiziañ v. dater (du jour).

deiziat a. éphémère.

deiz-pad adv. pendant le jour.

dejan m. (1) raillerie, moquerie ; (2) dénigrement.

dejanal v. (1) railler, se moquer ; (2) dénigrer.

dejaner m. -ien (1) railleur, moqueur ; (2) dénigrer.

dek a. numéral dix.

C. dec ; N.1505 dec scoet ; C. dec guez ha triugent ; H.p.8 an dec gourchemen.

HB.p.223 dec devezh ha tri-ugent ; BD.2431 dec gwenneg ; MG-p.378 dec gwezh.

VNA-p.209 dec vloaz ; FVH.p.73 en dek a viz Gwengolo.

dekadi m. -où décadi.

RF.p.15 an decadiou a zo deizioù e pere e tleomp en em reunisañ evel breudeur (pl.)

dek-kant a. numéral mille.

dekkement ε. dix fois plus, décuple.

dekkementiñ v. décupler.

deklinañ v. (1) décliner.

----- (2) hésiter.

J.p.30 me menn ... contentaf iusticc divin, hep declinaf (inf.)

deklurioù pl. dizaines de francs.

dekorañ v. (?) honorer.

H.p.11 da tat, da mam, a pep enor, dre guir carantez a decory (2 fut.)

dekorañs s. -où (?) honneur, distinction.

BD.737 hoc'h holl decoranse, chevañs ha kalite (pl.)

dekred m. -où décret.

C. decree.

dekretalenn f. décrétale.

C. decreealenn.

dekriañ v. décrier.

B.n.165 ouz ma decriaff (inf.) ; B.n.318 da sotony ho descry re (3 prés.)

dekvedenn f.-où dixième partie.

dekvedennek a. décimal.

dekvedenniñ v. diviser par dix.

dekveder m.-ioù dixième anniversaire.

dekvet a. dixième.

C. decuet ; H.p.14 an decuet gourchemen ; H.p.23 Oreson pep Leon decuet e hanu ; Pm.n.216 an decuet ioae.

RS.p.146 an decvet Mister ; HB.p.227 an decvet lodenn eus ar bloaz ; RS.p.61 Leon decvet ; RS.p.41 d'an decvet ; NG-37 decuet ; BD.4094 an decuet ; MG-p.48 an decvet artikl ag ar Simbol.

EMG.p.210 hennezh voe an dekved da vont d'an traoñ.

SKET.II p.33 an dekvet mouladur.

delac'hiñ v. donner un coup.

delektasion f. volupté.

M.214 an re luxurius, a finuezas ... ho buhez truezus en delectation.

delez f.-ioù vergue, antenne.

Nom.p.152 delè.

delfin m.-ed dauphin (cétacé).

SKET.II p.40 an delfin gwenn.

deliadenn f.-où pousse de feuille.

deliadur m. feuillage.

SKET.II p.74 deliadur fiñvus ha skañv he gwez efl ; MNB.G.WAL.13 p.27 deilhadur ar gwez bras.

deliaoua v.-et rammaser des feuilles.

deliaoueg f.-où,-i feuillée, étendue de feuillage.

deliaouek a. feuillu.

deliaouiñ v. pousser des feuilles.

C. delyouaff, tr. "fleurir, lat.verno" (inf.)

RS.p.393 gwalenn a zeu da vourjoniñ ha da zelyaoui (inf.)

SKET.p.48 deliaouet-stank ar pennad-barroù anezho (pp.) ; NOTK.p.389 doueez an deliaoui (inf.)

deliberet a. (1) délié.

BD.5495 ... ne oa ... teod ken delliberet da c'hallout eksplikañ.

PRO.p.135 kaout un teod deliberet.

----- (2) fixé, spécial, déterminé.

N.1386 an placc man a hanuer he ker deliberet ; N.1538 ma-mecher so deliberet "mon parti est pris".

----- (3) délibéré, ferme, résolu.

Nl.n.31 deliberet ez laua as : B.n.4 tut antier ha deliberet : M.527 da respont ho saluer nan d-ynt deliberet ; J.p.17-b devry ez studiaf monet e kaer dilliberet (var.deliberet).

deliberiñ v. délibérer.

C. deliberaff (inf.) ; J.p.45 en maner ma-z dilliberet (5 fut.)

JV.II 1388 hennezh eo an efer hon eus da deliberin (inf.)

deliek a. feuillu.

delienn f. deliou, deliennou (1) feuille (d'arbre, etc.)

C. delyenn, delyen ; C. delyou (pl.)

RP.p.193 an delyou eus ar gwez-se (pl.) ; MS.p.23 delyou glas (pl.) ; JV.II 43 ar gwez ... hag un deillo warne a zo glas (pl.) ; BD.320 ur bannac'h eoul graet gant tilio teal (pl.) ; MG-p.104 me grene evel un delliaouen ; TE-p.7 int a em servijas ... a zeliâu (pl.)

EMG.p.186 en em lakaat a ris da grenañ evel ur bern deliou (pl.) ; PRO.p.143 deilho e-barzh ar c'hoadoù (pl.) ; BAR.p.36 deillou glas (pl.) ; BSA.p.287 an avel o vranseilat ... an delliou er gwez (pl.) ; ISV.p.465 an delien efl.

MMKE.p.81 an avel yud a deuo ... da zistag ... pep delien diouzh he barr ; ANDP.p.19 an deliou glas a zarnije (pl.) ; KLBD.p.36 deilliou sec'h (pl.) ; KLBD.p.39 delliou marv (pl.)

----- (2) tranche, morceau (de pain, etc.)

MBR.p.138 un dellienn vara : HTC.p.261 un dellien goar.

----- (3) pétale.

RS.p.262 an delyou eus ar gentañ rozenn (pl.)

MMKE.p.140 ur rozenn ... he deliou flour hanter bulluc'het (pl.) ; SKET.II p.14 e valvennoù kloz, hag i heñvel ouzh dellouigoù ur rozenn (dim.pl.)

dellienn-galir f. deliou-kalir, delliennou-kalir sépale.

dellienn-red f. deliou-red lierre.

GOB-p.11 an delliau-rid a gresk hag a stag ouzh ar gwez (pl.)

dellienn-bleunienn f. deliou-bleunienn, delliennou-bleunienn pétale.

delin f.-où briquet.

SFMH-p.4 un delin gant ur maen-tan.

delinsiñ v. tirer du feu avec un briquet.

delisius a. délicieux.

C. delicieux ; M.1500 boet delicieux.

BD.1711 da voued delisius.

delisiusaat v. charmer, attirer.

C. deliciussat (inf.)

dellez s. mérite.

H.p.7 da barn pep unan dre e dellez.

dellezegezh f. dignité, mérite.

dellezek a. digne, méritant.

FVR.p.VI an eskibien ... en em ziskouezas dellezek eus un degemer ken mat.

KLBD.p.16 un tamm douar delledek da vezañ labouret ;

SKET.p.20 an oberioù hag al lavarioù dellezek a

SKET.II p.9 dellezek ez oa ... da engehentañ mibien.

dellezout v. mériter.

C. dellezaff, dellezaff (inf.) ; N.356 meruell hep dellit

(inf.) ; N.445 mar e-m-eux carez dellezet (pp.) ;

M.3579 pep vn an ... dre-z dellezhont, ez vezont

... pe drouc, pe mat (6 fut.) ; M.1183 da dellyt

soulaçou (inf.) ; M.1112 ... ez delezhes blam

(2 cond.I) ; M.2545 mar dellez ... bout yen en

ancquen (3 prés.) ; B.n.202 nep guis ne dellezis

quet bezañ prisonet (1 prêt.) ; Nl.n.258 Adam ...

a a deloezas poan (3 prêt.) ; J.p.179 pan duy an

dez, an pezh a dellezas, diouz an compas ez vezo

an cas tasset (3 prêt.) ; N.541 monet en maes ...

dif a ve guell hep ma dellit "il vaut mieux que je

sorte, sans l'avoir mérité" (inf.) ; H.p.52 ne

ellont dimezifu an eil da eguile hep meurbet dellit

an buaneguez a doue (inf.)

NG-1365 mar o deus deliet (pp.)

ANDO.p.25 o dellezout ... ar fiziañs he doa lakaet

ennon (inf.) ; MVEN.GWAL.9 p.87 n'ez po nemet ar

pezh a dellezeg (2 prés.)

dellezus a. méritoire.

dellit m.-où mérite.

Pm.n.277 heruez e dellyt ... ez choaso dilacc e placenn ;

M.3381 diouz an dellit vezo cuit an deduy ; G.898

quement a caro da proffyt a caffo quent pell ho

dellyt ; N.1275 ... ma-z vezo guell pell ho

dellyt ; B.n.47 diouz ho dellit "selon vos

mérites" (pl.).

TORN.GWAL.12 p.58 kaout perzh e dellit an Dasprener ;

BREN.GWAL.19 p.69 ho tellit douc'ho-h-uman ra zigorint deoc'h dor an ti-mañ (pl.)

dellit a. méritoire.

delt a. moite, humide.

C. delt.

EMWW.p.16 delt an amzer, delt al leton.

deltañ v. rendre ou devenir moite.

C. delataff (lis.deltaff) (inf.)

deltoni f. moiteur.

C. deltonny.

delwenn f.-où statue.

ENVB.GWAL.13 p.24 delwenn vrudet ar Galian o vervel ;

ENVB.GWAL.13 p.24 delwennou e maen-marbr gwenn (pl.)

demat m. bonjour.

J.p.7-b dez mat en houz, ty ancien ; N.1305 dez mat deoch glan e-n ti man ; N.1725 dezmat goulou a guir coudet e-n abaty man ; N.929 dez mat golou ... da-n mab beniguet.

BD.475 de mat deoc'h ; SG.I.78 deis mat deoc'h, va zad.

CBF.p.26 demat dit (écrit dematid) ; MBr.p.142 demat

deoc'h (écrit demateoc'h) ; PR0.p.09 deiz mad.

SFKH-p.8 hep lavaret d'e vestr "dé mat deoc'h" na

"kenavo" ; ANDP.p.26 de-mad, emezañ.

demata v.-et saluer, souhaiter le bonjour.

HRHO.p.46 demata klouar a rejont an dud (inf.) ; BREN.

GWAL.22 p.72 p'o devoe an daou sant en em zematet

(pp.)

demeurañs f.-où demeure.

D.p.131 demeuranc.

RS.p.73 o resitañ ... en o demeuranc an tri chapeled ;

RS.p.6 d'an dug a Vreizh ... a rae e demeuranc ...

e Gwened ; GJ.p.3 demeuranssou ar bastoret (pl.) ;

IS-p.35 me zezir ma ray e zameurance em ene.

VNA-p.168 Pariz ... a zo demeurance al libertinaj ;

GOB-p.8 an neñv pe an ifern a vo ho dameurance.

demeuriñ v. demeurer.

NG-1397 d'ar baradoz demeuret (5 impér.)

demm m.-ed daim.

C. dem ; C. demmes, demes (fém.)

SKET.p.35 an demm hag ar yourc'h ; NOTK.p.379 demmed

ha kirvi (pl.)

demngen m.-où peau de daim.

HRHO.p.47 ul lerenn e demngen.

demokrat m.-ed démocrate.

demokratek a. démocratique.
demokratiezh f.-où démocratie.
demoniakl a. démoniaque.

RS.p.309 an demoniakl-se.

den m. tud (1) être humain (voir aussi tud).

C. den; Nl.n.17 Jesu, Map Doue ha den; J.p.221-b gant dou den ... ez edoa; N.904 ganet eo ... vn den beo; M.1752 corff den hac é Eneff; Nl.n.414 great franc a anquen eo den, ha dazprenet; J.p.174-b huy ho (var.hoz) euz gouzafvet e-n bet man cals a poan ... dre caret den.

RP.p.V ar Finvezoù diwezhañ eus an den; BD.745 ne dout ket den; MG-p.29 kement den a vo bet biskoazh àr an douar.

SBI.p.166 pa vez karantez parfet ... etre daou den; EMG.p.95 faltazi an den ... eo a ra al lezenn; EMG.p.102 sellit, pacted, penaos e tiskaran-me va den d'an douar; KMM.p.238 an daou zen kentañ Adam hag Eva; EMG.p.115 gra ganto da zen nec'het "fais semblant d'être une personne dans l'embarras devant eux"; EMG.p.131 daou zen yaouank o c'hortoiz ur beleg d'o surediñ.

----- (2) homme, être de sexe masculin.

B.n.130 leueret diff, ma den quer; G.685 denyc yoezus; ne refusyf (dim.); Pm.n.43 ioseph ..., den mat.

NG-185 an din mat Jozef; BD.4274 va den, en em denn alese.

----- (3) mari, époux.

EN.925 c'hwi en deus kollet ho ten, ha me a goll va gwreg; MG-p.92 keme et he deus ... un den pehini en deus dispignet ar pezhig a zanvez he doa bet diouzh he mamm.

MBR.p.232 pa out bet dimezet, ne oa ket da zen evel hiziv.

----- (4) homme remarquable, homme courageux.

EMG.p.120 ur c'habiten a rank kaout kalon, bezañ den hag ober e zevez; EMG.p.119 pebezh den out-te, Prad, eme ar soudarded a-unan; TDE.BF.p.434 arabat eo deoc'h lavaret n'on ket den a-walc'h evit mont di; ISV.p.444 en dro-mañ, miliner, out den.

----- (5) personne, nul être (suivi ou non de ebet).

G.8 eno ne douyhynt den; J.p.9-b n-en cret den; G.524 ne manas den ganet; N.389 nep tro ne-m guelo den.

RS.p.231 na gomzit james da zen eus an traoù am eus

lavaret deoc'h; ED.4487 ne dle den kemeret re a gargoù; MG-p.VIII ne am eus ... gourc'hemennet mat dezhe ... diwall a ober gaou ouzh den.

EMG.p.119 n'oa bet den war-dro; EMG.p.14 kaer o devoe klask, ne gavjont den.

den-a-dra m. tud-a-dra majeur, personne émancipée, citoyen libre.

BREN.GWAL.18 p.89 e dad a oa anezhañ, n'eo ket hepken un den-a-dra, hogen un den uhelouenn.

den-a-enor m. garçon d'honneur (dans une noce).

CBF.p.46 ne anavezan ket an den a enor.

den-a-gambr m. tud-a-gambr chambellan.

SG.f.8 un denjentil, e zen a gambr.

den-a-lez m. tud-a-lez homme de cour, homme de loi.

N.1398 me so den a laes, senescal; G.503 tut a les (pl.)

VNA-p.196 erru a ra ... ma kuzh pervezh an hini a c'houlenn koñseilh holl ar siou ag e afer ouzh an den a lis.

den-a-lezenn m. tud-a-lezenn homme de loi.

MVEN.GWAL.9 p.80 skrivagner un den a lezenn.

denañ v. téter.

C. denañ (inf.); M.2628 he denañ (inf.)

RS.p.363 eürus ... an divronn hoc'h eus denet (pp.)

BD.4671 divronn ho mamm ... pere hoc'h eus denet (pp.)

VNA-p.225 me am eus klevet ne deo ket mat reif d'ur c'hrouadur da zinein kentizh evel ma vez ganet (inf.); LBM.p.6 ur bugel bihan o tenañ e vamm (inf.)

den-bleiz m. tud-vleiz m. loup-garou.

den-bleizet m. tud-vleizet loup-garou.

den-Doue m. tud-Doue homme de Dieu, juste.

RS.p.303 un den-Doue kapapl da ober mirakloù; SG.f.85 neuze e krede din e oac'h un den Doue.

denedeo m. fluxion sur les yeux, cataracte.

denegezh f. humanité, caractère humain.

denek a. humain.

den-e-karg m. tud-e-karg fonctionnaire.

denel a. humain.

MONA.p.20 an teir buhez denel.

denelezh f. humanité, ensemble des hommes.

deneliezh f. humanité, bonté, caractère humain.

C. denielez.

ENVB.GWAL.17 p.37 un torfed ouzh an deneliez hag an arackaat e vije lazhañ ar c'hembraeg ; MONA.p.10 ar re n'eo ken stag o ene ouzh an douar-mañ nemet gant un drailhem deneliez.

denerezed pl. deux petites excroissances que les poulains ont sous la langue.

denesaat v. approcher.

C. denessat (inf.) ; B.n.66 ma tut, dinesset (var. denessat) (5 impér.) ; J.p.191 na denessa quet (2 impér.) ; M.1720 ha ma rensont da-n les ... denessat (inf.) ; M.2235 seul nes ma-z denessa dimp yoa goude laur ... seul muy poan ... d-on deceu ny ... a lacqua (3 prés.) ; Ca.n.34 pan denessas outaff (3 prés.) ; G.539 ... ez ve mat deoch ... dynysat (var. dinissaat) ouz Doe (inf.) ; G.999 dynysset (var. dinisset) (5 impér.) ; N.184 denesset huy (5 impér.)

HB.p.144 ... e teuan ... da zinessat ouzhoc'h (inf.) ; RP.p.95' neb a glaske va buhez a zo ouzhin dinesset (pp.) ; RP.p.46' hag e tinessa ar momed eürus ma 'c'h esperan resev ar c'hras (3 prés.) ; RP.p.69' ho Rouantelezh dinesset "adveniat Regnum tuum" (3 impér.) ; BD.956 pa dinessaet din (5 prés.)

KOND.p.26 n'eus douar ebet hag a ve ken tenn denesaat outañ (inf.)

denesadur m.-ioù accès, approche.

denesaus a. accessible, abordable.

denesidigezh f. abord.

deneveziñ v. renouveler.

C. dinevezaff (inf.)

denez f.-ed femme.

JV.1605 Klevit, va denes ker.

denezet a. (?) tordu par l'anglaise.

M.3524 ma-z goufe den ... pez eo Doue, ... nep lastez n-en groehe denezet.

den-gouestl m. tud-gouestl otage.

SKET.p.12 an tri c'hant den-gouestl.

denheñvel a. anthropoïde, anthropomorphe.

SKET.II p.48 bagadoù trouzus an "abana" denheñvel.

denheñvelegezh f. anthropomorphisme.

denijal v. venir en volant.

C. dinigeal (inf.)

denjentil m. tudjentil gentilhomme, monsieur.

C. den gentil ; Dag.123 mil digentil ; N.674 nobl ha

tut gentil hac ylis (pl.)

NG-1200 tuchentil (pl.) ; NG-1184 an duchentil (pl.) ;

RS.p.274 un digentil ; JV.II 785 daouzek kant

digentil ; BD.932 tut gentil (pl.) ; MG-p.30 an

duchentil (pl.) ; RP.p.18 an dud chentil (pl.)

VNA-p.117 un duchentil ; VNA-153 an duchantil vras (pl.) ;

MGK.p.78 un dijentil, ur priñs ; FVR.p.VI an

dudchentil (pl.) ; MGK.p.136 tiadoù tudjentiled

(pl.) ; KMM.p.177 un dejentil, un den nobl ha

pinvidik ; BSA.p.85 un dichentil.

JFKH-p.19 an duchentil (pl.) ; MATH.p.66 va zudjentil

feal (pl.) ; ARHU.p.26 an dudjentiled (pl.)

den-meur m. tud-veur héros.

SKET.p.38 an den-meur e pleg an holl outañ.

denoniezh f. anthropologie.

denoniour m.-ien anthropologue.

denoñsiañ v. (l) annoncer.

Fm.n.46 denunciaff ... a-guere an den ... an tremuanan

a-n ytron (inf.) ; J.p.179-b da denonciaf ... d-e

mam ... ez oa daczorhet. (inf.)

----- (2) dénoncer.

C. denunciaff (inf.)

denoñsier m.-ien dénonciateur.

C. denuncieur ; C. denuncieres (fém.)

den-ran m. tud-ran, tud-raned homme-grenouille.

dent pluriel de dant.

dentañ v. ébrécher.

SKET.II p.92 e gleze dentet-holl (pp.)

deñv m. (jeu de) canettes, billes.

CBF.p.125 c'hoari an denv.

deñved pluriel de dafvad.

denvuzuliezh m. anthropométrie.

deog m.-où dime.

C. deaac, deaur ; C. deaacguic, deauryc (dim.) ; D.p.104

deoc ; D.p.80 deogou (pl.)

HB.p.227 e paeomp da Zoue evel an deog ; HB.p.134 an holl

deogou ... ha kement mad a dleed d'an ilizoù (pl.) ;

MG-p.39 c'hwi a zesk dezhe troioù fin evit laerezh

an deaur diouzh ar Person ; MG-p.40 ... ma'c'h oc'h

oblizet da baeñ an deaurou (pl.)

deogañ v. lever la dime, soumettre à la dime.

C. deaugaff, deaugaff (inf.)

deogour m.-ien collecteur de dime.

MG-p.40 me am eus asuret d'an deaugour e oant bet laeret.

deol a. dévot, pieux.

FVR.p.130 klevout deol ha penn-da-benn, bep Sul, bep gouel, an oferenn.

deoliezh f. dévotion, piété.

ISV.p.3 Deoliezh.

BREN.GWAL.18 p.88 embreget-mat er feiz hag en deoliezh.

(?) deouat (?) en se pressant.

J.p.224-b me a ya da Hierusalem tizmat, devoat, rac ma drem.

1.deoui m. presse, hâte.

2.deoui, deouiiñ v. se presser, se hâter.

VNA-p.89 perak ne zeouiet-c'hwi ? (5 prés.)

depailh s. (?) pillage.

BD.591 me a ray depail war an holl dud gailhart.

depandañs s. penchant d'une montagne.

C. depandance.

depantañ v. dépendre.

C. depantaff (inf.)

departamant m.-où département (division administrative).

ARVR.n.2 e pep departamant.

depech s.-où (1) hâte.

GJ.p.8 kerzh timat, Gabriel, gra depech.

----- (2) (?) dépêche, missive.

BD.3733 me ya da reiñ deoc'h ho tepecho da vont da dan an Ifernioù (pl.)

depegn s.-où image, tableau.

BMN.p.VIII an depeignou-se (pl.)

depitañ v. défier ; cf. dipitañ.

C. despitaff (inf.) ; B.n.272 crachet e-z visaig ... a raff dit ha da depitaff (inf.) ; B.n.398 gouzaff ne allaff gant y cuit mar ho despite (3 cond.I).

deplor m. lamentation.

RS.p.306 neuze ... en em lakaas an Erevent da ober un deplor hag ur gouelvan ken truezus ma ...

deploriñ v. se lamenter.

RS.p.306 an Erevent a gomafasas da glemm ha da zeplori en ur feson druezus (inf.)

deport v.-et attendre.

Pm.n.277 map den ... ne deporteur (pass.fut.)

JV.II 1404 hep deport da bunisañ ar seurt krim (inf.) ;

EN.2927 depord un nebeut (2 impér.) ; GJ.p.22

deportomp e "attendons-les" (4 impér.)

TDE.BF.p.432 deport ur pennad (2 impér.)

depouilhañ v. dépouiller.

M.280 depouillet ouff a-l gloar (pp.)

BD.5216 da briñsed, da notrounez a vezo depouillet (pp.)

depute m.-ed député (membre de la Chambre des Députés).

ISV.p.54 hon deputeed (pl.)

deraouenn f.-où commencement, début.

SKET.p.38 en deraouenn-se.

deraouiñ v. (1) commencer.

C. dezrou, dezrouif (inf.) ; B.n.38 me menn dezrou

louen vn edifice (inf.) ; B.n.61 dezrouet (5 impér.) ;

N.1729 da dezrou dre compsou beo (inf.) ; N.1267

heuryou a dezrouaff, pidif ... gant an anauffon

(1 prés.) ; N.1412 voar pen diziou dezrouet emma ...

an breuigou bras (pp.) ; N.858 an guentlou a dezrou

diff (3 prés.) ; N.873 gant curunou so dezrouet ...

ez-eo ret techet (pp.) ; M.1363 pan vezo dezrouet

(pp.) ; M.1703 neuze ma-z dezrouas an sot ...

gant an hent cauz monet (3 prés.) ; G.1161 dezrou

dymp an hent (2 impér.) ; H.p.33 aman ez dezrou an

seiz psalm a penigen (3 prés.)

FVR.p.121 setu aze an hent hepken deoc'h da zeraou ho

pinijenn (inf.) ; FVR.p.IIX un heskin ... ; hemañ,

deraouet dindan Herri eizh (pp.) ; SVE.RC.3 p.82

Gouel an Hollsent ziraou ar-miz, ha sant Andrev

gamm hen finis (3 prés.)

SKET.II p.51 ha setu ar saezhiou ... o zeraoui nijal

(inf.) ; SKET.II p.35 hag e zeraouas an eienenn

birviñ evel ar mor e kounnar (3 prés.) ; BREN.GWAL.

3 p.82 amañ e zeraou buhez Sant Brendan (3 prés.)

----- (2) raconter.

B.n.170 dich e euffrou a dezrouaff (1 prés.) ; B.n.317

sotoniou a dezrouez (2 prés.)

deraouas a. qui commence.

C. dezrous.

1.derc'h a. pur, beau.

Pm.n.173 en hanu derch an guerches ; B.n.35 ma-m-eux un

merch net ha derch, so guerches ; G.82 Fragan ...

so ... onest derch net e stat.

2.derc'h s. forme, aspect.

N.160 me guel vn merch, heruez ha derch guerches.

3.derc'h m. partie dure du bois.

derc'hel v. dalc'het (1) tenir.

G.135 me dalcho (3 fut.) ; N.775 ... a delch coff (3

prés.)

- RS.p.60 o terc'hel ur paled binniget (inf.) ; RS.p.IX ne zalc'hont ket a vemor anezho (6 prés.) ; NG-1869 evel tud vechant e vint dalhet (pp.) ; NG-1539 drehel (inf.) ; BD.293 dalch mat (2 impér.) ; BD.3052 ... en em delch (3 prés.) ; BD.984 me am eus delchet (pp.) ; BD.2271 em c'halon hag em penn ... on dalchet (pp.) ; MG-p.45 dalhet ervat soñj a gement-se (5 impér.)
- EMG.p.240 dalc'h soñj mat e ranki dont da-unan gaheomp (2 impér.) ; EMG.p.159 dalc'hit mat gant ho taou zorn (5 impér.)
- ANDF.p.14 gouzout a rez piv a zalc'h ar wellañ yalc'h (3 prés.)
- (2) tenir, être fidèle (à).
- G.123 delcher ho gourchemenn (inf.) ; G.455 delchel hoz cusul (inf.) ; M.3358 hinchou Doe ... nep ... ho dalcho ... a curunher (3 fut.) ; M.1807 delchet en hoz credenn (5 impér.) ; N.50 delcher ... mandamant (inf.) ; N.980 dalc'h badizient (2 impér.) ; Nl.n.245 euit an Bretonnet, ma-z dalchint ferm en Breiz ho Feiz (6 fut.) ; J.p.14-b dalch clos dez nos an propos so enn ot (2 impér.) ; Fm.n.72 gourchemenn doe ne delchsot quiet (2 prés.)
- IN.p.456 evit derc'hel mat d'hor rezolusion (inf.) ; RP.p.390 ... ec'h esperan c'hoazh derc'hell mat dit (inf.) ; BD.2555 mar kredomp da Jezuz ha derchel mat dezhañ (inf.) ; BD.2710 mar delchomp e c'hourc'hemennoù (4 prés.) ; BD.2271 neb a vezo parfet a delcho mat d'ar reiz (3 fut.) ; MG-p.49 me gred e promoter mui evit na c'heller dalhein (inf.) ; MG-p.1 dalhet ferm ouzh ar mad (5 impér.)
- VNA-p.191 derhel a rehet-c'hwi d'ho ker ? (inf.) ; EMG.p.91 paotred Breizh-Izel a zalc'haz mat d'o c'hredenn (3 prés.) ; PRO.p.144 touet kalz, derc'hel nebeut a zo ar c'hiz bremañ (inf.) ; BAL.p.179 evit delher e spered e Doue (inf.)
- (3) tenir, maintenir.
- G.443 delchet justice leal etre ho bugale (5 impér.) ; N.1886 dercher guir fez (inf.) ; N.1401 me so ... senescal ... a delch onest ma maieste (3 prés.) ; B.n.236 derchell onest he stat (inf.) ; H.p.57 delchell compaignenez (inf.) ; J.p.45-b delchit compaignenez dez (5 impér.)

- RS.p.260 setu petra eo d'an tadoù ha d'ar mammoù lezel re a liberte gant o bugale ... e-lec'h derc'hel warnezhio ervat (inf.)
- PRO.p.136 derc'hel kloz war e soñjoù (inf.) ; EMG.p.136 ... oa poent derc'hel penn ouzh ar republikaned (inf.)
- (4) tenir (boutique, etc.)
- N.1493 delchomp an laes gant onestet (4 impér.)
- NG-187 neb a dalhé ostaleri (3 imparf.)
- EMG.p.132 Bernikod a zalc'he ... un ostaleri vras (3 imparf.)
- (5) continuer.
- BAN.p.37 evit delc'her war e studi, e rankas ober skol d'ar vugale vihan (inf.)
- PRMG.p.264 e-pad ur bloaz, e talc'niz da zont du-mañ (1-prét.)
- (6) tenir, retenir.
- RS.p.38 ar re zo ... dalc'het er gêr gant o servij (pp.) ; MG-p.39 ha me c'hell-me derhel teodoù an dud ? (inf.)
- GOB.p.81 ne c'hellan ket em zalhein (inf.)
- BREN.GWAL.21 p.59 ken na voe ket evit derc'hel war e zaeroù (inf.)
- (7) tenir, occuper.
- MG-p.37 Mestr Kolaz ha Janig a ankoua atav e talh o Person lec'h an Aotrou Doue en o c'heñver (3 prés.)
- FVR.p.9 e-barzh ar garg-se e oa anavezet ... evit e spered mat hag e skiant ; ne zalc'haz emni nemet ur maread amzer (3 prés.) ; EMG.p.297 den ne c'hell derc'hel plas ur vamm (inf.)
- (8) tenir, conserver, garder.
- G.525 dre delcher re faetyce ho malyce en vyceou (inf.) ; H.p.13 madou hon nesafo mar ho delchomp (4 prés.)
- MG-p.41 derhel soñj ag e Gatechem (inf.)
- (9) tenir, obliger.
- H.p.33 en special ex eu dalchet d-o laouret nep en deueux quern (pp.)
- JKS.p.100 ar pezh n'omp ket dalc'het da ober (pp.)
- (10) contenir.
- CBF.p.39 ur boezellad a zalc'h daou hektolitrad tost da vat (3 prés.)
- derc'hent m. veille, jour précédent.
- IS-p.41 dec'h pe an de quent.
- EMG.p.170 ar re a oa aet d'ar gêr, en derc'hent da noz ;

EMG.p.153 derc'hent an emgann ; ISV.p.59 an derc'hent m'en em lakajont en hent.

SKET.p.65 da zerc'hent deiz donedigezh an doueed.

derc'hent-dec'h (1) m. avant-veille.

C. dez quent dech.

EMG.p.217 en derc'hent deac'h n'oa soudarded nemet e Berven.

----- (2) adv. avant-hier.

CBF.p.111 derc'hent deac'h ez is da zibabañ ar re wellañ.

derc'hvoud m. substance (au sens abstrait).

dere m. condition, rang social.

----- (A) en e zere, diouzh e zere à sa convenance.

MGK.p.88 ... gant ma vije an amzer enn he zere bemdez evel ma karje ; MGK.p.55 ur plac'h yaouank ... he devoa c'hoant kaout ur pried ... dioc'h he dere.

dereadegezh f. convenance.

C. dereadegeuz.

ANDO.p.10 me war he lerc'h, dre zereadegez.

dereadekaat v. (1) (s')adapter.

----- (2) convenir.

C. dereadecat (inf.)

dereat a. (1) convenable, comme il faut.

G.1047 dereat hac onest eu ; N.466 ma bugale, dereat, deom(p) da clefuet stat a badez ; N.1106 eguit pidiff Doe dereat ; B.n.209 ... ez vihe dereat dezaff eff ... goulenn quenyat ouz an tut mat ; Nl.n.228 ma-z deuez yuez an Aelez mat dereat a-n Barados.

BD.1022 ho kuzul a zo mat ; m'ho pe spas da ober, e ve se dereat ; BD.1706 ni a esae ober un dra doerat.

BAR.p.247 bezomp bepred deread.

----- (2) qui convient.

NOTK.p.409 uhelennoù dereat-keñañ ouzh ar magañ-loened.

----- (3) ordonné, propre.

BAL.p.161 ti an den klañv a dle bezañ deread pep tra ennañ ; KMM.p.68 ... da gaout pep tra prest ha deread.

----- (4) agréable.

SBI.p.190 karantez verc'h zo direat ; SBI.p.190 hag ur genou ken direat ma ra mil vad din he gwelet ; SVE.RC.3 p.62 gant dilhad tomm ha bevañs mat, pep miz goañv zo deread.

dered m. afflux.

deredek v. dereadet (1) accourir.

G.809 an mor so dyredet d) o metou (pp.) ; Nl.n.451 ha-n Pastoret a so direadet (pp.) ; Nl.n.506 dyredet (pp.) ; RP.p.65' sent Doue, direadet d'e sikour (5 impér.) ; SG.f.75 direadet da'm sikour (5 impér.)

PRO.p.155 merc'hed ha paotred ... o tiredec d'an ebatou (inf.) ; BSA.p.127 ur youc'hadenn a joa a laka an tad da ziredet (inf.) ; EMG.p.158 Corbet a ziredaz da Blabenneg gant ur guchenn soudarded (3 prêt.)

----- (2) couler, découler.

OZB.p.93 an dour a ziredaz mesk-ha-mesk gant ar gwad (3 prêt.) ; EMG.p.246 evit dastum an dour glav a zired eus an nec'h (3 prés.) ; EMG.p.252 an dour a zired diouzh va zal (3 imparf.) ; KMM.p.99 ur wezennig bennek a zired dicuto dour c'hwez-vat (3 imparf.)

dereifñ v. deroet adjuger.

1. deren v.-et (1) ramener, amener, conduire.

C. dirèn (inf.) ; B.n.414 a hane arve e dereiff (1 fut.) ; G.828 Doe ... nep o dereas aman (3 prêt.) ; N.978 dal ... goulouenn ... da-z deren da-n ty (inf.) ; N.n.411 bezet ... heb dale dereat diraz ouff (pp.) ; Pm.n.49 da deren he breudeur guiryon dezy (inf.)

BREN.GWAL.22 p.40 ar venec'h ... o derenas e-barzh an ti (3 prêt.)

----- (2) passer (le temps).

N.330 goulenn a mennaff ... ma-z dereit ... hoz amzer (5 prés.)

2. deren, dereniñ v. (1) tarder, lambiner.

MG-p.158 goude ma vez ganet, ne faot ket dereañ a hen kas da vout badezet (inf.)

GOB-p.54 te zispriz va douster, o teren a zeiz da zeiz (inf.) ; GOB-p.33 mar terenet davantañ (5 prés.) ;

----- (2) retarder, remettre.

MG-p.309 soñjit er marv pe na soñjit ket, ar mamp tra vo a-fed hen hastiñ pe hen dereañ (inf.) ; MG-p.303 dereañ o c'hentañ komunion bet ken na vint em goriñ (5 impér.)

VNA-p.193 ar pezh zo dereañ ne deo ket kollet (pp.)

derener m.-ien celui qui ramène.

C. dereer.

dereout v. convenir.

RS.p.46 o kunduiñ ur vuhez a egzempl mat, evel ma tere ouzh ar re pere a ra profesion da enoriñ ha da

servijañ Jezuz (3 prés.)

JKS.p.24 ret eo karet an dud-holl ; ne zere ket darem-predif re anezho (3 prés.) ; MBR.p.226 an dra-se ne zere ket (3 prés.) ; NGK.p.59 ne zereont ket ouzh an den furañ zo er bed (6 prés.)

SKET.p.62 o verkañ ar gwellaennoù o tereout ouzh pep gra (inf.)

derez m.-ioù (l) marche d'escalier.

EMG.p.194 an Aotrou Kreñn hag an Aotrou Gwached a ziskennas d'ar red an deleziou (pl.) ; KMM.p.270 hag hi sevel eus he gwele ... ha diskenn gant an derezou d'an traoñ (pl.)

SKET.p.16 tri c'hant pemp ha tri-ugent derez aour hag arc'hant ; BREN.GWAL.19 p.70 pignat a eure Brendan gant dereziou an aoter (pl.)

----- (2) degré.

C. degrez ; H.p.52 querent naturel dindan an peoare degrez ; H.p.50 en degrezou difennet (pl.)

Ca.n.2 an peder degrez : ibid. an degreziou (pl.)

KMM.p.252 ar c'hentañ derez evit bezañ devot d'ar Werc'hez.

ARWA.p.22 ne vezo dizenor ebet oc'h en em welout war an hevelep derez.

derezenn f.-où marche d'escalier.

EMG.p.226 savet oan daouzek pe drizek delezenn ; KMM.p.19 ... e pignas ar Werc'hig ... dre ar pemzek derezenn a oa da vont en templ.

derez-estlamm m. admiratif (en grammaire).

derez-keñveriañ m. comparatif (en grammaire).

derez-kevatall m. équatif (en grammaire).

derez-keverata m. comparatif (en grammaire).

derez-trec'h m. comparatif de supériorité.

derez-uhclañ m. superlatif (en grammaire).

derez-uheloc'h m. comparatif de supériorité.

derou m. (l) commencement.

C. dezrou ; M.7 dezraou vn libel ; G.466 evyt dezrou "en premier lieu" ; H.p.25 a dezrou an aduent bede nedelec ; M.295 mar bez Yoa en dezrou, caffou so en diuez ; Nl.n.9 en dezraou ; Pm.n.271 en dezrou.

FVR.p.163 e derou miz Gwengolo.

SKET.p.26 an Hini n'en deus na derou na diwezh.

--- (2) étrennes, avances.

B.n.65 pa onn euz danuez ha dezrou.

